

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, február 11-én.

42. szám.

Pont.

A bíró hivatalból bölcs; és illő volna, hogy nem hivatalból is az legyen. Mint-hogy azonban a bölcsök létszáma nem mindig egyezik meg a bírák törvényben megállapított létszámával, ez az ideál elérhetetlen. Ebben meg kell nyugodnunk, hiszen Görögországnak is csak hét bölcs volt. Pont.

Veszik-e észre, hogy a „pont“ milyen erőt ad a nyelvnek és mily döntetlenné teszi állításainkat? Ki mer még kételkedni, ki mer ellentmondani? Kegyetlenül elmetszette a gondolkodás fonálát és megölte a lélek lázadását — a „pont“. Valósággal a stilus Columbus-ja ez. Egyszerű és meglepő. De fájdalom, az ötlet nem a miénk. „Ő Felsége a király nevében“ találták ki a budapesti büntetőtörvényszéknél.

Mikor multkor a sikkasztással vádolt miniszteri titkár ügyét tárgyalták és a védő még valami indítványt akart tenni, az elnök közbevágott: Be van fejezve. Pont. És mikor ma Affendakis Perikles bevonulásának utóbajaival foglalkozott a törvényszék, egyik bírótársának kérdését szakította meg az elnök irgalmatlan pontja. Elég volt a kérdésből, jöjjön a másik tanu és pont. Szó esett az Uristenről is. Kijelentették a bírói székben, hogy az elnök szavait csak az Uristennek szabad felbeszakítani. Ez mindenestre óriási engedmény a bírói hatalom részéről. Van tehát mégis erő, mely a hatalmas ponttal egyenrangú. Vigasztaljon ez mindannyiunkat, akik csupán szerény pontok vagyunk. Mert immár vigasztalásra szorulunk.

Hiszen a fonák, erélyeskedő és ideges tárgyalási modor annyira elharapódzott, hogy nemsokára épen úgy reszketünk majd a bíróságtól, mint a rendőrségtől. Álljak csak bíráim előtt: sovárogyja a pillanatot a vádlott. A bíró a napfény, mely mindent kiderít. Benne mutatkozik az állam felsége, ő a nyugodt mérlegelés, a pártatlan kutatás és tiszta igazság megtestesülése. Rideg szigorúságán átesilámlik az emberi érzés. Ő a földi istenség, mert övé az ítélet joga. Látni és tudni akar tehát bizonyára mindent, miként ellát mindenhová az isteni szem. De gyakran milyen csalódást hoz a vádlottnak az epedve várt pillanat. Az igazság felséges csatája helyett azt látja, hogy mialta ideges czivódás folyik. Az elnök, az ügyész, a védő ide-oda rángatják; az erélyeskedés, szellemeskedés, snajdigság nagyszerű versenye indul meg közöttük. A szegény vádlott szinte elvesz. Az igazságot várja és itt, ime, azért csatáznak, hogy kinek van igaza.

Ha ezt nagy hümpereknél is, mikor a közvélemény ellenőrzése mérséklőleg hat a tárgyalási modorra, észre kell vennünk, milyen lehet még a tárgyalás módja, mikor az ügy csekély és az igazságszolgáltatás tényezőinek összeütközése ugyszólván csak házi perpatvar. Az embernek elszorul a szive, ha egyik-másik apróbb tárgyalást végighallgatja. A méltóságnak semmi nyoma. Gyorsan, rohamosan csinálják a dolgot, mert végezni kell. Ott áll a vádlott, szívszorongva, hiszen sorsáról döntenek. És közben az egyik bíró körmeit tisztogatja,

a másik meg frizuráját igazgatja. Feláll az ügyész, hogy röviden fejtartsa a vádat és ez alatt az elnök fogalmazni kezdi az ítéletet, mely a vád és védelem meghallgatása után keletkezett. Beszél a védő, no, jól van, hadd beszéljen. Kötelessége ez fele iránt, hiszen meg kell szolgálni a tiszteletdíjat. De ne beszéljen sokáig, mert különben az elnök előveszi zsebóráját és megnézővén az időt, fejét rázza. Ez annyit tesz: Barátom, unalmas vagy, közeledik már az ebéd ideje.

Vádlottnak lenni rossz, de tanunak lenni is veszélyes. Az idegesség forgatagában a szegény tanu elpusztul menthetetlenül. Az elnök, az ügyész, a védő feltétlenül kivégzik. Ha az egyiket kielégítette feleleteivel, a másik okvetlenül haragszik és érezteti vele haragját. Hiszen láttuk nem rég, hogy mit tehetett a védő megtorlás nélkül egyik szakértőtanuval. A közönség „zajos derűtsége“ mellett csapkodta a fejéhez a vaskos gorombaságokat. Ez humor volt; humorban pedig nagyban dolgoznak amitárgyalásainknál, hiszen a kriminalisztika olyan mulatságos. Bíró, ügyész, védő szaporán ragyogtatják szellemességüket és megragadják az alkalmat, hogy a vádlott bőrére megismertessék a világot sok mindenféle nagybecsű nézetükről. Hát kicsoda kíváncsi a nézetekre? Mit bánjuk mi, hogy mit méltóztatnak hinni a sajtóról, a rendőrségről, a hazáról, az istenről. Fejtsék meg a feladott kérdést, ez a dolguk. Derítsék ki itt az igazságot, ez a kötelességük.

A bíró hatalma óriási. Elvenni a

Védelem a védőknek.

Barátunk, Ehernes-Lohn Herman, a hely nélküli rézöntő-segéd, kit már gyakran kizártak az oranienburgi kapu előtt található munkágyarmathból — mint berlini levelezőnk írja — durva helytelenséget követett el ismét. Ugyanis napsugaras téli délelőtt volt és a Friedrichstrassén vidáman sétáltak a sárgasípkás kúrazirtisztek, a brandenburgi fekete huszárok és a potsdami Kaiser Franz gránátosok. Továbbá sétáltak a tábornokok, a hadi akadémia növendékei és a katonai fizetőmesterek és ezen jogosult sétálók között óvatosan lépkedtek a polgári lakosok, köztük doktor Heinz Rübezahl is, aki nagyszerű germanista és először fődözte fel, hogy ki volt a régi hitregében Aegir, de azért neki is a lábára hág a császár katonája. Tehát Herman, a hely nélküli rézöntő-segéd, ezen a helyen járván, kötött ujjasában erősen a fal mellé lapul és halkán fűtyülte a berlini tolvajok szabadságdalát:

Wir blicken durch eiserne Stäbe
Und sehn durch ein Gitter von Draht,
Die Freiheit ist unser Leben,
Der Kerker ist unsere Schmach . . .

— József — szólította meg a 64-ik számú ház kapujában az udvarost — adj kölcsön harmincz fillért.

— Nem adok — felelte Hermannak az udvaros.

Akkor vedd meg tőlem ezt a vörös füzetet — folytatta Hermann és kihuzott az ujjasából egy szép könyvecskét, melynek ez a címe: „Egy sötét életből. Emlékiratai egy betörőnek. Irta a Matróz-Albert.“

— Nézzd — mondta Herman az udvarosnak — vedd meg ezt tőlem husz fillérért. Hallgasd csak, mily szépen kezdődik.

„Életem tizenhét esztendejére: pillantok vissza, olyan életre, mely csak a hozzám hasonló egzisztenciáknak adatott. Lelki szeméim előtt elvonulnak mind a bajtársak, akikkel együtt törekedtem, együtt harcoltam, együtt jártam a veszedelmekben . . . Óh, már mind a hideg sirban porladoznak ők, de emlékezetük él közöttünk s mi róluk suttogunk, ha habzó kelyhekből koczinunk munka után . . . Látom a kedélyes öreg mestert, az ezüsthajut, ki első nevelőm volt, ki nemzedékeket . . .“

— Micsoda vörös füzetet árul ön? — szakította félbe Hermant a 985-ik számú rendőr, aki az utcáról észrevette a vörös borítékot.

— Semmit, hivatalnok ur, — válaszolta Herman — csak a Matróz-Albert emlékiratait.

— No jól van — mondta erre a 985-ik

számu rendőr és megnézővén a füzetet, tovább ment vörös szakállával, mint lángoló pallosával az angyal.

Hiszen az egész füzetben csak betörésre tanítatik az emberiség.

— Nem veszem meg, — szolt most az udvaros. Ismerem a Matróz-Albert unalmas emlékiratait.

Herman, a hely nélküli rézöntő-segéd, elvette erre a füzetet és kivett egy másik szép könyvet, melynek címe ez: „Szociáldemokratánaplár. — Házi alkalmazottak és cselédek számára írva.“

Herman óvatosan kitekintett az utcára. Az utca csöndes volt, rendőrt nem látott Herman, a sétálók is nyugodtan jártak, csak egy uriaszony lökött meg egy kosaras asszonyt.

— Hogy mer engem meglökni? Tudja-e, ki vagyok én? Az én uram őrmester! — kiáltotta a kosaras asszony.

— Ezt is oda adom husz fillérért — susogta az udvarosnak Herman és lehet, hogy az udvaros meg is vette volna a házi alkalmazottak és cselédek számára írott naplár, ha ugyanakkor nem jön le a lépcsőn egy detektív és meg nem fogja a Herman kezét. „Szociáldemokrata naplár árulni a kapu alatt, tehát ugyszólván az utcán — kiáltotta a detektív

polgártól szabadságát és becsületét, ennél nagyobb jog nem képzelhető. Ezt a hatalmat távol tartani minden gyarlóságtól, megóvni méltóságát, belső jogosultságát és szellemi erejét: a közszabadság nagy érdeke. Aki a bíraskodás fogatkozását elhallgatja, az lehet barátja a bírának, de nem barátja a bírói hatalomnak. A bírói hatalomnak sohasem szabad az erőszak vagy a zsarnokság látszatában feltűnnie. Másképp fogja Justitia a pallosát, másképp a mézáróslégény a taglóját. Az igazság és a jogegyenlőség felséges erejének kell áthatnia a bíraskodást. Ahol az ember szabadságáról és becsületéről döntenek, a szabadság, a becsület és az ember tiszteletének kell uralkodnia.

A bibliának is meg van a szövegkritikája, botorság hát az a felfogás, mely azt vallja, hogy a bíraskodás menetét kritizálni nem szabad. A közvélemény ellenőrzése és fékje nélkül a bírói hatalom éppen úgy elfajulna, mint az állami hatalom bármely másik ága. Amit érinteni nem szabad, az egyedül a bíró függetlensége, önálló ítélkezési joga. Szabad-e tehát hallgatni, mikor azt látjuk, hogy némely bírák a jogegyenlőséget is oly mértékben tisztelik, hogy a vádlottakat társadalmi állásuk szerint „méltóztassék” és „hallja maga” módja szerint szólítgatják és éppen ilyen magasztos megkülönböztetéseket tesznek a tanukkal is. Tovább megyünk. Különbséget tesznek még a védők között is. Az ügyvédeknek egész külön osztálya fejlődött ki a bírói gyakorlatban: a tisztelt képviselő urak rendje. Ezek terpeszkedhetnek szélben, hosszában, mert hiszen egy másik souverain hatalom részesei. Ők éppen úgy gorombáskodhatnak felelősség nélkül a parlamentben, miként a bírák felelősség nélkül enyehetnek a bírói székben. Ebből a privilegizált rendből telik aztán a tanúk és

szakértők leszamarazása és az ilyenkor lenyelt megjegyzéseket kárptól más védők kapják meg a tárgyalási elnököktől.

Az elfajzott tárgyalási modor okainak kutatásában nem akarunk egyoldalúak lenni. Nemcsak az igazi bírói szellem hanyatlásában, hanem a védői kar színvonalának sülyedésében is látjuk az okot. A régiebb védői kar szolid munkáját vásári zajjal és értékkel csinált munka váltotta fel. A charlatánság olcsó sikerekkel kecsegtet. A reklám pótolja a készütséget. Minerva homlokából pattannak ki a védők — ő Felsége a reklám kegyelméből. A sajtónak e téren nagyok a vélkei. Oda jutottunk, hogy néha a védő könyörög a vádlottnál, hogy legyen szives őt védőül elfogadni. Ha ez tovább tart, nemsokára nem a rendőrség, hanem bizonyos „védők” fogják kideríteni a szökésben levő bűnösök tartózkodási helyét, hogy azután megvédhessék őket. E hajsza láttára a bírói karban megingott a hit és bizalom a védelem iránt. Immen az igazságszolgáltatás tényezőinek kölcsönös idegenkedése és idegessége.

De a nagyobb felelősség és kötelesség a bírói karé. Történjék bármi az igazságszolgáltatás többi tényezőjével, nekik bírának kell maradniok. A bíró nem lehet bíraskodással foglalkozó hivatalnok, aki várja a magasabb fizetési fokozatot és az előléptetésben látja legfőbb ideálját. Birónak kell lennie. Birónak, aki csak az egyenlő jogban látja urát és más hatalomnak nem hódol. Aki nem czivódik, nem idegeskedik, nem türelmetlen, nem áldozza fel az igazságot élczekért, nem akarja snajdigságban legyőzni a hadnagyokat. Bíró akar lenni, semmi egyéb. Ha ilyen, akkor igazán csak az Uristennek szabad őt felbeszakitani. Pont.

v. v.

POLITIKAI HIREK.

Igazságügyi javaslatok. A képviselőház igazságügyi bizottsága Fabiny Teofil elnöklése alatt ülést tartott, amelyen első sorban az 1881. LIX. t.-cz. 3 §-ának módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. Zsigárdy Gyula előadó ismertette a javaslatot, amelynek célja az, hogy a kevésbé érdekvágyó sürgős és egyszerűbb ügyek a törvényszéknél egyes bíró által, a királyi táblánál hármas, a Curianál ötös tanácsban intéztesenek el s a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadták.

A bizottság ezután a *kisbirtokosok országos földhitelintézetére* vonatkozó 1879: XXXIX. törvényzikk módosításáról szóló törvényjavaslatot tárgyalt. Szivák Imre, Barta Ödön és Groisz Gusztáv jogi és közgazdasági szempontból aggályokat fejezték ki a javaslatban kontemplált privilegiumkiterjesztés ellen. Az igazságügyminiszter felvilágosítása után azonban a bizottság ezt a javaslatot is elfogadta.

Az agrár-szocializmus.

— A képviselőház ülése. —

Három napja figyel a földmívelési miniszter. Hivei és ellenfelei kínálják feléje a jó tanácsokat, hogy miképen fojthatná el legsikeresebben az agrár-szocializmust. Isten csodája lesz, ha ez a sok jó tanács meg nem zavarja a minisztert, holott a parlament perczről-perczre termeli az új arkánumokat és a padosorokban már nem is törvényhozók, hanem doktorok, kuruzslók és betegápolók ülnek, akik mindeit félóraban új orvoszert, új eljárást ajánlanak.

— Korlátozzátok a sajtó szabadságát! — mondta az egzik.

— Szaporítsák a fidei commissumokat! — mondta a másik.

Ez a két gondolat vált ki máig a jó tanácsok közül. Ma egy harmadik csatlakozott hozzájuk: egy munkásügyi bizottság szervezése a parlamentben, amit Visontai Soma ajánlott. Egyébként pedig a mai szónokok jobbra azt hangsúlyozták (nagyon helyesen), hogy a sajtó korlátozása vagy a fidei commissumok szaporítása mit sem segítene a bajokon. Ezt mondta Besseney Ferencz és ezt mondta Visontai is.

— hisz ez, édes barátom, durva helytelenség! Jöjjön csak velem a bíró elé!

Ennélfogva barátunk, Herman, a bíró elé állt a 49-ik számú büntetőjárásbírósnál, a hol a tárgyaló-terem falait a következő feliratok díszítik: „A császár helyén ül minden bíró.” „A férfi halála a tett.” „Ha mindenki hallgat, itél az Isten.” És a többi. Ezen a szép helyen aztán tíz napi fogságra ítelték barátunkat, Hermant, mivel a birodalmi büntető-törvénykönyv 360-ik szakaszának 11-ik pontja szerint hat hétig terjedő fogsággal büntethető az, aki nyilvános helyen lármázik vagy elkövet egy „durva helytelenséget”. Más szóval tapintatlanságot. Aki tapintatlan, azt a császár becsukatja.

Barátunkon, Hermanon tehát — mint berlini levelezőnk írja — az évszázad legnagyobb justizmordját követték el. Mert hiába tanítja egyetemünk kiváló professzora, Pikler Gyula, hogy a jogrend is az altruizmuson alapszik, vagyis jog és igazság nem egymás számára teremtetett, hanem az ember más kedvéért, például az állam kedvéért, vagy a nemzeti politika kedvéért kénytelen eltérni az igazságtalanságot is: mondom, hiába tanítja ezt Pikler Gyula, szívünk azért mégis föllázad, midőn nagyon túlarad az altruizmus és Hermant, a helynélküli rézöntősegédet igazságtalanul elítélik. Ime azonban, Hermant minden héten nyolczszor is elítélik durva tapintatlanságért és a világsajtó szive

minden eset alkalmával föllázad, de azért a világsajtó mégis hallgat, mint a tej.

Barátunkkal, Dreyfus kapitánnyal azonban folyton foglalkozik a világsajtó, sőt annyira foglalkozik vele, hogy három-négy napja például még a Moszkovszki Vjedomoszti is azt írta, hogy második Miklós már a Dreyfus pártján van, holott mintegy tudnivaló, hogy amióta meghalt Kalkow, azóta a Moszkovszki Vjedomoszti nem sokkal jobban értesül a pétervári udvar dolgairól, mint például a Budapesti Közlöny. Csupán az a csudálatos, hogy még a Novoje Vremját is nem csitálja a közép-európai sajtó, mikor hiszen Suworin ur ügyes kiadó és a Novoje Vremját az újságíróember akkor kezdi el csitálni, midőn újdondásznak áll be és akkor szün meg csitálni, midőn elveszti a beszélő képességét. Dreyfus tehát itt, Dreyfus ott, Dreyfus mindenütt, ahol a szegény rézöntő Hermanoknak kellene lenni...

Ezt vetik ugyanis szemére az európai sajtónak és itt azért állított fel a párhuzam, hogy már most magyaráztassék meg a dolog. Mig eljutottunk a párisi pör végtárgyalásáig, a Dreyfus-anyagot annyira kimerítették elvtársaim, a szimbolisták és halalos ellensegeim, a szocziológusok, hogy én már csak ezt a momentumot halászhatom ki az egész zürzavarból. A többi momentumokat már mind megragadta egy-egy kéz. (Max Nordau a Paty du Clam fülét fogta meg és rázza kegyetlenül.)

Tehát mint rendemnek szilárd és alázatos hive, következőket felelem a fentebbi párhuzam barátainak: — Herman és Dreyfus az nem mindegy. Mert szívünk a Hermanokért is föllázad ugyan, de elménk tudja, hogy Herman tizednapra ki fog szabadulni és az aranjeuzi szép napok után ismét kénytelen lesz husz fillért kérni kölcsön. Ellenben Dreyfus esetében fölmerül az, amit a század még nem látott: egy igen intelligens, igen vagyonos embert a legsúlyosabb, a legrettenetesebb büntetéssel sújtottak és akkor egy nagy párt keletkezik, mely azt mondja, hogy Dreyfus ártatlan. Ártatlan!... Mikor csendült meg egy ilyen hang Európában?! És mikor volt egy nagy hatalom azzal gyanusítva, hogy egy másik nagy hatalom kedvéért egy ártatlan emberen béke idején elkövette a legnagyobb gátságot a földön?!... Mert a nagy hatalmak gyakran követnek el olyan dolgot, a miért golyó vagy életfogytiglani államfogház jár, de olyat, a miért életfogytiglani fegyház dukál, olyat még a modern időkben nem látunk. Madame la France-ról, Oroszország csábitójáról, a mi ellenfelünkről, azt mondják, hogy el kell küldeni Mária-Nostrara, hadd nyirják le a haját, hadd tanítsák meg vasalni és Ave-Máriát imádkozni csunya bűneiért! Halló! Ez már valami. Konstatálom, hogy a Dreyfus-zindikátus nélkül is rettenetesen ügyködne az európai sajtó. Herman, a rézöntő és a többi a madame la France bűnyüvéhez képest semmi.

Ők ketten azonkívül magával az agrárszociálizmussal is foglalkoztak, de amikor azt kellett volna megmondaniuk, hogy milyen intézkedések fojthatnák el a bajt, csak olyan általánosságban mozogtak, mint a mai ülés másik két szónoka: Bedó Albert és gróf Zichy Jenő. Mindnyájan egyek voltak abban a hitben, hogy a baj nagy, de mindnyájan csak azt tudták ajánlani, hogy *erélyes intézkedésekre van szükség.*

Hogy azonban mik lehetnek és mik lesznek azok az erélyes intézkedések? — azt talán csak a földmivelési minisztertől fogjuk megtudni, aki holnap végre szóhoz jut.

A képviselőház ülése.

Az elnökségnek nem volt jelentése, miniszteri előterjesztés sem akadt s így a jegyzőkönyv hitelesítése után a képviselőház nyomban áttérhetett a napirendre.

A földmivelési tárca.

Bessenyei Ferencz bevezetésül azt fejtegeti, hogy a mi mezőgazdaságunk egyoldalúsága vezetett a most tapasztalható bajokra. Az egyoldalúság az oka minden bajnak, nem pedig, amint Molnár apát és a néppárt hirdeti, az egyházpolitika. Mellesleg megjegyzi, hogy legnagyobb sajnálatára Molnár apát távollétében kell polemizálnia, mert az apát ur, az ő középkori szerepléséhez híven ma, is — Várnára vonult. (Derűtség.) Am azt távollétében sem hallgathatja el, hogy a néppárt sem látott mindig veszedelmet az egyházpolitikai reformokban, sőt éppen a néppárt egyik kiválósága írta meg egyik könyvében, hogy a polgári házasság és a vallásszabadság elengedhetetlen feltétele a haladásnak.

— Ki írta azt? kutatják a néppártiak.

— Az önök büszkesége, Asbóth János — feleli a szónok. Aztán báró Solymossy Lajos ellen fordul, aki tegnap felpanaszolta, hogy még előkelők sem védik már a kötött birtokot. Hát Deák Ferencz nem volt előkelő, még tán királyi tanácsos sem volt, de azért elég jó körhöz tartozott. És ő mégis a nemzeti gazdagság egyik legnagyobb veszedelmét látta a kötött birtokban. Báró Solymossy Lajossal szemben tehát ő mégis csak inkább hallgat Deák Ferenczre. (Tetszés.) A mezőgazdasági szociálizmusról szólván, az ármentesítés államosítását óhajtja s fejtegeti, hogy az Alföldön nem érdemel kiméltet az a magyar, aki nyolczvan krajczár napszámért

föl sem kel a subáról. Ha van 150,000 forint egyetlen mán megvásárlására: legyen a telepítésre is. Arra van törvényünk, hogy a főispán köteles megvizsgálni, vajjon a gyilkos és rabló urak szalmazsákja tiszta-e; de arra nincs, hogy a becstelen nép miképp nyomorog odúiban. Három-négy családnak nincs annyi fekvő helye, mint egy simenthali tehénnek. (Tetszés.) Rohonczy a sajtónak bizonyos ideig való megfélemezését indítványozta; a szónok semmi irányban sem járulhat olyan javaslathoz, amely a sajtószabadságot korlátozná, mert hisz a sajtó megrendszabályozásával nem lehet a panaszokat elhallgattatni és a sebeket meggyógyítani. Azt hiszi, a sajtó mint egy ember fog fölállani, ha szabadságát bántják. Deák Ferencz az alkotmányosságunk legfőbb palládiumának tekinté a szabadsajtót. Ettől a palládiumtól nem szabad megfosztani alkotmányunkat egy átmeneti baj megfélemezése érdekében. Évenként sok ember kap napszurást, de azért ki volna az a botor, hogy ha tehetné, megsemmisítene a napot. (Élénk tetszés.)

Gróf Zichy Jenő szintén a szociálizmusról beszél. Társadalmi osztályaink között támadt ellentét az alapja a szociálizmusnak, amely napról napra mind veszedelmesebb mértékben nő. Elérkezett már a végső ideje annak, hogy a baj gyógyításához fogjunk. De ha sürgős is az orvoslás, még sem szabad elmulasztani a kellő óvatosságot. Mert ha a megfelelő orrosszer a legnagyobb javulás forrása lehet, a hibás eszköz a legnagyobb veszedelmet rejtheti magában.

Bedó Albert szerint az a társadalmi forrongás, amely a szociálizmus neve alatt jelenik meg, nem más, mint a kommunizmus. Ezért kíván a kormány gondosságától erélyes intézkedéseket e mozgalom elfojtására. A jövő szempontjából tovább menő törvényhozási intézkedésre is van szükségünk. Ezek közé tartoznak a kisbirtokosok számának szaporítása, de ez ne jelentse a nagybirtokok számának apasztását. Beszéde végén a következőket mondja: Végezetül van még egy tiszteletteljes kérésem is a földmivelési miniszter urhoz, mint a magyar földmivelő gazdák érdekeinek legfőbb képviselőjéhez; hozzá fordulok azért a közbenjárásért, melynek segítségével, úgy hiszem, a magyar gazdák legelsőjétől, azok legutolsójáig mindenkinek hathatósan üdvös szolgálatot tehet, s ez az, hogy ha a maga részéről is, mint a kabinet tagja, közbenjárni fog arra, hogy az állami közigazgatás rendezésének kérdése mielőbb megoldást nyerjen; (Ellentmondások a szélsőbalon. Helyeslés jobbfelől.) a tárgyilagosa, jó, gyors és az

állampolgárokat kicsinyeskedéssel vagy túlságos atyáskodással, felesleges költségekkel, járás-kelelssel, idővesztegetéssel nem terhelő közigazgatási eljárásnak áldására leginkább rászorulnak a magyar földművesgazdák (Helyeslés a jobboldalon.) kiknek a mai társadalmi bajokkal való küzdésére is nem épen kevés anyagot szolgáltatnak közigazgatásunk hiányai vagy tévedései s így a földművesgazdák érdekeinek előmozdítására tenne a tisztelt miniszter ur hathatós szolgálatot. (Helyeslés a jobboldalon.) ha az *állami közigazgatás rendezésére* vonatkozó törvényjavaslat mielőbbi elkészítését és a Házban való bemutatását, az általa képviselt földmivelési érdekekre való figyelemmel közbenjárólag elősegíteni méltóztatnék.

Az elnök öt perczre felfüggeszti az ülést.

A szünet után Visontai Soma beszél a szociálizmusról. Felpanaszolja, hogy amikor a Ház tele van szociálizmustól való retteggéssel: a kormány egyetlen szóval sem ad hírt arról, hogy a lázadó mozgolódók voltaképp mit akarnak s mennyire terjednek az izgalmak? Kik e mozgolódók szítói és vezetői s hányan vannak? Mért nem világosítja föl a kormány a Házat arról: mit értenek a szabocsá zendülők a szociálizmus alatt?

Kristóffy József: A munkások maguk sem tudják.

Visontai Soma: Akkor a munkások csak annyiban hibáznak, mint a képviselők, akik szintén nem értik a szociálizmust. Micsoda közigazgatás az, amely a nép félrevezetése ellen egyszerre csendőrt és katonát kér? Micsoda közigazgatás az, amelynek védelme alatt egyes bérlők egyenesen földönfutókká teszik magyar munkásaikat? A központi kormányzat hitne az agrár-szociálizmus terjedése, mert hiszen az izgatók mind a fővárosi rendőrség szárnyai alól vonulnak ki a vidékre? A kormány tudja azt, hogy a budapesti szociálistapárt erős szervezet. Sőt alkalmadtán paktál is vele. Hát mért nem tesznek semmit az ismert izgatók ellen? A *Földmivelő* című izgatós újságot egy fővárosi háztulajdonos szerkeszti és bár ezt a lapot okolják minden bajért, ellenségek még egyszer sem indítottak sajtópört. Pedig az esküdtszék, mint a társadalom képviselője, éppen a szociálizmustól való félelmében mindig elítéli az izgatókat. Ezt mondja a szónok Rohonczynek is, aki a sajtószabadságot bizonyos mértékig korlátozni szeretné. De miben? Három ponton tehetné: a cenzurával, a postakedvezmény megvonásával és a törvényszék elé való utasítással. De a cenzúra képtelenség, a postakedvezmény megvonása még kapósabbá tenné az illető újságot, a törvényszék elé való utasítás pedig rosszabb volna a mai eljárásnál, mert a rendes bíróság sokszor volna kénytelen fölmenni ítéletet hozni ott, ahol az esküdtek okvetlenül kimondják a bűnöst. Ha tehát a törvényhozás mindenáron érdeklődni akar a munkások ügyével, akkor tegye ezt úgy, hogy a többi bizottságai mellé választ egy munkásügyi bizottságot is. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Fichler Győző személyes kérdésben felel Visontainak egy közbeszurt megjegyzésére.

Aztán a vita folytatása holnapra marad.

Szólásra már csak *Rakovszky István* van följegyezve.

A várnai választás.

(Távirati tudósítás.)

Várnán ma reggel nyolcz órakor kezdődött a képviselő-választás. Az izgatottság nagy volt, különösen a néppártiak körében. Amikor a választók *Kisacsa-Ujhelyről* Várnára indultak, az asszonyok visszatartani igyekeztek őket és a csendőrséggel is szembeszállottak.

A néppártot lehangozta az, hogy a polgárság nem követi őt és csakis a papok izgatásának eredménye az, hogy a választók egy része egyáltalán a néppárt jelöltjére szavaz. Azt beszélük, hogy a gróf Hunyady uradalom tisztjei több helyen fenyegették Rosszival választóit.

Rosszival István pártönkivüli programmal lépett fel, egyetlen ellenjelöltje a néppárti *Markovics István*. A választásra elnökül: *Petrás Károlyt*, helyettes elnökül: *Bánky Gyulát*, jegyzőkül: *Ba-*

Folytatólag még egy védettem volna: Zola. E férfit körül gyönyörű kép keletkezik s a piktorok, akiket épp ő csufolt meg azzal, hogy szeretnek biborvörös épületfát festeni és violaszínű lovakat, a piktorok megfcssthetnék ezt a képet:

Madame la France háztartásának titkait akarja szelldőztetni a naturalista vezér. A bíróság elnöke azonban odatámaszkodik az ajtóhoz, melyen a divatos köztársasági erényeknek, a vallási buzgóságnak, a fajgyűlöletnek, a militáris érületnek jelvényei vannak kifaragva; természetesen csak félreliefben, mert nem jó e dolgoknak nagyon kidomborodni. Ott áll a papa de la Gorgue az ajtó előtt s belülről sívitanak a gyermekek, tudniillik az orosz szövetség, a kis Toto és a hadsereg, a vörös kis Piou-Piou:

— Papa, la Gorgue, ne ereszd be a naturalistát, mert leírja, hogy az anyánk konyhája milyen.

A naturalista tehát nem pillanthatja meg a törött fazekat és körül kinevetik, legyalázzák, mert nem tudtak benézni a kulcslyukon. Előbb összetörik, lefejezik, a tömeg azután arczulveri, mint Mária Antoinettet. Miért is akart a kulcslyukon benézni ez az ember? Miért hagyta el falusi kastélyát, kopasz jegenyéit, melyeken tul jeges hullámokat hömpölyget a Szajna? Miért nem maradt a meleg nagy szobában, ahová fehér hegyi fal-

vak, koválygó varjumadarak néznek be téli alkonyatkor?! . . . Elhiszem, hogy Dreyfust meggyőződésből ártatlannak tartja, de úgy gondolom, hogy egy ilyen téli alkonyatkor neki is megjelent a nagy kísértő, mely nyomon követ és néha megmarkol minden laureátus embert. Megjelent a nagy kísértő és a varju-sikongással együtt beszélt az estben:

— Szólj, Zola, szólj és azt fogja mondani a tömeg: Ni, ez igaz dolog, mert mellette beszél Zola.

Ő felkerekedett tehát és szólt. És azt mondta erre a tömeg:

— Ni, még ez a Zola is a hazaárulókat védi?! . . . A vízbe veled, Zola! . . .

A hatalomban nem rejlik szellem, a szellemenben nem rejlik hatalom. S a szegény romancier most nézi, hogy a hősi dal csak elandalítja az embereket, de vezetni nem tud. „Eredj, mi vagy te? Csak egy troubadour vagy . . . Nekünk ellenben a notabelek parancsolnak — mondja a nemzet és letépi a koszorút róla . . .

Magam sem tudván e körmönfont svihakoknak: Boisdeffrennek, Merciernek és Casimir Periernek, benézni a konyhájába, irám ezeket a sorokat, mert úgy látom, hogy a Dreyfuskandalum vádlottjai közül legkönnyebben védhető kettő: az egyik az európai sajtó, a másik az Zola. Papp Dániel.

ross Jánost és új *Skarnitzl* Ferenczet küldötték ki. A választók száma a kerületben 1066. A kormánypart bizalmi férfai: *Gajári Géza* képviselő és *Kepf Jakab* körjegyző, a néppártéi: *Szabó István* képviselő és *Zvincsek János* segédlelkész.

A néppárt részéről ott voltak még *Buzáth*, *Lepsényi*, *Zichy János*, *Páder* és *Molnár* képviselők, a szabadelvű párt részéről *Ruffy Pál* és *Ráth Péter*.

A szavazás kilencz órakor kezdődött és a déli órákig rendben folyt. Előbb a várnaiak szavaztak. Déli 12 óráig öt község szavazott le. Az arány ekkor ez volt:

Rosszival 119
Markovics 42

A szavazást délután sem zavarta meg semmi és a katonaságra nem volt szükség. A piac téren, ahol a választási helyiség van, minden utcáson csendőrök állottak, hogy a tér üresen maradjon. A választók bárcza nélkül szavaztak és a választási helyiséghez községenként és pártonként a bizalmi férfiak vezették őket. A szavazóterembe a bizalmi férfiakon és a választókon kívül senkit sem eresztettek be, képviselőket és újságírókat sem. *Zvincsek* káplán, a néppárt bizalmi férfa, a választási teremben oda lopódzott a Rosszival-pártiak közé, keresztet vetett magára és istentagadónak nevezte Rosszival híveit, ha a néppárthoz nem állanak.

Páder Rezső és *Lepsényi* Miklós néppárt képviselők az utcán a néppárt táboraiban buzdító beszédeket mondtak. Délután öt óráig 23 község szavazott le és ekkor a következő volt a szavazatok aránya:

Rosszival 293, Markovics pedig 164.

Esti 7 órakor Rosszivalra szavaztak 329-en, Markovicsra 197-en. *Markovics*, a néppárti jelölt, a választási helyiség előtt a Rosszival-pártiak közé furakodott a maga mellett korteskedett. *Rada* szolgabíró észrevette és eltiltotta onnan. Két káplán pedig a Rosszival-pártiak tányájáról akarta a választókat elcsalni. Ezeket azonban maguk a választók kergették ki a helyiségből.

Várna, február 10.

Feladatott esti 11 óra 10 perczkor,

Az elnök esti 9 óráig 9 Rosszival-párti és 8 Markovics-párti választót utasított vissza. Eddig 31 község szavazott le.

Rosszivalra szavazott 371, Markovicsra 249 választó,
A választás tovább tart.

KÜLFÖLD.

A prágai utcztáblák. *Prágából* jelentik: A kerületi és községi ügyek tárgyalására kiküldött bizottság *Verunskynak* a prágai utcztáblákról szóló indítványát tárgyalta. Az indítványtevő behatóan megokolta indítványát és a *kétnyelvűség mellett érvelt*. A bizottság elhatározta, hogy a jövő ülésre meghívja a kormány képviselőjét.

A háboru utójátéka. A görög-török háboru idején *Levidis* volt tengerészeti miniszter táviratot kapott, mely *Sachtaris* kommodort áruállással vádolta. A táviratot *Kokkoris* hajózáslós küldötte a miniszternek és ezért a törvényszék elé került. A piraeusi tengerészeti törvényszék előtt ma kezdődött meg a tárgyalás, melyre nem kevesebb, mint 128 tanut idéztek meg, Legelőször *Levidis* volt minisztert hallgatták ki, aki elmondotta, hogy *Kokkoris* táviratával kieszközölte *Sachtaris* visszahívását; elpanaszolta egyszersmind azt is, hogy parancsait vagy egyáltalán nem, vagy tökéletlenül hajtották végre. *György* herczeg volt a második tanu, aki szerint *Sachtaris* megtette kötelességét. Ha nem volt képes minden parancsot végrehajtani, ennek oka a miniszter ellentmondó parancsaiban keresendő. *Kokkoris* táviratában a herczeg a fegyelem hallatlan megsértését látja. A következő tanu, *Hadjikyriako* kapitány, aki a háboruban egy pánczélos-hajó parancsnoka volt, most pedig tengerészeti miniszter, azt mondja, hogy mindaz, amit ő a hajóhadnak a háboru alatt tanusított magatartásáról tud, arra vall, hogy az alantas tiszték között a *fegyelmetlenség és türelmetlenség volt elharapódzva*. A tárgyalást holnap folytatják.

A krétai kormányzóság. Az európai diplomáciának ugyancsak sok gondot okoz a krétai kormányzóság betöltésének kérdése. Oroszország ugyan, amely tudvalevőleg erősen támogatja *György* görög herczeg jelöltségét, kijelentette, hogy nem ragaszkodik az általa indítványozott megoldáshoz, de ez korántsem jelenti azt, mintha Oroszország teljesen visszavonulna. A szultán nagyon is bizik már abban, hogy az orosz kabinet *György* herczeg jelöltségét elejtette és ma — mint *Konstantinápolyból* táviratozzák — táviratban meg is köszönte *Miklós* cárnak a herczeg jelöltségének elejtését. A szultán egyben azt is kijelentette, hogy most már minden lehetőséget megtesz arra, hogy a krétai kérdést a leg-rövidebb idő alatt megoldáshoz juttassa. Pedig, hogy miként gondolkozik a czár, az kitűnik a következő *pétervári* táviratunkból: *Skrydlow* admirális, a középtengeri tengeri hajóraj újonnan kinevezett parancsnoka, február hó 23-án Krétára megy: A czár azt mondta bucsuzásnál a parancsnoknak:

„Ön Krétára utazik, hogy *clőkészítse a szállást György görög herczeg számára*. A dolog, Isten segítségével, egészen jól fog megoldódni. *En akarom, hogy a herczeg ezt az állást elnyerje*. Ismerve az ön díjnomácziai tapintatát, mindennek a leghelyesebb elintézését várom Öntől, különösen tekintettel arra, hogy Ön Görögországban a legnagyobb rokonszenvennek örvend.”

A tengernagy ugyanis hosszú ideig tartózkodott görög vizeken.

„Remélem, így szólt a czár, hogy Görögországhoz való viszonyaink még barátságosabbak lesznek, mint voltak. *Mondja meg a Krétán állomásozó csapataimnak, hogy ottani tartózkodásuk már nemsokára vége felé jár és rövid idő múlva viszontláthatják hazájukat*. Együttal fejezze ki császári köszönetemet úgy a szárazföldi, mint tengeri csapataimnak ama kitűnő szolgálataokért, amelyeket ott teljesítettek. Isten örizze őket.”

Az özvegy császárné pedig átadatott a tenger-nagynak egy levelet a görög királyi-pár számára, miközben kifejezte sajnálatát afelett, hogy tekintettel a mostani politikai helyzetre, a királyné nem élhet azzal a szent jogával, hogy honfaiat meglátogathassa. Együttal kifejezte reményét, hogy a tenger-nagynak lesz rá alkalma, hogy ezt személyesen megmondhassa a királynénak.

Zola pöre.

(Távirati tudósítás.)

Leperegnek az izgalmas tárgyalás napjai s az eredmény semmi és újra semmi. Ami természetes is. Ott van az elnök, az örökös, a gondos elnök, aki minden tanutól siet megkérdezni:

— A Dreyfus-ügyről akar beszélni?

S amint egy igent hall, azonnal kijelenti.

— Nem engedhetem meg, hogy a Dreyfus-ügyről nyilatkozzék!

Igy aztán a védőügyvéd a legtöbb tanuhoz csak ennyit szól:

— Akkor köszönöm. Nincs kérdezni valóm.

Egyébként hadd beszéljen maga az elnök, a védő, a vádlók, meg a tanuk. Ime, a kimerítő távirati tudósítások:

A párisi lapok véleménye.

A párisi lapok a pártállásuk szerint tárgyalják a tegnapi tárgyalás eredményeit. Több lap a tábornokok vallomásait olyanoknak tekinti, amelyek tönkre teszik Dreyfus híveinek terveit és reményeit. Mások ellenben *Mercier* tábornok nyilatkozataiból világosan konstatálva látják, hogy valóban szerepeltek titkos okiratok s így Dreyfus elítéltetése jogtalan és szabálytalan volt.

Az *Aurore* közli a rendőrfőnöknek egy nyilatkozatát, amelyet a lap tudósítója előtt tett. A rendőrfőnök kijelentette, hogy ha Zola védője még sokáig huzza a tárgyalást, úgy *nem vállalhat felelősséget az utcán történendőkért*. Az *Aurore* azonkívül élénken tiltakozik az ellen, hogy a *Dramont* és társai által felbujtatott csöcselék

szabodon garázdálkodhasson a törvénykezési paita előtt, úgy, hogy a terembe is behallatszó vad üvöltésükkel terrorizálhassák az esküdteket. A kormány hallgatagon tűri azt, hogy az esküdteket így módon befolyásolja.

A *Gaulois* nem hiszi, hogy a jövő hét szerdája előtt ítélet legyen Zola pörében.

A *Figaro*, amely még rövid idővel ezelőtt teljes erővel agitált Dreyfus pörének revíziója mellett, az ő Pál-fordulását lehetőleg diplomatikus módon iparkodik takargatni. Az ingatag jellemű újság ezeket írja: Ha olyan férfit, mint *Boisdeffre*, akinek tekintélyét az ország határain túl is elismerik s akit Oroszországban a czár, a legelőkelőbb körök, sőt a nép is a legnagyobb tiszteletben és szeretetben részesített, nyilatkozik; ha *Mercier* tábornok azt mondja: Kijelentem, hogy Dreyfus áruló volt, ugy ezeknek a szavaknak hinni kell, még akkor is, ha az állam érdeke nem is engedi meg, hogy az ítélet megokolását nyilvánosságra hozzák.

A *Le Journal* úgy véli, hogy a tegnapi nap a vádra előnyös volt.

A *Rappel* utal arra, hogy beszélnek róla, hogy az esküdteket megvásárolták. Az esküdteket azonban ezek az insinuatciók nem fogják befolyásolni, mint olyan becsületes embereket, akik csak a saját lelkiismeretükre hallgatnak.

A *Radical* kijelenti, hogy abban, amit *Mercier* elhallgatott, van a bizonyítéka annak, hogy a Dreyfus pöre megérett a revízióra.

A *Petite Republique* azokban a nyugtalan-ságokban, amelyek Zola pörét kísérik, a klerikálisok bujtogatását látja.

A *Lanterne* jellemzőnek találja, hogy az igazságszolgáltatás oly kezes módon fűdözi a katonai hatalmat.

Végre rend.

A folyosókon élénk élet van. Zolát ma megérkezésekor a változatosság okáért szidalmak helyett *lelkes ovációval fogadták*, amelyben főleg a fiatal ügyvédek vettek részt.

A tárgyalás negyedik napján a biztonsági intézkedéseket még jobban szigorították, nehogy a sokat megrótt botrányok újból ismétlődjenek. Azt a két hidat, amely között az igazságügyi palota fekszik, a rendőrség elzártá. Elzárták továbbá a quai d'orloge-t és place Dauphin-t. Csakis igazolványokkal bocsátják keresztül az embereket. Ha össze akar valahol verődni néhány ember, azonnal szétkergetik őket.

A törvényszéki épület előtt levő nagy tér teljesen üres. Feltűnő a városi sergeant-ok nagy serege. Az első három napon csak igazságügyi örök voltak ide kirendelve. Este felé már a törvényszékhez vezető összes utcákat elzárták. A törvényszéki épület belsejében is teljes lehetetlenség, hogy nagyobb csoport együvé verődhesen. Minden egyes embertől kéri a belépőjegyet, sőt mi több, mindenkinek a nevét azonnal fel is jegyzik; ha pedig csak egy is távozik, annak a nevét azonnal törlik, nehogy ugyanazzal a jeggyel esetleg másvalaki is hemeghessen. Így azonkívül minden embernek, aki az igazságügyi palotában van, tudja a rendőrség a nevét.

Ma már a tárgyaló terem is az igazságszolgáltatáshoz teljesen méltó, nyugodt, ünnepléses.

Az összes bejárások, folyosók meg vannak szállva igazságügyi gárdistáktól.

A gyülekezés.

Lassankint gyülekeznek a tanuk, akik között ma is sok a katona és a politikai kitűnőség. Elsőnek érkezik *Luxer* tábornok, aki az Esterházyben ítélkezett bíróság elnöke volt. Azután egyenként megjelennek: *Ravary* őrnagy, *Trarieux* volt igazságügyminiszter, *Ormeschaille*, *Gonze* tábornok, *Lebran-Renaud* kapitány, *Pellieux* tábornok, azután a volt miniszterek közül *Dapuy*, *Poincaré* és *Develles*, továbbá *Bertillon* irászakértő, *Jaurés* szocialista képviselő.

Féltizenkettő körül érkezik meg Zola. Kocsijával ma egy mellékudvaron hajtattott be, előtte pedig biciclisták mennek, ami a egyeseknek arra a megjegyzésre adott alkalmat: Nini, ott megy Zola előgárdája:

— Voilà les éclaireurs de Zola!

Zolát a törvényszéki épületben maga a rendőr-prefect várta.

Egészen észrevétlenül jutott be Zola a terembe. Mikor Zola a lakásából kilépett, vagy kétszáz főből álló csoport hangos

— *Le Zolával! Halál a fejére!* kiáltásokkal fogadta. A rendőrök azonban csakhamar szétverték ezt a csoportot.

Mikor aztán a törvényszéki épületbe ért, az ügyvédek ovációkkal fogadták. A tisztek érkezésekor, sőt akkor is, mikor Esterházy a törvénykezési palota előtt megjelent, a nép hangosan kiáltotta:

— *Éljen a hadsereg. Le a zsidókkal.*
— Piquard ezredést azzal fogadta a tömeg, hogy:
— *Le Piquarddal! Vesszen a megvásárolt Piquard.*

Elnöki bejelentések.

Kevéssel tizenkét óra után megkezdődött a tárgyalás.

Trarieux volt igazságügyminiszter már a bíróság előtt állt, hogy a tegnapi félbeszakított vallomását folytassa, amikor az elnök felolvasta a védők egynehány indítványa ügyében hozott bírósági határozatot.

Az elnök először is bejelenti, hogy a törvényszék azt az indítványt, mely szerint a Piquard ellen folyó vizsgálat aktái megszerzessenek, *elutasította* azzal az okolással, hogy a vizsgálóbizottság nem bírósági, hanem közigazgatási testület jelentőségével bír.

Bejelenti továbbá az elnök, hogy azt az indítványt is, amely a Dreyfus- és Esterházy-per aktáinak beszerzésére irányul, visszautasította, mert ezt a két tárgyalást vagy teljesen vagy részben zárt ajtók mögött tárgyalták.

Dreyfusné levele.

Ezután felolvassa Laborie védőügyvéd Dreyfus Lucie asszony levelét, amelyben gyengélkedését hozza fel okul arra, hogy a tárgyaláson jelen nem lehet és így nem vallhat.

Levele így hangzik:

Reméltem, hogy ott a törvényszék és az esküdtek színe előtt kifejezhetem mély hálámát és csodálatomat Zola iránt, aki lelkiismerete szavának engedelmeskedve, az igazság és jog kiderítésére vállalkozott, dacára mindazon szidalmaknak és fenyegetéseknek, amelyekkel e miatt illetik. Még egyszer ki akartam fejezni abszolút hitemet férjem ártatlanságában és önnek, tisztelt mester, benső köszönetemet. Remélem, hogy az ön bátorságának és tehetségének sikerülni fog, hogy az igazságot diadalra vezesse. Azonban a három nap nagy izgalmai azokat a szenvedéseket, amelyeket már három éve tűrök, annyira fokozták, hogy újabb izgalomnak többé nem tehetem ki magamat.

Lucie Dreyfus.

Laborie ezután kijelenti, hogy Dreyfusné kihallgatásáról lemond.

Még egyszer Trarieux.

Csak most kerül kihallgatásra Trarieux volt igazságügyminiszter.

Laborie a következő kérdést intézi hozzá:

— Volt-e önnek, mint igazságügyminiszternek tudomása a titkos iratesomóról?

Trarieux: Mint igazságügyminiszter nem tudtam róla semmit, *azonban mint egyszerű polgár értesültem róla* magánemberek útján.

Laborie: Tud-e valamit arról a titkos küldetésről, amelyet Piquardra bízta, miután Esterházy ellen vezette a vizsgálatot?

Trarieux: Nyilvánvaló, hogy el akarták Párisból távolítani.

Laborie: Kapott ön, mint igazságügyminiszter, valamelyik ügyvédől egy kérvényt?

Az elnök: (Közbevág.) A Dreyfus-ügyről irt ez az ügyvéd?

Trarieux: Nem mint igazságügyminiszterhez, hanem mint egyszerű polgárhoz intézte hozzám ezt a kérvényt.

A elnök (újól közbeszól): De kérem, ha a dolog a Dreyfus-ügyre vonatkozik, *nem engedhetem meg, hogy róla beszéljen.*

Trarieux: A dolog a Dreyfus-ügyre vonatkozik.

Az elnök: Dreyfus-ügyre vonatkozóan a dolog, a kérdés teljesen ki van zárva.

Laborie (rendkívül izgatottan): Tegnapi Mercier tábornok kötelességének tartotta, hogy itt nyilatkozzék a Dreyfus-ügyről, az igaz, hogy olyan szavakkal, amelyek a világosságot nagyon is nélkülözték; de az elnök eljárásából világosan kitűnik, hogy mindent el enged itt mondani, ami nekünk csak árthat, *de semmit felhozni nem enged, ami a védelemnek hasznára válnék.*

Az elnök: Mercier tegnapi vallomásánál *nem volt már időm arra, hogy közbelépjek*, de meg kell maradnom amellett, hogy nem engedik egy szót sem a Dreyfus-ügyről.

Laborie: Akkor tehát meg kell nekünk amellett maradnunk, hogy Mercier szavai ki ne egészítsenek és azok felett vitát egyáltalán nem is lehet indítani? (E kérdésre az elnök nem válaszol.)

Zola: Mit gondol Trarieux ur, hogy lehetett volna a Dreyfus-pör revízióját keresztülvinni? Minket azzal vádolnak, hogy emiatt forradalmi lépésekre határoztuk el magunkat. Mit tart Scheurer-Kestner intencióiról?

Trarieux: Scheurer-Kestner intenciója az volt, hogy az igazságügyminiszter érdeklődését az ügy iránt felkeltse. Már minden készen volt, hogy a semmitűszékhez kérvény adassék be. Scheurer-Kestner csak a hadügyminiszter választását várta. Azonban az Esterházy ellen emelt panasz megakadályozta a kérvény beadványát.

Ezek után Trarieux elmondotta azokat a feltételeket, amelyek alatt a törvény értelmében a Dreyfus-pör revízióját kérni lehet, majd azt mondja:

— Ha Scheurer-Kestner a helyett, hogy a hadügyminiszterhez fordult, az igazságügyminisztert kereste volna fel, még akkor sem mentek volna előbbre egyetlen lépéssel sem, mert ennek is előbb kérnie kellett volna a vizsgálatot Esterházy ellen, *hogy Esterházy esetleges elítélésével a Dreyfus-pör revíziójához elegendő okot találjon.* Különben az igazságügyminiszternek nem is kellett volna arra várnia, hogy a perújítást kérelmezzék, mert hivatalból is eljárhatott volna.

Mindhogy a tanuhoz több kérdést nem intéznek, elbocsátják.

Ezután újra kihallgatják Gonze tábornokot, tekintettel arra, hogy a törvényszék a védők abbéli kérelmének, hogy a tábornok még egyszer kihallgattassék, helyt adott.

Gonze tábornok.

Laborie tanuhoz: Milyen értelemben kell felfogni azokat a leveleket, amelyeket ön Piquard-hoz intézett? A tábornok ur azokban bátorította Piquardot, hogy az Esterházy ellen megkezdett vizsgálatot folytassa.

Gonze: Én megmondtam Piquardnak, hogy a Dreyfus- és Esterházy-ügyet egymástól teljesen válaszsza el. Én teljesen szabad kezet hagytam neki e tekintetben, de oly föltétel mellett, hogy a Dreyfus-ügyet semmikép se bolygatja.

A tanu ezután panaszt emel amiatt, hogy Piquard leveleit közzétette. Katona-embernek első sorban kellene tisztelnie a levéltitkot, különösen pedig meg kell mindig a legszorgasabban őriznie oly levelek titkát, amelyek szolgálati ügyekre vonatkoznak.

Laborie: Micsoda okai voltak annak, hogy Piquard-t a hadügyminiszteriumból elküldték?

Gonze tábornok: A kémosztályban való szolgálat rendkívül fárasztó és oly titoktartást követel, hogy óriási felelősséggel jár. Piquard egy elődje a szolgálatbeli nagy túleröltetés következtében halt meg. (Mozgás.)

Laborie: Hogyan kezdődött az ön viszonya Piquardhoz?

Gonze: Piquard! figyelmeztett Esterházy indiscretióira, amelyekre vonatkozó bizonyítékokat tüzettségűtől akart megszerezni. Én felhatalmaztam arra, hogy ez ügyben vizsgálatot indítson, de annak eredményéről nem közölt velem semmit.

Laborie: Az Esterházy-ügyben hivatkozott össze valami értekezletet vagy enquete-t?

Gonze: A szó szoros értelmében enquete nem volt.

Laborie: Hát akkor miért irt a tábor-

nok ur egyik levelében „az enquete folytatásáról”?

Gonze: Helytelen kifejezést használtam csak!

A tanuhoz több kérdést nem intéztek.

Az elnök behivatja Henry ezredes.

Henry ezredes.

Henry az a tagja a vezérkarnak, aki a haditörvényszék előtt terhelőleg vallott Piquard ezredesre, mondván, hogy többször látta őt Lebloisval, amint titkos aktákat tanulmányoztak együtt.

Laborie első kérdése Gribelin-nek arra a tegnapi állítására vonatkozik, hogy Piquard asztalán egy Henry ezredes irodájából származó aktát látott, amelynek borítékán felismerte Henry kezírását.

Laborie: Megbizonyosodott-e ezredes ur arról, hogy bizonyos aktáit tudta nélkül, idegenek felbontják?

Henry: Nem. (Nagy mozgás.)

Az elnök: De tegnap egy tanu azt vallotta...

Laborie (közbevág): Kérem, ne tessék az én kérdéseimet úgy átalakítani, hogy a tanu észrevegye, hogy egy másik tanu vallomásával ellenkezően vall.

Henry: Egyetlen egy esetre emlékszik vissza, mintha egy aktacsomó sarkára kék írónal nevének kezdő betűjét írta volna.

Laborie: Gribelint kérem előhivatni.

Gribelin megjelenik.

Laborie: Fentartja tegnapi állításait?

Gribelin: Igen is, fenntartom.

Laborie: Már most azt szeretném tudni, vajjon Henry maga is tanácskozott e Leblois-val.

Henry: Én Leblois-val Piquard útján ösmerkedtem meg, aki azt mondotta, hogy szükség esetén jogi tanácsokat adhat.

Laborie: (Leblois előhivatja.) Tanácskozott ön Henry ezredessel?

Leblois: Igenis, több órahosszat tanácskoztam az ő hivatalában.

Henry: Emlékezetem cserben hagy.

Leblois: Hogy ez az értekezés tényleg megtörtént, az a haditörvényszék előtt konstataltatott.

Laborie: Sziveskedjék Leblois ur leírni a Henry hivatali szobáját.

Leblois egészen pontosan leírja és maga Henry is megerősíti, hogy a leírás pontos, de nem emlékszik rá, hogy Leblois látta volna ott és azt mondja, lehetséges, hogy olyan időben járt nála, mikor ő nem volt benn.

Leblois: Henry ezredes husz ember előtt bevallotta a haditörvényszéknél, hogy mi tanácskoztunk.

Zola fölemelkedik és azt mondja: Meg vagyok győződve róla, hogy az esküdtek nem sokat értenek ebből a dologból. Azért kérem őket, ha nem értenek valamit, csak kérdezzenek.

Laborie: Micsoda iratesomó volt az, a melyet Piquardra bízta?

Henry: Titkos iratesomó.

Zola: A Dreyfus-akták voltak azok.

Henry: Nem! Azok 1895. óta el vannak zárva.

Henry ezután vissza akar vonulni, mert rosszul érzi magát.

Laborie: Én nem akarom kétségbevonni, hogy az ezredes ur rosszul van, de minthogy szükségesnek tartom Piquarddal való szembeállítását, kérem, hogy ne távozzék. Mngjegyzem, hogy Henry tegnap kiküldetésen volt és ma betegnek mondja magát.

Henry: Nem engedem meg, hogy szavaimban kételkedjenek. Csak megengedheti, hogy lázam legyen. (Derűtség.)

Laborie: Én nem kételkedem a szavában, csak tényeket konstatalok. (Henry eltávozik.)

Ezt a kérdést nem engedem meg!

Következik Forzinetti őrnagy kihallgatása, aki igazgatója volt annak a börtönnek, amelyben Dreyfus-t elítélés előtt fogva tartották.

Forzinetti szöke, szikár férfi. Már jóval túl van a hatvan éven. Egyik lábára kissé sántít. A francia-porosz háborúban kapott golyót a lábába.

Laborie: Tud-e arról, hogy Dreyfus tett valaha beismerő vallomást?

Az **elnök**: Ezt a kérdést nem engedem meg.

Laborie: Az elnök eme magatartásából azt következtetem, hogy egyetlenegy tanunak a vallomását, amely Dreyfus állítólagos vallomására vonatkozik, megengedni nem fogja. Pedig ezekkel a tanukkal akarja bizonyítani, hogy *Dreyfus ilyen vallomást nem tett soha*. Ezek a tanuim: Lebrun, Renand, Cleson, Merzbach, Chaunbrin, mdm. Chaplin, Urbain, Gohier. — Ezekről a tanukról tehát mindről lemondok.

A beteg tanu.

Ezután hosszabb vita támad Boulancy asszonynak egészségi állapota felől, akinek tudvalevőleg Esterházy ismert leveléről kellene vallania.

A törvényszék ebben a kérdésben meghallgatja Socquet törvényszéki orvost.

Clémenceau: Beszéltem önrel látogatása során Boulancy asszony Esterházy leveleiről.

Dr. Socquet: Madame Boulancy hangsúlyozta az összes közzétett levelek abszolút valódiságát.

Zola: Nem került-e szóba az a két levél, amely Boulancy asszony birtokában van, s amelyben Esterházy különösen sértő kifejezéseket használ Franciaország és a francia hadsereg ellen?

Dr. Socquet: Arról nem volt szó.

Clémenceau kéri Boulancy asszony egészségi állapotának ujlag való megvizsgálását, minthogy ennek a tanunak kihallgatása az igazság kiderítése czéljából *elsőrangú fontosságú* s a védelemnek okvetlenül ragaszkodnia kell az ő kihallgatásához.

Az **elnök**: A törvényszék ez indítvány fölött később fog határozni.

Következik de Paty du Clam kihallgatása.

De Paty du Clam.

Általános szenzációt kelt, amint du Paty belép a terembe. A közönség feláll, hogy jobban lássa a hirhedt alakot. Paty diszgyenyruhában van, kard és sipka nélkül. Arca sápadt, egész teste reszket, amikor a bíróság elé megy. Az ember azt hinné, hogy egy gerinczorvadásos alakot lát maga előtt. Minden lépése azonban azt akarja elárulni, hogy ő katoná. Mikor az elnök elé ér, hirtelen megáll és bár nincsen sapka a fején, szalutál.

Paty du Clam: Engem idehívtak, hogy az Esterházy ügyre vonatkozólag valljak, és ezt meg is fogom tenni, amennyiben a hivatalos titok ebben nem gátol. Ezért a *Dreyfus-ügyről nem fogok szólni*. Nagy megütközéssel vettem azonban észre, hogy oly személyeket is belevonnak a vitába, akiknek semmi közük sincs hozzá. Így egy fiatal hölgyet, a kire vonatkozó kérdésekre nem fogok felelni.

Laborie: Erre a kijelentésre megjegyzem, hogy csak Comminges kisasszonyról lehet szó, aki a tanuval baráti viszonyban állt és aki ellen semmiféle inszINUACIÓT nem akarunk elkövetni. Azt a kérdést intézem a tanuhoz, ismerte-e a kisasszony atyját és összeköttetésben volt-e a családdal?

Paty du Clam: Azt az urát ismertem, a második kérdésre azonban nem felelek, mert annak semmi köze sincs az Esterházy-ügyhöz és a családi élet titkai megtiltják. És én tisztelem a család titkait.

Laborie: Minthogy a tanu nem akar felelni, lemond arról, hogy hozzá további kérdéseket intézzek.

Ravary őrnagy.

Néhány jelentéktelen tanu kihallgatása után Ravary őrnagy lép a bíróság elé.

Laborie: Az ön jelentésében *szó van egy titkos iratcsomóról*. Ez a Dreyfus-iratcsomó?

Ravary, Tulajdonképen azt kellene mondani a titkos és nem egy titkos iratcsomó.

Laborie. A jelentésében az áll, hogy ebből az iratcsomóból egy okiratot kivettek, amelyet aztán Piquard ezredes és Leblois tanulmányoztak. Ezen áll az a *Cette canaille de D...* Mi van ezzel az irattal?

Ravary: Nem kutattam.

Laborie: És ezt nevezik vizsgálatnak?

Ravary: Tiltakozom e kifejezés ellen! Mi az utasításainknak lelkiismeretesen megfelelőnk. Ez az irat semmiféle összefüggésben sincsen az Esterházy-üggyel.

Laborie: De hiszen a jelentésben az áll, hogy ez ugyanaz az okirat, amelyet a fátyolos hölgy Esterházyknak átadott. Hát micsoda összefüggés van e dolgok közt? Beszéljen!

Ravary: Erről én semmit sem tudok.

Laborie: Ez nekem teljesen elég.

Clémenceau: Nemde, az az irat nyitott aktacsomóban volt?

Ravary: A tanuk egyike, Gribelin vagy Henry ezredes ezt mondta.

Gribelint behívják és kijelenti, hogy az iratcsomó borítékban volt.

Clémenceau: Tehát nem volt nyitva.

Gribelin: Az aktacsomó nem látszott ki a borítékból.

Clémenceau: De a jelentés azt mondja, hogy az iratcsomó félig kilátszott a borítékból.

Ravary: Erről megint egy másik tanu beszélt.

Páris térparancsnoka.

Ezután következik Pellieux tábornok kihallgatása. Pellieux polgári ruhában jelenik meg. Ő a párisi térparancsnok és ő vezette Esterházy ellen a vizsgálatot.

Pellieux: Nem akarok a hivatalos titok mögé bujni, csak egy tekintetben fogok tartózkodni. *Nem fogok beszélni a Dreyfus-ügyről s a nemzeti védelemre vonatkozó dolgokról*. Ideje, hogy megmondjuk az igazságot az Esterházy-ügyről, hadd tudja meg az egész világ. Én két vizsgálatot vezettem Esterházy ellen. Egyiket Mathieu Dreyfus följelentésére, de a mikor beidéztem, *nem tudott semmitéle bizonyítékokat fölmutatni*. Scheurer-Kestnert pedig megkérdeztem, hogy hol vannak az aktái, és *nem tudott egyet se előmutatni*. Azt mondta, hogy Lebloisnál vannak és hozzátette, hogy a vizsgálatot előmozdíthatja, ha Piquard-t Tunisból visszahozzák. Leblois aktái a Gonze és Piquard közt váltott levelezésre vonatkoztak. Piquard szerint pedig a hadügyminiszteriumban egy aktacsomónak kell lenni, amelylyel Esterházy bűnösségét be lehetne bizonyítani. (Erős nyomtakkal.) Nem létezik titkosabb dolog a világon, mint egy olyan tiszt ellen vezetett vizsgálat, akit hazaárulással vádolnak. Nincs ennél szentebb a világon! (Nagy mozgás.) Piquard azt mondta, hogy Lebloisnál megvannak azok a bizonyítékok, melyekkel Esterházyra, a hazaárulást rá lehet bizonyítani. Gonze levelei Esterházyra vonatkoznak ugyan, de belőlük csak azt a következtetést lehet levonni, hogy Esterházyra nem lehet semmit rábizonyítani, Piquard pedig ezzel nagy hibát követett el. Esterházy ellen újabb vizsgálat indult meg. A katonai büntetőtörvény határozatai szerint jogom volt hozzá, hogy Piquardnál házkutatást rendezek. Lefoglalt leveleit, egynek a kivételével, mind visszakapja, (szenzáció a közönség körében). Sokat beszéltek a bordereauról. Nos hát én azt láttam. (Mozgás a közönség körében.) Láttam a lapokban megjelent facsimilét is, amely tényleg hasonlít hamisításához, de annyit mondhatok, hogy *mindenhez inkább hasonlít, mint magához a bordereauhoz*. Esterházy bebizonyította, hogy teljes lehetetlenség az, hogy ő a bordereauban felsorolt iratokhoz hozzájuthatott volna. A hadi törvényszék Esterházyt felmentette. Igazán örülök, hogy magam is hozzájárultam annak bizonyításához, hogy *Franciaországban nincsen két áruló. Csak egy áruló van*. (Nagy mozgás a hallgatóság körében.) Most engedjék meg, hogy Mercier szavaira néhány megjegyzést tegyek.

Az **elnök** (közbevág): *Azt nem engedem meg*.

Laborie: Ki kell jelentenem, hogy az elnök ur minden nyilatkozatot megenged, ami Dreyfus bűnösségére vonatkozik, de semmit, ami a mi jóhiszeműségünket igazolná.

Clémenceau: Hát Esterházyról nem tartottak házkutatást?

Pellieux: De igen. Nyolcz hónapon keresztül. Esterházy tudta nélkül.

Pauffin őrnagy.

Következik Pauffin őrnagy kihallgatása. Pauffin Boisdeffre hadsegédje, aki tudvalevőleg harmincz napi szobafogságot kapott azért, mivel Rochefortnak a Dreyfus-ügyben bizalmas közléseket tett.

Laborie: Micsoda okmányokat adott ön Rochefortnak?

Pauffin: Az egész csak beszélgetés volt, amelynek folyamán azt mondtam, hogy a vezérkar Dreyfus bűnösségéről meg van győződve és hogy lehetetlen, hogy Esterházyt tegyék Dreyfus helyébe, mert a hadi törvényszék meggyőződése, hogy Dreyfus a bűnös.

Kisebbs vallomások.

Saint-Maurel parancsnok, akit azután kihallgattak, kijelenti, hogy saját jószántából ment Rocheforthoz. Majd hozzátéveszi, hogy a vezérkar Dreyfus bűnösségéről teljesen meg volt győződve.

Azután Dupuy volt miniszterelnököt hívták fel.

Laborie kérdést intéz hozzá a *Dreyfus-ügyről*.

Minthogy az elnök a válaszadást nem engedi meg, Laborie lemond Dupuy kihallgatásáról.

Thevenet.

Thevenet volt igazságügyminiszter kijelenti, hogy teljesen meg van győződve, hogy *Zola ez ügyben jóhiszeműleg járt el*. Ami gondolkodóba ejtette, az az, hogy nem kutattak a fátyolos hölgy után. Különféle parlamenti személyiségek szintén csodálkoztak azon, hogy a nemzeti védelem érdekében nem indítottak vizsgálatot. Meg kellett volna tudni, hogy a fátyolos hölgy oly könnyen rendelkezhetett-e titkos okmányokkal, főleg pedig azzal az okmányokkal, mely — mint mondják — Esterházy bűnösségét bizonyította és hogy ez okmányt a hadügyminiszteriumból idegenítették-e el és a miniszterium később ismét birtokába jutott-e?

Tekintetbe véve ezeket, érthetőnek tartja **Thevenet**, hogy Zola lelkiismerete nem nyugodhatott. Különben — ugymond — *nem az övé az egyetlen nyugtalan lelkiismeret*. Ő igen örvend Esterházy fölmentésének, ami azt bizonyítja, hogy a francia hadseregben nincs áruló, de sajnálja, hogy erre az ügyre, amely egész Európát foglalkoztatja, nem derítették teljes világosságot. Csodálkozik azon, hogy a tanuknak megidézett tisztak a *hivatalos titok mögé sánczolták el magukat*, csak hogy ne kelljen megmondaniok, hogy nem közöltek-e egy titkos iratot a haditörvényszékkel. Sajnálja, hogy a kormány nem szólalt meg elébb, hogy a nyugalmat az országban helyre állítsa. (Felkiáltások: Ugy van! zaj, különféle kiáltások hallhatók.)

Erre a tanut elbocsátják.

Salles ügyvéd.

A következő tanu **Salles** ügyvéd.

Az **elnök** kijelenti, hogy nem fogja megengedni, hogy a tanu a Dreyfus-ügyről beszéljen.

Élénk szóváltás támadt erre az elnök és Laborie védő között, aki végül kijelenti, hogy indítványt kíván tenni.

Az ülést megszakítják, hogy Laborie megszövegezhesse indítványait.

Öt óra 35 perczkor folytatják a tárgyalást.

Laborie felolvassa indítványait, amelyekben kifejti, hogy az elnök nem engedte meg neki, hogy kérdést intézzen Salles ügyvédhez.

Clémenceau a maga részéről jegyzőkönyvbe kívánja vétetni, hogy az imént kihallgatott tanu nem tiltakozott az ellen, hogy a hadi törvényszék egy tagjától azt hallotta, hogy csakugyan titkos iratot közöltek a hadi törvényszékkel.

A törvényszék nem ad helyet a védők indítványainak, mert azok nincsenek kellően megokolva és kijelenti, hogy azok fölött napirendre tér.

5 óra 45 perczkor a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Rendzavarás a tárgyalás után nem történt.

TÁVIRATOK.

Hódoló felirat az uralkodóhoz.

Bécs, február 10. Az alsó-ausztriai tartománygyűlésen ma Lueger és társainak sürgősségi indítványát, amely szerint az uralkodói jubileum alkalmából intézendő hódoló felirat szerkesztésére bizottság választandó, *vita nélkül elfogadták*. A helytartó ezután több interpellációra válaszolt.

Az antiszemita horvátok.

Zágráb, február 10. A tartománygyűlés ma tárgyalás alá vette a mentelmi bizottság jelentését *Tuskan, Stekovic és Mazuranic* képviselőknek becsületsértés miatt való kiadatása tárgyában. A vita helyenkint viharos lefolyású volt.

Az ellenzék elleni indítványt terjesztett elő, hogy az ügyet a bizottsághoz utasítsák vissza, mert az inkriminált sértéseknek politikai indító okai vannak.

Tuskan hevesen megtámadta dr. Frankot és a zsidók ellen beszélt, mire dr. *Schwarz* válaszolt.

Katusovics megtámadta a jobboldalt, amely feláldozza a nép jogait és a népet arra kényszeríti, hogy fegyvert ragadjanak. (Heves tiltakozás a jobboldalon. Nagy zaj. A jobboldal nagy része kivonul a teremből.)

Miután a nyugalom ismét helyreállott, a bizottság indítványát elfogadták.

Meggyilkolt elnök.

New-York, február 10. A *New-York Herald* jelenti Guatemalából, hogy *Barrios* elnököt kedden este 7 órakor palotája közelében meggyilkolták.

A titkos választói jog.

Grätz, február 10. A tartománygyűlés ma a közvetlen titkos választói jog behozataláról szóló törvényjavaslatot hosszabb vita után a részletes tárgyalás alapjául *elfogadta*. Minthogy azonban nem volt elegendő számú képviselő jelen, hogy a részletes tárgyalást megkezdhessék, a Ház elhatározta, hogy a legközelebbi napokban tartandó ülés napirendjére tűzi azt ki.

HIREK.

— A király utazása. A király hétfőn, e hónap 14-én éjjel 11 órakor külön udvari vonattal Bécsből Budapestre utazik. Szombaton, e hónap 19-én lesz a bál az udvarnál s a rákövetkező két hét alatt többször lesz udvari ebéd. Márczius első hetének vége felé a király ismét Bécsbe érkezik és előreláthatólag márczius 10-én a királyné látogatására három hétre Territetbe utazik. Márczius végén a király visszatér Bécsbe.

— Az özvegy trónörökösné estélye. *Stefánia* özvegy trónörökösné — mint Bécsből jelentik — ma estélyt adott, amelyen részt vettek: a cumberlanti hercegné és hercegnéasszony *Mária Lujza* hercegnével, *Lajos Viktor* főherceg, *Izabella* főhercegné leányával, *Krisztina* főhercegnével, *Hoyos* marquis spanyol nagykövet nejevel, *Rumboldt* angol nagykövet nejevel, *Salm-Bellegarde* hercegné és hercegné és gróf *Goluchowski* külügyminiszter.

— Tisztalágások *Wlassics* miniszternél. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszternél ma az egyetemi ifjuság és a menza akadémika küldöttsége tisztelgett. Az első küldöttség arra kérte a minisztert, hogy fogadja el a márcziusi országos diák-kongresszus védnöki tisztét. A miniszter kijelentette, hogy a védnöki tisztet elfogadja. A deputáció távozás után a menza akadémika öt tagu küldöttsége jelent meg a miniszternél. A küldöttség szónoka tolmácsolta az ifjuság hálóját a miniszter ama tényeért, hogy a menza akadémika javára saját tárcájának terhére e hónap 1-től 2000 forintot lakbér címén folyósított. A miniszter válaszában kijelentette, hogy e humánus törekvésű egyesületet minden erejéből támogatni fogja.

— Ebéd a hadtestparancsnoknál. *Lobkovits* Rudolf herceg hadtestparancsnok ma délután budavári palotájában ebédet adott, amelyen résztvettek: báró *Majlányi* László, gróf *Széchenyi* Pál, báró *Kemény* Kálmán, gróf *Bethlen* András, *Forinyák* Gyula tábornagy honvédségi adatus, gróf *Nákó*

Kálmán, mádi *Kovács* György tábornagy, báró *Vay* Béla, a főrendiház alelnöke, *Lukács* Béla valóságos belső titkos tanácsos, *Lang* Lajos, a képviselőház alelnöke, *Ghyczy* Béla és *Klobuczár* Vilmos altábornagyok, *Szell* Ignác, *Latkóczy* Imre és *Zsilinszky* Mihály államtitkárok, *Laner* Győző és jelitai lovag *Zelawszky* Szerer vezérőrnagyok, gróf *Széchenyi* Aladár, *Sélley* Sándor és *Ladwich* Gyula miniszteri tanácsosok.

— Waldstädten bucsuzása. Báró *Waldtädten*, a hadsereg új főfelügyelőjét a király ma kihallgatáson fogadta. Bécsből Waldstädten holnap reggel érkezik vissza Temesvárra, hogy a Bécsbe való átköltözés ügyében intézkedjék. *Temesvár* városa, melynek Waldstädten díszpolgára, impozáns bucsuzásra készül. A hetedik hadtest új parancsnoka, *Schwitzer* altábornagy, még februárban átveszi hivatalát.

— Öngyilkos plébános. *Egri* levelezőnk táviratozza, hogy *Knosz* Sándor, *Tarr* község plébánosa, *agyonlőtte magát*.

— Tolstói Leonál. Gróf *Tolstói* Leót, aki korecsolyázás közben meghűlt és most Moszkvában, betegen fekszik, a napokban meglátogatta egy ifjúkori barátja, kivel sokat beszélt különböző politikai és irodalmi kérdésekről. Az ifjúkori barát a beszélgetésről egy orosz újságban a következőket írja: *Tolstói* Leo arra használja betegségének idejét, hogy Heine műveit még egyszer elolvassa. Heineről Zolára és Dreyfusra terelődött a beszéd. A látogató megjegyezte, hogy Zolát Franciaországban sokan úgy tüntetik fel, mint zsidót. Tolstói erre ezt felelte:

— Éppen úgy gyűlölöm a franciaországi zsidóhajsztát, mint a francia chauvinizmust és a hadsereg tulságos dicsőítését. Bevallom, hogy rokonszenvenvel kísérem a Zola által megindított mozgalmat, amely, amint látom, egy ártatlanul elítélt embert akar megmenteni.

A beszéd további folyamán Tolstói rátért a német irodalomra és megjegyezte, hogy sajnálja azt, hogy az orosz ifjuság oly kevésé érti a német nyelvet, mert ezáltal megfosztja magát a német irodalom megismerésének élvezetétől. A modern asszonyról nem nagyon hízelgően nyilatkozott Tolstói és azt mondotta, hogy nem hal meg addig, amíg ítéletet nem mondott a nőkérdésben.

— Halálom előtt, mondotta, mindent elmondok az asszonyról, ami csak a lelkeben fekszik.

— Viharok az olasz partokon. Az olasz partokról ma borzasztó viharokat jelentenek. Az *Irene* görög vitorlás Sardinia partján hajótörést szenvedett. *Ischia* mellett egy halászbárkáról négy embert a tengerbe sodortak a hullámok. Egy palermói távirat szerint a *Matlea* osztrák magyar lobogó alatt vitorlázó háromárbozos *Termininél elsüllyedt*, amikor is *Mader kapitány és hat matróz nyomtalanul eltűnt*. A *Matlea* a lussinpiccolói kikötőhöz tartozott.

— Halálozás. *Weisz* Jónás magánzó, egykor tekintélyes kereskedő, *Szomorj* Dezsőnek, a *Bucsu* és a *Péntek este* szerzőjének és *Szomorj* Emilnek, a *Nemzet* munkatársának édes atyja, ma hosszas szenvedés után meghalt. Vasárnap délelőtt temetik az izraelita temető halottas házából.

— Német-francia verekezés. *Havre*-ből a következőket írják: Vasárnapról hétfőre virradó éjjelen két ember lépett be a *Quei d'Orsay*-n levő rendőrhivatalba és ott elmondották az egyedül levő *Lehaux* rendőrnek, hogy a *Rue Marie-Thérese*-n több ember megtámadta őket. Mialatt a rendőr leírta azt, a mit elmondottak, a két bandita ököllel többször arcba vágta őt úgy, hogy a földre zuhant. Végre mégis sikerült neki feltápaszkodnia és ekkor védekezni kezdett. De ekkor három más egyén hatolt be a rendőrhivatalba és ezek megrohanták a rendőrt, akit irgalmatlanul elvertek. A rendőr segélykiáltásaira az utcán járók közül többen behatoltak a rendőrszobába és a rendőrt megsabadozták kinzói kezei közül, akik elfutottak. Egyet azonban, akinek kés volt a kezében, elfogtak. Később a támadók közül még kettőt elesítek. Az elfogottak bevallották, hogy ők német matrózok a *Galicía* gőzösön. A vizsgálat még nem derítette ki,

miért támadták meg a német matrózok a rendőrt. A jelek arra mutatnak, hogy boszúból követték el tettüket. *Lehaux* állapota aggodalomra ad okot. Az eset *Havre* lakossága körében nagy izgatottságot kelt.

— Gordon Bennet haragja. *Monte-Carloban*, ahol tudvalevőleg mindenki a szerencsés szeretné kikorrigálni, a napokban érdekes jelenet történt. Egy ismert újságkiadó — valószínűleg a most ott tartózkodó *Gordon Bennet*, a *Newyork Herald* tulajdonosa — a roulette-asztalnál összeverszett a croupierrrel. Az amerikai, aki rendkívül heves természetű és nem tűr semmiféle ellenmondást, haragjában arra ragadtatta magát, hogy megfogta a croupiert és leteperte a földre. A cholericus urat a kaszinó néhány alkalmazottja azonnal megtámadta és kidobta. Elvették azonkívül belépőjegyét is és kijelentették neki, hogy semmi esetre sem szabad többé a játéktérmekebe belépnie. Az iskolás gyermekek módjára megrendszabályozott milliomos nagy haragjában szállójába futott, ahol levelet írt a játéktérmeke igazgatóságának, melyben röviden és világosan kijelentette, hogy ha tízenkét óra lefolyása alatt vissza nem adják a belépő-jegyét és bocsánatot nem kérnek tőle, az egész kaszinót *légbe röpíti*. Azt nem tudja senkisé, vajjon az igazgatóság az amerikai sajtó nagy hatalmától ijedt-e meg, vagy pedig komolyan vette-e az excentrikus yankee fenyegetését, de elég az hozzá, hogy a következő nap délelőtt tíz órakor az erélyes idegen ismét megkapta belépő-jegyét, melyet igen udvarias levélben küldöttek meg neki. Az igazgatóság tényleg bocsánatot kért a „sajnálatos eseményért.”

— Pusztító tűzvész. *Pittsburghban* tegnap este — mint onnan táviratozzák — tűzvész pusztított el egy háztömböt, amelyben egy, a kormány által fentartott raktár is volt. *2000 barrel whiskey explodált, szétrombolta a falat és megrongálta a közelben lévő házakat. Eddig 6 halottat találtak meg*, de attól félnek, hogy több más ember is életét veszítette a romok közt.

— A mulatság vége. *Krang* Mihály kuriai hivatalosolgának *Lajos* nevű nyolcz esztendő fia ma délután a Szentkirályi-utca 13. számú ház lépcsőházának karfáján csuszkaált és a harmadik emeletről a földszintre zuhant. A szerencsétlen gyermeket, aki szörnyet halt, a törvényszéki orvostani intézetbe szállították.

— Szerencsétlenség a zsinagógában. *Zdzienciél*-ből (Grodno kormányzóság) horzalmas szerencsétlenség híre érkezik. Az ott levő zsinagógában tegnap az elhunyt rabbi emlékére istentisztelet volt. Egyszerre csak leszakadt a karzat, mely tele volt asszonyokkal; nagy zavar, ijedtség keletkezett és mindenki a kijárat felé tolongott. Eközben tízenkét asszonyt, öt férfit és három gyermeket agyonnyomtak, sok férfi és asszony pedig olyan súlyosan megsebesült, hogy kórházba kellett őket szállítani. A zsinagógát a rendőrség bezárta.

— Gyilkossági kísérlet. *Dezsőfi* Dezső 19 esztendő nyomdász, ma este 9 órakor a Szent János-téren négyeszer rádőlt *Reinhardt* Anna 17 éves nyomdászlányra és balkarján súlyosan megsebesítette. A merénlyöt elfogták és bevitték a főkapitányságra, ahol kihallgatásakor szerelmi féltékenységgel okolta meg tettét. *Reinhardt* Annát a Szent János-kórházba szállították. Állapota nem veszélyes.

— Országos tüzoltó-kongresszus. Az országos tüzoltó-szövetséget Brassó város tanácsa meghívta, hogy a legközelebbi országos tüzoltó-ünnepélyt és kongresszust Brassóban tartsa meg. A szövetség választmánya legutóbbi ülésén örvendetes tudomásul vette a meghívást és elhatározta, hogy a kongresszust a jövő év nyarán Brassóban tartja meg s az előkészületek megtételére bizottságot küldött ki.

— Családi dráma. *Horváth* József debreczeni 47 éves talpigás, mint levelezőnk táviratozza, ma éjjel, amíg házigazdájának családja lakodalomban volt, agyonlőtte feleségét, *Imre* Esztért, azután önmagát. A családi drámát délután vette észre egy rémregényekkel házaló úgynök. *Horváth* levelet hagyott hátra, melyben önzéssel, szivtelenséggel vádolja öreg atyját, akinek háza és két tanyája van; elpana-

szolja a levélben, hogy felesége, akit két év előtt szelűtés ért, tehetetlen s nincs, aki ápolja. A levélben azt állítja Horváth, hogy közös akarattal váltak meg az ételtől. Horváth már egy hét óta nem dolgozott és adósságai fejében lovát és talpigáját lefoglalták.

— Az ember - kutya. Boszniában nemrég egészen új fajta vadászkutyákkal rendeztek vadászatot. Egy vadászember, aki a nagy hideg miatt drága vadászkutyáját nem akarta ferasztani, a leölt vad apportírozására egy erre ajánkozó bosnyák férfit használt, aki tényleg ki is hozta a jég-hideg vízből a leölt kacsákat. Az új fajta apportáló, noha nem négy, hanem csak két lábú volt, jól megfelelt feladatának, úgy, hogy közöttük és a született kutya között tulajdonképpen semmi különbség sem volt. Az illető vadász, aki annyira szerette a kutyáját, hogy emberrel helyettesítette, a következőket mondja az új fajta vadászkutya működéséről:

— Derekasán dolgozott. Minden kacsát kihozott a bosnyák a 4 fok Celsius hidegségű vízből, mely sokszor melléig ért, megrázkódott, hogy a víz lecsurogjon róla, azután vígan tovább ment. Még mikor beesteledett és keményre fagyott rajta a ruha, akkor sem sietett haza, csak időről-időre pálinkát kért.

A vadászaton résztvevők harmincz vadkacsát vittek haza, de a leölt kacsák egyharmada a vízben maradt, mert a bosnyák a sötétben nem tudta azokat a vízben megtalálni. Ez történt Boszniában és itt meg kell jegyeznünk, hogy emberek eddig még nem igen teljesítették a kutya hivatását. Az, hogy odalenn Boszniában egy bosnyákot vadkacsák apportírozására használtak, szomorúan bizonyítja, hogyan haladnak odalenn előre a kultúra áldásos útján.

— Hivatásának áldozata. Sátoralja-Ujhelyen — mint levelezünk táviratozza — nagy részvételt kelt Fischer József vasúti forgalmi gyakornok halála. A példás magaviseletű, szorgalmas fiatal vasúti hivatalnok, hivatalos kötelessége teljesítése közben az állomáson a robogó vonat kerekéi alá került. A kerekék mindkét lábát elvágta, úgy, hogy a szerencsétlen még az éjjel meghalt.

— Népfőkelei ügye. A fővárosi katonai ügyosztály népfőkelei alosztálya már bevégezte a budapesti illetőségű 1878—1879. években született sorköteles népfőkelek összeírását. Miután még sokan vannak, akik nem jelentkeztek, az ügyosztály felhívja az illetőket, hogy saját érdekükben mielőbb jelentkezzenek.

— Verekedés a templomban. Nagybecskerek-i levelezünk írja, hogy a torontálmezei Grabác községben az elmúlt vasárnapon kinos jelenetet rögtönzött két odaváló fiatal nő. A szentmise alatt ugyanis egymás mellé került a templomban Klein Margit és Szediák Mária, kik régen ellenségeskednek már. Épen az Ürfelmutatáshoz ért a plébános, mikor Klein letépte Szediák fejéről a kendőt s a két furia ott, az Isten házában, dulakodni kezdett hangos káromkodás közepett. A hívőknek kellett végre is közbelépniök, akik kivezették a két nőt az utcára. A plébános még aznap megtette ellenük a feljelentést.

A munkásforradalom előtt.

Csendben, csaknem teljesen titokban folytatták a szociálista vezérek az ország minden részében a munkások általános nagy strikejének szervezését, izgattak ellieseredéssel, gyűlölettel, ígértek földeket, vagyont arra az esetre, ha megfogadják az emberek az ő tanácsait és most ennek a titkos, de következetes izgatásnak az eredménye fenyegeti nagy veszedelemmel az egész országot. Minél inkább kifelé megyünk a téből s közeledünk a tavasz felé, annál nagyobb lesz a baj és nem hiába keresik mindenfelé sürgősen és nem csekély tájékoztatással a baj gyógyító szerét.

Az ország első vármegyéje, Pestvármegye ma foglalkozott ezzel a kérdéssel, mely most mindennél fontosabb s az első vármegye azt a csodálatos határozatot hozta: feliratban kéri fogja a belügyi és igazságügyi minisztereket arra, hogy a kormány tegyen lépéseket a sajtótörvény tekintetében és körvonalozza a szolgabíráknak hatáskörét a szociálista mozgalmakkal szemben. Csodálatos ez a határozat

és mi nem hisszük, hogy épen azok a „lépések” és az a „körvonalozás” fogja megszüntetni a nagy, halásában és eredményében kiszámíthatatlan szociálisták mozgalmát.

A szociálista munkások dolgaira vonatkozólag ma a következő értesüléseket kaptuk:

Pestvármegye és a szociálisták.

A láng egyre terjed; a szociálisták tüze átragad egyik vármegye népéről a másikra s a közigazgatás vezérmerei kénytelenek foglalkozni a bajjal s gondoskodni az orvosszerekről. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottsága is Beniczky Ferenc főispán elnöke alatt ma tartott ülésében behatóan foglalkozott „a paraszt szociálisták” kérdésével.

Dr. Geguss Gusztáv királyi ügyész vetette fel a tárgyat, amikor jelentést tett a tápió-szent-mártoni zendülésről s az ez ügyben tett intézkedésekről. A zendülés következtében még negyvennyolcz szabadlábú ember ellen van folyamatban büntetővizsgálat, részben súlyos testi sértés, részben pedig magánosok ellen elkövetett erőszak büntette miatt. Dr. Geguss Gusztáv szerint a hatóság erélyes fellépése következtében jó időre el van vágva Tápió-Szent-Mártonban s vidékén a szociálisták erőszakoskodása. A vizsgálat megtalálta ugyan a nép között a budapesti szociálista apostolok kezének némi nyomait, de pozitív adat nem áll rendelkezésére. Nézete szerint a fősolgabíráknak figyelemmel kellene kísérni a nép bajait s a földbirtokosoknak jóindulatulag kellene eljárni minden esetben, hogy ne támadjon fel az elégedetlenség.

Geguss szavai után nagy vita keletkezett a tárgyan s résztvettek abban: Beniczky Ferenc főispán, báró Prónay Dezső, Gallner Gyula, Beniczky Lajos alispán és mások.

Beniczky Ferenc főispán belátja, hogy valamit tenni kell a veszedelem elhárítására; de az a kérdés, mit? Ő egy módot ajánlhat:

Terjesszen föl a bizottság feliratot a belügyi s az igazságügyi miniszterhez s abban kérje, hogy a miniszterek szabják meg együttesen azt a hatáskört, amelynek korlátai között a közigazgatási hatóságok közegei a szociálista mozgalmak elnyomása tárgyában működhetnek.

Prónay Dezső nagybbszabású beszédben fejtegette nézeteit a parasztszociálistákról és végül kijelenti, hogy ő a legfőbb veszedelmet a körülállanul grasszáló szociálista sajtóban látja; e miatt bátorságot érez magában kimondani, hogy az egyedüli védelmi eszköz a sajtó megrendszabályozása.

Gallner Gyula is hozzászólt a tárgyhöz, ő szintén azon a véleményen van, mint Prónay Dezső és kívánja a sajtótörvény módosítását és a gyűlési jog korlátozását. Sok helyütt hallatlan a szociálista-proletárok erőszakoskodása; így Nagy-Abonyban, ahol egy aratógazdát az utcán támadtak meg és erőszakos fenyegetések között szétlőtték a kezében levő szerződést. Ha ez megtörténik egy olyan helyen, ahol fősolgabírárság és csendőrség van, mi történhetik akkor ott, ahol nincsenek közel a közigazgatási erők.

Beniczky Lajos alispán hangsúlyozta, hogy hatalmat kell adni a szolgabíráknak, mert most megkötött kézzel semmit sem tehetnek a baj elfojtására, de sok esetben a gazdálkodók is tapintatlanul bánnak el s kis bajból nagy veszedelmet idéznek elő.

A főispán záró szavai után elhatározta a közigazgatási bizottság, hogy báró Prónay Dezső és Gallner Gyula felszólalása értelmében feliratot intéz a belügyi és igazságügyi miniszterhez s abban kéri fogják, hogy a kormány tegyen lépéseket a sajtótörvény revíziója tekintetében s körvonalozza a szolgabíráknak a szociálista mozgalmakkal szemben a hatáskörét.

A szabócsi zavargások.

Nyiregyháza, február 10.

Mándokon a szociálisták izgatottsága és elszántsága határt nem ismer. A főispán a helyszíntre érkezett és különböző intézkedéseket tett.

Ungvárról katonaság jön Mándokra, de azért még mindig félnek a lázadás kitörésétől, különösen azért, mert Irabovszky Emil királyi alügyész és Borbély vizsgálóbíró egymásután fogatják el a kolompásokat. Sajtos, mándoki fökolompós nyomtalanul eltűnt.

Apátiban a községháza előtt állandóan csoportokban állanak a szociálisták és fenyegetőznek. Ilosvay földbirtokost megöléssel fenyegetik és úgy körül fogták a házat, hogy nem menekülhet belőle. A helyzet veszélyes.

Karászon ma megkezdtek a kolompósok elfogatását, ami nem ment könnyen. Az egyik letartóztatott ember felesége szembeszállt a csendőrökkel, miközben az egyik csendőr szuronya a testébe faródott. Az eset elképzelhető nagy izgatottságot keltett. Hauer csendőrhadnagy Karászra érkezik, hogy megvizsgálja, jogosan használták-e a csendőrök fegyvereiket.

Keserű parasztok.*

— Az alföldi szociálisták okai. —

II.

(Malaczok a hatósági rendszerben.)

Hozok megint egy kaptafás törvényt, az állategészségügyit. Bizonyos, hogy ezt is sok bizottság hányta-vetette meg, míg az országgyűlés elé került. Ott is tárgyalták s mégis, hogy az alföldi viszonyok ismerete nélkül való, mutatja az alábbi dolog, ami azt igazolja, hogy itt is ismét csak kifelejtették a parasztot.

Mindenki tudja, aki valaha gazdasággal foglalkozott vagy csak mellette is volt, hogy mit jelent a kigazdára nézve a sertés. Körülbelül azt lehet mondani, hogy életfeltételeihez tartozik. A malaczok valahogy ellőgnak a tanya körül, dinnyehajon is ellakik s ami kukoricza kell nekik, azt akárhogy is előteremti az ember s végezetül télre ott az ólban a kész állat: megér ötven forintot. Vagyon ez ott, nagy vagyon, nemcsak az ára miatt, hanem mert a sertés az a jószág, amelynek husát eszlendőn át el lehet tenni. Az a mindenféle élelem. Nagy állat ez. Megöletése ezért jár ünnepekkel. Csak ha az ember meghal, tülnek tort, vagy ha a malacot megölik. Más teremtett lénynek nem jut ki ez a tisztesség.

Idáig jó is volna minden. Akkor aztán jön a járvány. Valahol fölfordul néhány malacz s most már zárlat alá következik a határ. Ha zárlat van, sertést se kivinni, se bevinni nem lehet. (Hymódon természetesen hizlalni való sertést sem lehet venni, valamint a hizot-

* Ez érdekes cikksorozatot multkor félreértették némely gyengébb olvasóink, úgy tekintve azt, mint a lap nézeteit és fejtegetéseit, holott akkor is egy külön hírben irtuk meg, hogy ezek egy mélyen megfigyelő írónak, ki a keserű parasztok között él s ugyszólván a veséjükbe lát, szép ruhába öltöztetett feleletei arra az elébe tett kérdésünkre: hogy mik háta parasztok gravamenjei? Nagyon természetes, hogy e panaszkokat mi nem osztjuk, némelyik nem is okadatolt — de meghallgatjuk és hasznukat vehetjük az alföldi betegség gyógyítói is. Mert a doktornak is az az első kérdése: „Mid fáj, hol fáj?”

Ha jó a doktor, az meg nem zavarja, hogy a beteg más helyet jelöl ki, mint ahol fáj, hogy azt mondja az oldalába szur, pedig a mellében van a baj s az csak reflexe a bajnak, amit bevallott. Sőt nem csak hogy ez meg nem zavarja — hanem ez vezet rá a voltaképeni bajra.

Szóval: Tömörkény István cikkének nincs semmi más tendenciája, mint egy nagy és há fotográfiát nyújtani a keserű parasztok eszejárásáról s erre ő sokkal hivatottabb, mint a Szelestey Andorok, kik bekukkantanak csak egy napra az ő moment-gépecskéjükkel és valami szétfolyt homályoságot és derengő fehérséget hoznak vissza, hogy ez legyen a fotográfiája az alföldi szociálistáknak.

A szerk.

tat sem lehet eladni.) Így rendeli a törvény s idáig még teljes igazsága van a törvénynek.

Hanem a zárlat alá kerülő terület — az a csodálatos. Amely városban kiűt a járvány, zár alá kerül az egész terület. Hogy a járvány föllépte kimondassék, ahhoz tíz vagy husz beteg állapot kell.

Most vegyük bármelyik nagy terjedelmű alföldi várost. Itt van Szeged. Földje északról határos Félegyházával s onnan még egy órahosszat szalad a vonat, míg a városba beér. A városon túl aztán a földje Szabadkával határos s azon a földön megint szaladhatna egy óra hosszat a vonat, ha arra egyáltalán volna vasút. Már most, ha a Félegyházával szomszédos szegedi földön járványba esik husz állapot zárlat alá kerül az egész föld, a Szabadkával, határos is. Ellenben a magától a várostól tíz percnyi távolságra, csongrádmezei területen fekvő Tápé községben sonmi bajuk a gazdáknak a zárlattal. Így volt ez Szegeden tavalyig, midőn ép ilyen járvány járt ott s a tapasztalásokon, károkon okulva, a sajtó felszólításai után kivitte a hatóság, hogy azóta kilencz járványterületre osztották az óriási földet.

Máshol azonban csak a régi módi járja és ez a régi módi megint csak azokat az embereket sújtja, akikből az agrárszocializmus táplálkozik, a földmivelőket. A sertés egy tanya költségvetésében. 100 forint, 150 forint hasznot jelent, ha nem többet. No aztán ez nincs, mert ha valamely óriás terület egy sarkában járványba esik husz pocza, egyszerre ott a zár az egészen. Tetszett talán olvasni, hogy a gazdag Bácskában már tavaly télen is szamarakat vágtak le sertés helyett a népek? Pár napja ment föl, gondolom, Rács-Madarasról a szocialisták kérelme a belügyminiszterhez. Valami hét-nyolcz pont az egész, amiben az állapotok javítását kéri. Fontos panasz gyanánt benne van az is, hogy miért van zár alatt az egész környék, mikor csak a Zichy János pusztáján volt beteg sertés, máshol sehol?

Erre a kérdésre azonban nem ad nekik feleletet senki. Legföljebb azt mondják neki, hogy úgy rendeli a törvény. Akkor aztán szidja a törvényt, amely őt szegényíti. Mert tényleg szegényíti ez a zárlat, amely a főntebb elmondott formájában, mint mindenki láthatja, igazán nevetséges lenne, ha egyuttal szomorúan nem példázna, hogy ilyen fontos törvények is mily fránya módon készülnek.

Tessék aztán hozzávenni még a rendes megszokott évi jövedelem egy részének illetően elűttetéséhez valamely elemi csapást, amely a másik 200 forintot is elviszi a tanyafödél alól — s egyszeriben meg van szerkesztve az *éhező Kanaán*.

A szegénység pedig fokozódik. Szegeden a közérő legutóbbi összeírása alkalmával kiűnt, hogy nyolczszázzal kevesebb kétfogatu koesi van, mint volt s nyolczszázzal több egyfogatu koesi van, mint volt. Vagyis nyolczszáz embernek szűkültek meg úgy a viszonyai, hogy letett a kétlő-tartásról, mondván, hogy egy is elég a szögének. Ha majd erről az egyről is le kell tennie, maga huzza a szekeret, miként Kun László urunk idejében. (Lám, csak nincs új dolog a természetben.) Pedig ez a nép az egész nép eleje közé tartozik, úgy munkabírás mint fizetkedv, kereskedői szellem tekintetében. Nem hiába írt róla Kálmány Lajos etnographiai értekezést mérgében, mikor nem választották meg plébánosnak, hogy az egész nép a zsidóktól származik.

Hát aztán ugyan hogy élnek meg amazok, akiknek még ezt se lehet a fejükhöz vadosni?

(A bírságok.)

Sok bírság jár ki nekik, de el kell ismerni, hogy rászolgálnak gyakran. Szereti a tilost, e tilos azonban itt maga is rászolgál, hogy belejárjanak. Olyforma, mintha egy nagyon éhes embert magára hagyunk egy dus élezkamrában, s parancsoljuk, hogy ne nyuljon semmihez. Mikor ott áll előtte. Hisz ez lehetetlen. Harmadéve vagy negyedéve iszonyatos szárazság volt a pusztákon. Nem volt fű. A zánkányi iskola tetején a golya agyonverte a fiait, mert madárjártányi területen nem volt víz, amelyben hulló teremjen s amivel táplálhatta volna őket. A kiégett mezőn lovak fordultak föl s fölbontatván, gyomrukban eleség helyett földet találtak. (No de legalább a kutyák jól éltek belőlük.) Aki tehette, Lengyelországból hozatta a szénát waggonokkal. Aki nem tehette, odahajtotta éhes jószágát, ahova biria. Az erdőbe, hogy egye a galyévelet s azt a füvet, amit a fák árnyéka alól ki nem perzselt a nap. S természetes, hogy akit megfogtak, bírságolták. Kérdjük azonban, hogy mit tehetett volna akkor egyebet, mint hogy a tilosba ment?

Gyakran talál olyan tilost, amit senki sem őriz, csak az egész esábitásával úgy maga előtt találja. Mintha az Andrásy-uton minden fa tövébe oda téve egy százas bankó és nem őrizné senki. Biz elvinnék azt onnan másnap reggelre, valamennyit.

A bírság egy részét tudatlanságból is meg lehet kapni, miután a törvény nem ismerése nem védelem. Sok példát, amikkel igazolhatnám e tekintetben a ferdeségeket, elhagyok a drasztikus voltuk miatt. De itt egy másik. Van egy csunya szokásuk a pusztaiaknak, ami talán még az ősvallásból maradt meg: hogy lakodalom alkalmával az egész vendégség megmossa az arcát ugyanazon egy tál vízben. Nem komoly mosakodás ez, csak olyanfajta, mint a századvégi lőröké, aki fölvesz egy marék vizet a tenyérére és lefuttatja a könyökéig. Ennek daczára ez a mosakodás fertőzhet, különösen a trachomában. Ez okból eltiltották. Száz forintig jár érte a bírság. Itt van megint egy dolog, amit lehetetlen ellenőrizni, mert hisz akkor minden lakodalmas pusztai házba kellene egy rendőr. Ennélfogva csinálják. Nem is tudja jó része, hogy nem szabad, mert hiszen maga a tilalom kihirdetése is lehetetlen úgy, hogy azt legalább a nagyobb átlag megtudja. S véletlen megfogtak egyet, az bírságot kap s kérdeheti magában, hogy ami a többinek szabad volt, miért kell azért fizetni neki? És pedig így van a dolog, mert szeretném látni valamely falu rendőrségét, amely az ő pusztalakóit ellenőrizni tudná. És így jutunk a megosztott igazságokhoz. Mert e dologban a miniszternek kétségkívül igaza van. A bírónak, aki a miniszteri rendelet értelmében bírságol, szintén igaza van. És bár csodálatos: a parasztnak is igaza van, mikor elkeseredik.

Az én városomban a múlt esztendőben *huszonháromezerháromszázharminczegy* forint rovatott ki bírságnak. Abból egyrészt leült az igazolt szegény, más részt befizettek, ismét más részért licitáltak. Hol licitálnak? Ahol nem bírnak fizetni, vagyis hogy a licitáció a szegényt teszi még szegényebbé. — Csuf mesterség ez az enyém — panasolta egy rendőrtiszt nekem pár éve, amidőn a közigazgatási végrehajtók pompás intézménye föltalálva nem volt, a rendőrség végezte e kellemes licitálásokat — ahelyett, hogy rablót kergetnék, a nyomorultak üres kamrájából akasztóm le a lisztes tarisznyát. — Igen hát. Tanítás helyett rende-

let, nevelés helyett bírság. És mily apodiktikus ítéletek! A törvényszéknél a garasos tyuklopás pörében három bíró ítélt, védő, vádló tárgyal, mégis megváltozik az ítélet a felsőbb vizsgálók nyomán. A közigazgatási ítéletnél ezer eset közül egy van ilyen, talán egy sem. A paraszt nem is főlebbez. Minek? Ugy lehet pedig, miután még a négy lábú is botlik, hogy némely ítélet nem is alapszik föltétlenül a teljes igazságon. Ügyvédet azonban nem vihet minden apró dolgához a parasztikus ember, mert az ismét igen költséges állapot. Lám Szatymazon szó adódott egyszer bizonyos parasztnak, hogy vinne el egy fertályóra járásra kocsin egy urat. Aratás után voltak, este történt ez, a gazda egész nap csépett a lovaival.

— Egy forintért elviszöm — mondta.

— Ez rettenő nagy ár, — mondta az ur — erre a tíz percnyi utra.

— Hát kéröm, hajnal óta dolgoztunk én is, a lovak is. Most ha pihenés helyett mögim munkába állunk, nem löhet sajnálni a forintot.

— De hiszen ekkora utért a városban a fiákerhintó se kér négy hatosnál többet!

— A városban? — szólt elgondolkozva a paraszt — a városban?

Fölemelte a jobb keze mutató ujját s a bal keze mutató ujját arra keresztbe tévén, mutatta az ujjának a felét.

— Nézze uram — szólt az ember — ha neköm a városban egy akkora darab irás köll, mint a fél ujjam, *két forintot alul nincs ur, aki mögcsinálja*.

Hogy most már igaza van-e neki, nincs-e? nem kereseim. Csak fölhoztam karakterisztikum gyanánt.

Tömörkény István.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Tina di Lorenzo. Bocsássanak meg orosz aesthetikus kartársainak, akik nem tudom miféle „Novine”-kban zengték Tina di Lorenzo dicsőségét, ha velök e tekintetben nem értünk egyet. A *Vig-színház* communiquéé ugyanis bizonyos előszeretettel idézték orosz lapársaink kritikáit, amelyeket ma maga Tina de Lorenzo sietett megczafolni. Nem. Tina di Lorenzo nem akkora művész, mint muszka kollegáink hiszik, sőt annál is kisebb. Ami külső megjelenésének érdekességét illeti, teljesen egy véleményen vagyunk velök. De más egyebekben szörnyen eltérünk egymástól. Tina di Lorenzo, aki ma este *Sundermann* „*Othlon*”-ában Magdát játszotta, ismeri a színpadi tizparancsolatot, azokat a parancsolatokat, amelyek így hangzanak: „Beszéded ne legyen egyhangu”, „arcod ne merev”, „karod ne béma” stb. De művészi hite és ájtatos művészelke nincsen. Fogalma sincs arról, mily lázzal, mily értelmi erővel és mily subtilis, szinte ideges érzékenységgel kell elmerülniök egy-egy szerepben a színpad amaz igaz nagyjuinak, akikhez ő számítani akar! Ha csak a teljes művészi készütség hiányoznék belőle és nem egyuttal a teljes művészi komolyság, úgy mai alakítása talán közepszerű lett volna, de nem annyi feltűnő hibával telt, aminő tényleg volt. Mert ő egy-egy magában véve helyes színpadi eszközt — egy hangsúlyt vagy egy mozdulatot — oly helyen alkalmaz, amikor ezt a situáció egy pillanatra sem tűri. Mintha kopirozna valakit és mintha ilyenkor cserben hagyá nem sugallata, hanem emlékezete. És ki győzné elősorolni, hány hamis tonust használ ma este, mennyit vétett declamatióban, mimikában és gestushban! Mert ha ő a lalkészszel beszélgetve, ezt a néhány szót, hogy: „én az én vagyok”, ami Magda karakterének alapvonása, nem vágja ki harsányan, hanem azintelenül, minden accentus nélkül mormogja maga elé, ez talán fölfogás dolga. Mentegethetjük azzal, hogy esetleg a szilárd önértzet hangja akar lenni, amely higgadt és nem bocsátkozik emociókba. Még azon sem űtközünk meg, hogy az atyjával és a kis hugával való jeleneteket minden igaz poézis, a vidéki asszonyok-

gokkal való scénát minden csillogó humor nélkül játszotta. De mikor a lelkész elmondja neki, hogy atyját miatta széhhűdés érte, és ekkor arca nem fejez ki semmi felindulást, és mikor a harmadik felvonásban régi kedvese előtt kifakad, hogy bukását voltaképp nem siratja, mert ezen a réven tanulta meg az indulatok egész scáláját, — amit minden színésznek csak a felhevülés és elkecseregés hangján adhat vissza, ő azonban ezt így szavalja: „Tőled tanultam meg a szerelmet (2 másodperc szünet), a gyűlöletet (3 másodperc szünet), a bosszút (4 másodperc szünet), néked köszönöm a nyomort, a végszükséget és a legnagyobb, legforróbb, legszentebb érzelmeket valamennyi közt, az anyaszeretetet”, és e szavak közt is Tina di Lorenzo egyre hosszú és értelmetlen pauzákat tart: ez nem fölfogás dolga többé, ez színpadi korlátosság. Aki ilyen súlyos hibákat követ el, aki ennyire össze-vissza dobálja az általa kompilált színpadi eszközöket, méltán keveredik abba a gyanuba, hogy egy-egy helyes accentusa sem öntudatos, hanem vagy esetleges vagy eliesett. A közönség sem lelkesedett ezekért a művészi kvalitásokért és őszintén sajnálta Flavio Andot, ezt az előkelő művészt, — aki ma este a lelkészt játszotta — amiért Duse után nem akadt össze hozzá méltóbb partnerrel. A közönség különben jóhiszeműségében elment oly messzire, amennyire csak lehetett és a nézőteret megtöltötte. Tina di Lorenzonak azonban az ő csekély fizetési képessége mellett nem lett volna szabad a közönség bizalmából ennyi előleget felvenni. m. g.

* **Bürger hangversenye.** Bürger Zsigmond tanár, operánk első gondokása, pénteken, február 25-én esti 7 és fél órakor hangversenyt rendez a Vigadó kistermében *Bricht-Tyllemann* bécsi dalénekesnő közreműködésével. A műsor legfőbb száma Dvorak új gondokaversenye. Ezenkívül *Novacek* Károly és *Schultz* Gyula zenekari tagokkal együtt előadja a hangversenyző Popper „Requiem”-jét három gondokára és játszik még több kisebb szerzeményt Bachtól, Correlitól, Moszkovszkytól, Piattitól stb.

FŐVÁROS.

(A II. kerületi községi választás.) A tegnap megtartott közgyűlés elrendelte a II. kerületbeli új választást s utasította az igazoló választmányt a határnap s helyiség kitűzésére és a szavazatszedőküldöttség megalakítására. Az igazoló választmány ma délelőtt ülést tartott. A törvény szerint a választásnak a meghatározástól számított 13 napon belül kell megtörténnie. Az igazoló választmány a választás határnapját február 20-ikára és 21-ikére (vasárnap és hétfő) tűzte ki. Helyiségül a fő-utcában levő előjárósági épület szolgál. Választandó lesz 10 rendes és 3 póttag, valamint 12 kerületi választmányi tag.

Lelenczház és egyebek.

— A főváros közgyűlése, —

Ma négy óra után a székesfőváros bizottsági tagjai folytatták a tegnap félbeszakított közgyűlést, *Márkus* József főpolgármester elnöksége alatt.

A közgyűlés legnevezetesebb tárgya az építendő lelenczház kérdése volt. Még 1793-ban néhai Sándor István, Pest város derék polgára 10.000 forint alapítványt tett egy lelenczház céljaira. Ez az alapítvány a kamatokkal s az időközben tett más alapítványokkal együtt 300.000 forintra növekedett. A belügyminiszter érkezettnek látta az idejét annak, hogy ezt a lelenczházat létsítse s azért annak a céljaira a székesfővárostól 8000 négyszögöl telket kért s egyúttal felkérte a fővárost, hogy a nála kezelt hasonló célú alapokat szintén engedje át a lelenczház számára. A belügyminiszter bemutatatta a Hausmann készíttetve építkezési terveket s ezekhez a főváros hozzájárulván, a nagy Zuglóban a hajtsár-ut és angol-utca sarkán kijelölt 8000 négyszögöl telket a lelenczház részére. Egyúttal azonban kijelölte azokat a feltételeket, amelyekkel ugy a telket, mint az általa kezelt alapokat átengedi. Ezeket a feltételeket a mai közgyűlés igen érdekes vita után, melyben résztvettek dr. Bókay János, Dezsényi József, Mátyus

Arisztid, Heltai Ferencz és Steiger Gyula, a következőleg állapította meg:

I. A lelenczház legkésőbb hat éven belül fölépíttessék és egész szervezetében életbe léptetessék, mert ellenkező esetben a székes-fővárosnak a telek átengedését kimondó határozata hatályát veszti.

II. A lelenczház mindenkor országos jellegű legyen, állami fölügyelet és kezelés alatt álljon s a föntartásról is az állam gondoskodjék. Abban az esetben, ha a lelenczház országos jellege megszűnik, ha annak állami kezelése és föntartása biztosítva nem lenne, a használatul engedett telek és a rajta levő összes beruházások a székes főváros korlátlan rendelkezése alá esnek.

III. A fölláttandó országos lelenczház szervezete akként állapíttassék meg, miszerint a gyermekek fölvétele a legembarátságosabb és a leghabzadabb eljárás mellett, minden korlátozás nélkül történjék, úgy, hogy ezen intézetben a gyermekek bárkitől és bármely időben, mindenféle faggatás, adatszolgáltatási kötelezettség és más alkosszerűségek mellőzésével elfogadassanak.

Azokhoz, akik a gyermekeket az intézetbe beadják, intézhetőek ugyan kérdések a gyermekek származása és hovatartozása iránt, de a válasz megtagadása nem akadályozhatja meg a fölvételt.

Ezeket az emberséges pontokat, amelyek becsületére válnak a közgyűlésnek, egyhangulag fogadták el.

A József műegyetem céljaira a Lágymányoson kért városi telkeket négyszögölenként 60 forintjával javasolja a tanács átadni. A közgyűlés ezt elfogadja, valamint elfogadja a tanácsnak azt az indítványát is, hogy a *Madridban* tartandó IX-ik demografiai kongresszuson megfelelő módon képviseltesse magát.

Ezután a budai ágostai evangélikus egyházközségnek a folyó évre megszavazták a 800 forint rendkívüli segítséget s az erzsébetvárosi templom-építő bizottság elnökévé megválasztották *Rózsa-völgyi* Gyula alpolgármestert. Magát a bizottságot pedig *Cziegler* Győző, *Gerlóczy* Károly, *Hudetz* János, *Kaiser* János, *Kurtz* Vilmos, báró *Lipthay* Béla, *Marx* János, *Pártos* Gyula, *Stadler* Károly, *Thék* Endre, *Waldhauser* Adolf és *Zboray* Béla tagokkal egészítették ki.

Végül még a következő apróságokat intézte el a közgyűlés:

Hozzájárult ahhoz, hogy a városi villamos vasut kedvezményes munkásjegyeket adhasson ki; és elhatározta, hogy a budai Christen-féle telket 5393 forint költséggel parkíroztatja.

A lemaradt tárgyakat majd a jövő közgyűlésen veszik elő.

VIDÉK.

* (A fiumei választások.) Fiuméből táviratozza tudósítónk: Az autonomisták közül többenfelebbezést terjesztenek be *Gaafibor* volt kormányzóhelyettes ama határozata ellen, amelylyel a Fiumében lakó, de nem fiumei illetőségű magyar honpolgárokat a választói listába felvette. A statutum rendelkezése e tekintetben nem világos; mind a két fél bizonyíthatja az igazát. A magyarság reméli, hogy a kormányzó elődjének a klikkrendszer ellen tett intézkedését nem másítja meg.

* (Brassó fejlődése.) A szász Veturiák küldöttsége babérain pihen és, úgy látszik, egy cseppet sem ártott meg *Brassó* városának, hogy ezután nem *Kronstadt*nek hívják; fejlődik, gyarapszik a város csak úgy mint azelőtt s pénze is van elég. Legalább erre lehet következtetni a képviselőtestület tegnap tartott közgyűlésének határozatából, mely alkalommal kimondták, hogy 15.000 forint költséggel új vásárteret rendeznek be s 3840 négyszögölméter területet aszfalttal és vizocsolással látnak el. Hozzájárultak ahhoz az indítványhoz is, hogy magánosoknak nyaralók építése céljából, a fellegrár alatt, alkalmas telkeket hasítanak ki, valamint elhatározták, hogy a vasuti igazgatóság által beszüntetni szándékolt városi menetjegy iroda meghagyása érdekében a belügyminiszter utján a kereskedelemügyi miniszterhez kérvényt intézzenek. Lám ilyenkor nem szaladnak Bécsbe.

A magyarság Horvátországban.

— 100.000 magyar áttérése. —

Harminez esztendeig üldözte a magyarságot a horvát sovinizmus a Dráva-Száva közben, ahol százezer magyar él, kiteve a horvátosítás veszedelmének. Az iskolákban 1868. óta csakis horvátul tanítanak, a katolikus templomokban két év óta csakis horvátul prédikálnak. Tavaly pedig Strossmayer diakovári püspök egyenes rendeletére a gyónás szentségét is csak horvátul szolgáltatják a horvát lelkészek. Legújában még énekelni sem szabad magyarul azokban a templomokban, amelyeket magyar kéz emelt. Az isten házat is hatalmába kerítette a horvát sovinizmus. Mindenét elvették már a százezer magyarnak, csak a nemzetiségét nem. Ez az egy még megvan és ez meg is marad.

Inkább a vallást hagyják el mindannyian, amelyet Strossmayer és hívei monopolizáltak a horvát sovinizmus számára. Elhagyják azt az egyházat, melynek szószékéről a gyűlölség beszél az Isten szolgálja ajkáról. A szeremégi magyar falvak lakói ez év első napján Zimonyban elhatározták, hogy inkább a vallásukat hagyják el, csak hogy megmenthessék a nemzeti-ségüket.

Már meg is kezdték az átlérést a magyar (református) vallásra. Legelőször *Maradék* (Szerémmege) község magyarjai, számszerint *ezeren*, hagyták el a katolikus vallást. Egy magánháza gyakorolják magukat a lelkiekben a hívek, s a gyermekek is ott tanulnak majd magyarul írni-olvasni. *A katolikus templom és a horvát iskola üresen maradt.* Nem tanyáz benne senki, csak a horvát sovinizmus.

Ez nem az első már Horvátországban. *Rétfalu* (Verőczemegye) magyarjai már régen megtölték ezt. Nem is furakodott be oda a horvát szó, pedig Eszék tőzsomszédságában fekszik. Ez a reakciója annak a hajszának, amit a horvát sovinizsziák indítottak, élükön Strossmayerrel, a Dráva-Száva közt lakó magyarság ellen. Tizenkint, százankint térnek át. Tavasszal már két új református egyházat alapítanak: Rétfalun és Maradékon. Fölépítik ezután a református, magyar iskolákat is, hogy az új nemzetiséket megőrizze az elhorvátosítástól.

A magyarság mozgalma a politikában is érvényesülni fog, mert magyar nemzetiségi jelölteket fognak állítani, hogy a magyarság képviselést nyerjen a törvényhatóságokban és a horvát tartománygyűlésen. A horvát sovinizmus nemzetiségi küzdelmet támaszt, amelynek a kétmillió népességű Horvátországban létjogosultsága van. Fél milliónál több szerb, százötven ezer német, azonkívül harmincezer olasz, vend és román él ott.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Az eleméri parasztszondulás. Ismertettük annak idején az eleméri parasztszondulás előzményeit, amely alkalommal a nép nem engedte meg, hogy *Löwi* Ignácz bérli átvontassa gazdasági gépeit a községi legelőn. Mint tudva van, ebből származott az a vérengzés, amely négy emberéletet követelt áldozatul. *Nagybecskerek* levelezőnk most azt írja, hogy az ottani királyi törvényszék ma fejezte be tizenhatnapi tárgyalás után a bonyodalmas bünpört, melynek során harminckét vádlottat és negyvenöt tanut hallgattak ki. A tárgyalást mindvégig dr. *Duka* László táblai bíró vezette. Tegnap mondta el dr. *Góth* Ferencz királyi ügyész vádbeszédét, ma pedig a védőbeszédet voltak soron. Az ítéletet szombaton reggel hirdeti ki a törvényszék.

— Elítélt párbajozók. Érdekes párbaj-ügyben ítél a debreczeni törvényszék. Az elítéltek: *Mandel* Béla, (aki hét év előtt Komlóssy nagyváradi árvasszékülnököt agyonlőtte), a másik dr. *Szölösi* Béla, fiatal debreczeni orvos a kávéházban veszték össze annyira, hogy négyszer-négyszer löttek egymásra. A debreczeni törvényszék, bár egyik fél sem sérült meg, *Mandel* Bélát két havi, dr. *Szölösi* Bélát pedig két heti államfogházra ítélte.

— A téglavetők strike-ja. Ma tárgyalta a törvényszék *Drozd* Bálintné bünpéret, amelynek előzményeit a minap ismertettük. *Drozd* Bálintnének az a bűne, hogy a gyermekeit el akarta pusztítani,

mert férje, aki téglavető munkás, a strike miatt semmit sem keresett, és nagy nyomorban voltak.

Megesett a szive mindenkinek, aki a szerencsétlen asszony védekezését hallotta.

— Nem volt már oda haza egy krajczárunk sem. — ugymond. — A gyermekek pedig egyre sírtak, mert éhesek voltak. Kenyeret kértek. És én még egy fatat kenyeret sem adhattam nekik. Én is éheztem és együtt sírtam az ártatlan pulyákkal. A magam baja nem bántott, de elszorult a szívem, ha az éhező jószágokra tekinttem. Elkéseredésemben magamhoz vettem az apróságokat. Az egyiket bele dobtam a gyár udvarán levő tóba, a másikat pedig bele dobtam a Dunába. Kimentették mind a kettőt.

Ez a bűnöm, bíró urak. Azért akartam elémészteni a gyerekeket, hogy ne éhezzenek. Magamat is el akartam pusztítani, mert hát jobb a halál ennél a nyomoruságos életnél, . . .

A bíróság tagjai is megilletődve hallgatták a vádlottat, akiről dr. Moravcsik Emil orvosszakértő azt mondta, hogy a nyomor és a kétségbeesés a beszámíthatóság végső határáig vitte.

A törvényszék Drozd Bálintné két hónapi fogházra ítélte s ezt a büntetést a vizsgálati fogság által kitöltöttnek velle. Azonnal szabadlábra helyezték.

— **Eltűnt bíró.** Közülük e napokban, hogy Galovich Viktor törvényszéki albiró az esküvéje után csapat, papot, mindent elfelejtett és hír szerint Amerikába vitorlázott. A törvényszék elnöke, Zsitvay Leó megkereste a rendőrséget, hogy nyomozza ki, hová tűnt Galovich. Ha a nyomozásnak nem lesz eredménye, a hivatalos lapban hívják fel jelentkezésre, s ha a hirdetésnyre sem jelentkezik, megindítják ellene a *segyelmi eljárást*.

— **A tőkész büntetése.** Nagyvárad levelezőnk táviratozza, hogy a nagyvárad törvényszék ma három havi fogházra és 150 forint pénzbüntetésre ítélte Székely János terjei gör. kel. lelkészt, aki a polgári házasság ellen izgatott és azokat a híveket, akik csak polgárilag keltek egybe, szitkozódva kiutasította a templomból.

— **Halálra ítelt gyilkos.** Krakóból jelentik: Az itteni törvényszék ma Lelék József munkást, aki a múlt év július havában két pajtását orozva meggyilkolta és kirabolta, *kötél által való halálra* ítélte.

Jelenet a pályaudvaron.

Megint Kovács F. Sándorról szól az ének, aki az utóbbi napokban oly sűrűn szerepelt a napilapok rendőri és törvényszéki rovatában. Egyszer vádló, maskor panaszolt. Egyszer öt úti a rendőrség, máskor meg ő öt egyet a rendőrségen.

Ma vádlóként szerepelt — a rendőrség panaszára. 1896. nyarán történt, amikor a megszökött kasszabetörőt, Affendakisz Perikleszt visszahozták a pestvidéki törvényszék fogházába, a keleti pályaudvaron nagy néptömeg verődött össze. Mikor Affendakisz kiszállt a kocsiból, a „mób“ valósággal tüngettélle, aminek az lett a következménye, hogy a jelenvolt rendőrök összetűztek a közönséggel s eközben Kovács F. Sándor és néhány rendőr között tettelegességre került a sor. Ebből az esetből kifolyólag került ma Kovács hatóság ellen elkövetett erőszak bűntette miatt a vádlottak padjára.

A végtagyaláson Fekete Gyula bíró elnökölt, a vádlottat Falussy Árpád ügyvéd védte.

Az általános kérdésekre Kovács Sándor azt mondja, hogy kolozsvári születésű, római katolikus, 31 éves, nőilen, büntetlen előéletű bérkocsitulajdonos.

Az elnök: Milyen minőségben volt ön jelen 1896. évi július 23-án a pályaudvaron?

— Mint hirlapíró.

— Ön tudja, hogy mivel van vádolva?

— Tudom. Ugy történt a dolog, hogy Affendakisz jövelele esti hat órára volt jelezve, de csak nyolcz óra körül jött meg a vonat. Nagy tömeg volt együtt s a rendőrök jobbra-balra ütöttek mindenkit, ahelyett, hogy kordont vontak volna. Fejtől vasúti tiszt gorombáskodott velem s beismerem, hogy amikor igazolványomat sem akarta respektálni, ennyit mondtam neki: Ha igazolványt muta-

tok önnek, *szss!* A rendőrök is vertek, hiába mutattam nekik a főkapitánytól aláírt igazolványomat; azt mondták a saját főkapitányukra: „Fütyülünk rá!“ Tanuim igazolni fogják, mint ütöttek engem a rendőrök. Mikor este bementem a szerkesztőségembe, a segédszerkesztő urnak, sőt Farkas rendőrtanácsos urnak is megmutattam a testemet ért ütlegek nyomát. Rudnay főkapitány ur megígérte, hogy elégtételt kapok, s im, ez az elégtétel, mert előbb-utóbb tönkre akartak tenni.

Az elnök: Az ön tanui, a többi hirlapírók, becsületesen végezték kötelességüket . . .

A vádlott: Én is.

— Aztán ön gazembernek nevezte azt a szerencsétlen rendőrfelügyelőt, Csorba Imrét, aki ennek az affaire-nek áldozatául esett.

— Én nem ismertem Csorbát és nem is tudhattam, hogy rendőrfelügyelő, mert civilben volt. Ellenben igaz az, hogy a rendőrök egyre az kiabáltak: „Komisz zsidó! Skribler! Csirkéfogó!“

— Ön ellene is szegült azoknak a rendőröknek, akik a rendőrszobába kísérték.

— Méltótlanság engem, aztán ezeket a termetes rendőröket megnezni.

— A rendőrszobában azt mondta a rendőrfelügyelőnek: „Nem vallok, anig ezeket a gazembereket ki nem külli!“ Ez alatt pedig a rendőröket ütötte.

— Én csak azt mondtam, hogy védjen meg a rendőrök inzultusai ellen, mert még ott lenn is ütlegek.

— Szóval, bevitték.

— Nem vittek, kanem *vonszoltak*.

— Hiszen kérem, a rendőrnök *néha gyilkolni kell*. Mért kellett akkor éljeneznie *azt a komisz görög tolvajt?* (!)

— Én nem, a nép éljenezte.

Az ügyész: Ha ön megsérült, miért nem fordult orvoshoz bizonyítványért?

— Elég, hogy mutattam Farkas rendőrtanácsosnak testemet; nem akartam én embereket szerencsétlenné tenni, csak elégtételt kerestem.

A védő: Igaz-e, hogy amikor ön a peronra jött, látva a tömeget, mutatta igazolványát?

— Felmutattam.

— Igaz-e, hogy kutya zsidónak neveztek a rendőrök?

— Annak és még . . .

Az elnök: Zsidónak lenni nem szégyen!

A védő: Zsidónak nem, de *kutya zsidónak* igen.

A vádlott: A rendőrök engem is, a többi hirlapírókat is tegezték, skriblereknek, zsidóknak, gazembereknek neveztek, én azonban őket gazembereknek nem neveztem, de beismerem, hogy feljűk odakiáltottam: *Pribékek!*

Licki Géza rendőrfelügyelő azt vallja, hogy tisztán ennek az affaire-nek esett áldozatául az öngyilkossá lett Csorba felügyelő. Igen érzékeny ember volt s fájt neki a meghurcolás.

Az ügyész Mit irtak róla a lapok?

Licki: Hogy gazember, legazemberezték s azt irták: ez az ember még mindig állásban van?

A védő: Tiltakoznom kell az ellen, mintha a magyar sajtó gazembernek nevezne egy államtisztviselőt addig, míg az hivatalában van.

Licki: A szóra nem emlékszem s azt mindjárt az előbb helyre is igazítottam.

A védő: Kérem tehát, hogy az a „gazember“ szó ne jöjjön a jegyzőkönyvbe.

Az ügyész: Azzal, hogy Csorba akkor nem volt uniformisban, hibát követett ő el?

Licki: Mindenesetre, mert szolgálatban volt.

A védő: Ezt is kérem jegyzőkönyvbe venni.

Mandovszki Richárd hirlapíró megerősíti Kovács védekezését. A rendőrök nem adtak semmit az újságírók igazolványára; Kovácsot pedig „ütöttek, verték, a nyakkendőjét tépték, rángatták.“

Az elnök: De hát miért nem történt baja a többi hirlapírónak? Önök félrevonultak?

A tanu: Megmondom azt is. Nekem bőséges tapasztalataim vannak, és tudom, hogy az ilyen esetekben nem a rendőr, hanem az újságíró huzza a rövidebbet. Én tehát félre huzódtam. *(Derültség.)*

A panaszos rendőrök azt vallják, hogy Kovács

összegazemberezte őket, botütéseket és pofonokat osztogatott. Az egyik rendőr azt mondja, hogy „Kovács F. Sándor hangos szóváltással éjjent *ka-játott*.“

Balogh Miklós hirlapíró azt mondja, hogy a rendőrök sértgették a hirlapírókat.

Az elnök: De őnt nem?

A tanu: Engem nem bántottak.

Az elnök: No látja. Azokat az újságírókat, akik tisztességesen viselték magukat, nem bántották. A rendőrséget ne bántsa senki! Az olyan tisztességes, becsületos intézmény, mint bármely más intézmény a világon!

A védő: De . . .

Az elnök: Kérem! Mikor én beszélek, az uristennek se szabad közbe szólni! *(A színen kívül villámítás, dörgés, a teremben néma csönd. A függöny legördül.)*

A végtagyalást szombaton folytatják.

FARSANG.

A budapesti újságírók Egyesületének tancsoctéje. A budapesti újságírók zártkörű tánczestéje és hangversenye iránt, mely e hónap 27-én lesz a Royal-szállóban, igen nagy érdeklődés mutatkozik. Még alig kezdtek meg a meghívók szétküldését, maris tömegesen jelentkeznek az egyesületi irodában (Károly-körút 4. szám) akik meghívóra igényt tartanak. A hangversenyre a rendezőség a művészi garda legkiválóbbjait nyerte meg, mi által az estély sikere ez irányban biztosítva van. A számozott ülőhelyekre szóló jegyeket az egyesületi helyiségben a meghívó előmutatása mellett e hónap 14-étől kezdve délután 3 és 4 óra közt lehet átvenni.

Gyógyszerész-bál. Mintha csodabalszammal gyantázta volna meg Radics Béla a hegedűvonóját olyan jó kedvet, olyan vígságot öntött abba a társaságba, mely a Royal-szálloda termeiben ma este összegyűlt. A gyógyszerészek tartották a báljokat és ahol a vidám patikusok ugrálnak, ott elpusztul a szomorúság baczellusa, ott kivész a petrezselyem gyökere. Egészségtől duzzadó piros magyar leányok tánczoltak a fényes teremben s recept nélkül is élet élelenség uralkodott egész éjjel kivilágos kivirradtóg.

A bálon ott voltak:

Asszonyok: Bayer Sándorné, Bakos Jánosné, Báthory Istvánné, Baecker Gyuláné, dr. Baecker Józsefné, dr. Blau Henrikné (Heves), Blaschnek Rezsóné, dr. Buday Emilné, Ekkert Lászlóné, Filó Jánosné, Hayek Kalmánné, Huszmann Sándorné, Heufel Adolfné, dr. Hybay Györgyné, nemes Hödl Olga, Iboš Nándorné, dr. Jármay Gyuláné, Jármay Jenőné, Kepes Albertné, Korompay Mártonné, Körös Mihályné, Korányi Lajosné, Klucsák Péterné, Krieger Györgyné, Krieger Kalmánné, Ladányi Zoltánné, dr. Landau Imréné, Lukács Istvánné, dr. Melnar Nándorné, Mautz Annuzelné, Oláh Gyuláné, Péchy Jenőné, Ráth Péterné, dr. Rosenberg Sándorné, Rózsavölgyi Imréné, Rosanovszky Ernyesné, özvegy Szvirák Ágostonné, Ursuny Károlyné, dr. Varsagh Zoltánné, dr. Vladár Mártonné, Zoltán Beláné, László Lajosné, özvegy Szabó Albertné, Lévai Szöllösi Istvánné.

Leányok: Bakos Irénke, Blau Margit (Heves), Geller Dolly, Geller Lóra, Heufel Olga, Korompai Teréz, G. Grocsák Blanka és Malvina, Laubheimer Rózsika, Mautz Anna, Péchy Mariska és Paula, Polczmann Ilonka, Ráth Ilonka, Rosonovszky Hilli, Rozsnyay nővérek, Szabó Margit, Szvirák nővérek, Viola Margit, Vigh Alice, Szabó Irénke, Zboray Sárka.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Benischke Lajost a zombori pénzügyigazgatóság pénzügyi segéd-titkárrá végleges minőségben, Józsay Andort a nyitrai pénzügyigazgatóság magyar királyi pénzügyi segéd-titkárrá végleges minőségben, dr. Fekete Endrét a nyitrai pénzügyigazgatóság pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, a sepsi-szent-györgyi pénzügyigazgatóság Koczor Sándort magyar kir. pénzügyi fogalmazóvá ideiglenes minőségben, az ogulini pénzügyigazgatóság számvevő osztályához Jellencz Emilt végleges minőségű számellenőrré és a zágrábi pénzügyigazgatóság számvevő osztályához Dvoracek Károlyt ideiglenes minőségű számtiszté, Matós Barnabás ideiglenes adótiszté, a brassói pénzügyigazgatóság Popp Miklóst pénzügyi irodatiszté ideiglenes minőségben. — Az igazságügy-miniszter dr. Blumberger Zsigmondot a kezdi-vésárhelyi, Neumer Aladárt a szabadkai kir. törvényszékhez, Fenyvesy Endrét az aranyos-maróthi és Popescu Oktávót a facseti királyi járásbírószághoz aljegyzőkké, Entressz Leót a vasvári királyi járásbírószághoz telekkönyvvezetővé, Ticsrics Jánost a temeskubin királyi járásbírószághoz segédtelekkönyvvezetővé, Baross Jánost a nagybittsei, ifjabb Móríc Gyulát a huszti királyi járásbírószághoz és Polgár Endrét a panaszovai királyi törvényszékhez irnokká. — A honvédelmi miniszter Gentner Adolf és Bogsch Gézát díjtalan fogalmazó-gyakornokokká. — A pozsonyi kir. ítéltábla elnöke

Bongha Oskárt a kir. ítélőtábla területére díjaz joggyakornokká. — A *debreceeni kir. ítélőtábla* elnöke Szigeti Dezsőt segélydíjaz joggyakornokká. — A *m. kir. főhivatali központi igazgatóság* Borsos Pétert írodasedgítette. — A *segessvári m. kir. pénzügyigazgatóság* Tittel Ferenczet a közhalmi m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjaz gyalornokká és a soproni kir. törvényszék elnöke a soproni kir. járásbíró-sághoz III. osztályu hivataloszáigá Janzso Antalt nevezte ki.

Pályázatok. Budapest székes főváros tanácsa pályázatai: 1. a képzőművészeti, 2. a művészeti, 3. a kereskedelmi és 4. az ipari szakot illetőleg február 28-ig. — Postanestri állás Ekeesen, Komárom vármegyében. — A magyar királyi folyamánérnöki hivatalnál a budapesti alsó folyánfelügyelői állás márczius 28-ig.

Ügyvédi kamara. A Budapesti ügyvédi kamara dr. Schwarz Rudolfot a kamara lajstromába folytatónak felvette és dr. Magyar Károlyt önkéntes lemondása következtében fenti lajstromból kitöröltte s ügyvédi iratait dr. Szabó István budapesti ügyvédnek adta át.

Magyar név. Frank Gyula körösi lakos Magyar-ra, Dobranovits Sándor jámosi lakos Körösi-re, kiskoru Neu Márton nagykörösi lakos Nádor-ra, Staudinger Károly János váci lakos Szöke-re, Vödösek Pál esztergomi lakos, valamint kiskoru gyermekei: Kálmán, Pál, Etel, Sándor, Béla, Gizella és Lajos Váradi-ra, kiskoru Gausel Mária budapesti lakos Gondára, Goldner Miksa budapesti lakos Gyulai-ra, Hirsch Alfréd bécsi lakos Harkányi-ra, Seliga Antal varannói lakos, valamint Alfréd Sándor, Aurél, Mária, Rezső, Margit kiskoru gyermekei Salgó-ra, Neufeld Farkas szatmárnémeti lakos Újhegyre, Schlesinger Jakab nagy-szécsényi lakos, valamint kiskoru Alfréd, Rudolf, Ella és Erzsébet gyermekei Szenes-re, dr. Kulsera Sándor váci lakos Gündötre változtatták vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel.

NYILTTÉR.

Eugen herczeg szobor sorsjegyek 50 kr.
Főnyer. 75.000 kor. értékben. Ajánlja:
Redlich D., Keoskeméti-u. 11. Wollig Ig., Ferencz József-tér 3.

KÖZGAZDASÁG.

Könyv a jegybankról.

(p-d.) Egy könyv jelent meg most Bécsben, amely formászerint az osztrák-magyar bank ázsió-nyereségével, valamint a pénz- és jegybankkérdés elméletével foglalkozik. Hogy kicsoda a könyv szerzője, ez — megint csak formászerint — ismeretlen.

A valóság pedig az, hogy e könyvnek egészen más a célja, mint amit bevall. A szerzője pedig alkalmassint *Mercenselffy* Emil, az osztrák-magyar bank vezértitkára; legalább erre vall a könyv berendezése, a bank ügyében való nagy tájékozottsága és a tény, hogy a munka a jegybank felől olyan adatokat is közöl, amelyeket csak a bank belső emberei ismerhetnek.

Ha igazán az lenne e mű célja, hogy az ugynevezett „ászsió-nyereség“-et vitassa meg, akkor fölösleges munkát végeztet volna. Hisz ma már teljesen mindegy ennek a nyereségnek a jogi természete; mindegy, hogy vajjon az valóságos üzleti haszon-e, vagy pedig — amint a bank és ez a könyv állítja — a bank vagyonának kiegészítő része. A nyereséget kitevő 135 millió forintnak a sorsa el van már intézve; azt a nyolczvan milliós bankadósság törlesztésére fogják fordítani, az új kiegyezés értelmében.

Az pedig legalább is szokatlan dolog, hogy az osztrák-magyar bank tankönyvet irasson a valuta és a bankügy elméletéről. Tehát az se lehet a könyv célja, hogy felnőttek oktatására szolgáljon.

Kétségtelen, hogy a könyvet azok az izgatások érelték meg, amelyek mostanság szelében folynak Ausztriában s amelyeknek az a céljuk, hogy ne válhassék törvényt az az egyezmény, amelyet az új bank-akta ügyében a két kormány és a bank már megkötött s a mely egyik tagja az új kiegyezési javaslatoknak.

Az agitáció panaszából ismeretes dolog, mennyire fáj odaát némely köröknek, hogy az új bank-akta megvalósítja a jegybank kérdésében a két állam között a paritást, hogy az a nyereség-részesedésnek az eddigi 30 és 70-perczent helyett abban az arányban való megosztását rendel el, amely mértékben a két állam területén az üzlet hozzájárul a haszon előállításához, hogy Ausztria harmincz milliót visszafizet a bankadósságból. De nyilvánvaló az is, hogy e körök nem elégszenek meg az

egyszerű elégedetlenséggel, hanem már most izgatnak az új bankkegyezmény ellen: a sajtó terén, hogy a nyilvánosságot fellármázzák, sőt a bank részvényesei körében is, hogy — ha lehet — majdan a bank közgyűlésén buktassák meg az új egyezményt.

Megismétlik most odaát a bank kérdésében azt, amit a kvótával cselekedtek. Lármával akarják visszariasztani Magyarországot a maga igazainak megvédelmezésétől s amit igazság szerint nem kívánhatnak, azt igaztással akarják kiderőszakolni. Pedig a bank kérdésében ennek az agitációnak csak még kevésbbé lehet sikere kikötése.

A bank-egyezmény készen van és föltétlenül kötelezi az osztrák kormányt, azon nem változtathat az agitáció, mert ahhoz nem lehet hozzányulni, ha csak azt nem akarja az izgatás, hogy az egyezmény Magyarország érdekében revideáltassék. Mert Magyarország abból, amit eddig eléri, egy betűt sem engedhet, nem tűrheti, hogy a meglevő megállapodások a régi alapokra visszaszérofojtassanak.

Aztán meg soha se szabad megfélekedzni arról, hogy a kiegyezési javaslatok mind összefüggenek, úgy, hogy egyiket sem lehet megbolgyatni anélkül, hogy minden eddig meglevő megállapodás értékét ne veszítse.

Végezetül pedig folyvást szem előtt kell tartani, hogy Magyarország teljesen szabadon rendelkezik a maga bank privilégiuma fölött, tehát azt olyan áron és olyan feltételek mellett adományozza, amelyeket Magyarország akar s ha az osztrák-magyar bank e feltételeket nem teljesíti, akkor egyszerűen másnak adja a szabadalmát. Mert semmiféle törvény nem kötelez bennünket arra, hogy okveilen egyezsége lépünk az osztrákokkal közös jegybank fentartására.

Mérobén hiálhavaló dolog tehát, ha most odaát a kész bankkegyezmény ellen izgatnak. Azt az egyezményt igenis meg lehet buktatni a maga egészen és akkor aztán megbukott az egész gazdasági kiegyezés, akkor megcsináljuk a külön vámterületet és a külön bankot együtt. De módosítani nem lehet a két kormány meg egyezését, mert akkor megbukott az egész bank-akta s ismét vége van a kiegyezésnek.

Nagyon helyesen cselekszik tehát a bank, ha a maga részéről is mindent elkövet az agitáció ellensúlyozására. Mert az agitáció sikere egyértelmű az osztrák-magyar bank likvidációjával. Magyarország csak a már kész egyezmény alapján adományozhatja a jegy-privilégiumot az osztrák-magyar banknak; ha ez az egyezmény vízbe esnék, akkor Magyarország majd keres pénzt, amivel külön magyar jegybankot alapíthatni. S ezt a pénzt meg is találja az ország, ha keresésére indul. Nagyon hasznos dolog volna, ha erről az osztrák-magyar bank részvényesei sem feledkeznének meg.

Ebből a szempontból kell megítélni a banknak most megjelent könyvét. Nem nekünk, nem Magyarországnak íródott e munka, hanem az osztrák publicistáknak, az osztrák pártoknak, az osztrák bank-részvényeseknek, sőt némileg talán az osztrák kormányknak is. Magyarország eddig is loyálisan viselkedett a kiegyezés dolgában, hát nekünk nincs szükségünk semmiféle tanításra. Ellenben az osztrákokra nézve nagyon üdvös lenne, ha okulnának és nem szorulnának arra, hogy majdan az élet keserű tényei tanítsák őket okosságra.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, február 10. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészv. 308.85. Az irányzat igen csendes.

Páris, február 10. (Bankkimutatás.) A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 83.33 : 100. Kamatok és leszámítolás jövedelme 315.000 frk. Érczkészlet (ezüst) — 1.418.000 frk. Váltótársa — 170.375.000 frank. Államkincstári követ. — 746.000 frank. Magánkövetelések — 15.907.000 frank. Érczkészlet (arany) + 80.000 frank. Előlegek aranyrudakra + 292.000 frank. Jegyforgalom — 97.293.000 frank.

London, február 10. (Bankkimutatás.) Összes tartalék 23.246.000 font sterling (472.000). Jegyforgalom 266.000 font sterling (360.000). Bankkészlet 33.046.000 font sterling (112.000). Magánosok letétei 35.961.000 font sterling (873.000). Kincstári követelés 15.477.000 font stl. (1.069.000). Jegyirtalék 20.797.000 font sterling (372.000).

New-York, február 10. (C. T. B.)

	február 10.	február 9.
	cents	cents
Buza februárra	102	101 ⁵ / ₈
„ májusra	97 ⁵ / ₈	97 ¹ / ₄
„ júliusra	89 ³ / ₄	89 ¹ / ₂
Tengeri májusra	34 ¹ / ₂	34 ¹ / ₄

Chicago, február 10. (C. T. B.)

	február 10.	február 9.
	cents	cents
Buza májusra	96 ⁷ / ₈	95 ⁷ / ₈
Tengeri májusra	29 ¹ / ₂	29 ¹ / ₄

Ipar és kereskedelem.

A külföldi buza importja. Mint lapunknak Fiuméből telegrafálják, oda majdnem naponta érkezik mostanában egy-egy hatalmas hajó külföldi buzarakományval Magyarország részére. Így ma is a „Deutscher Kaiser“ nevű német hajó nem kevesebb, mint 1740 tonna buzát hozott Oroszországból Magyarország részére.

Vasárak kivitele. Egy konzuli jelentés felhívja a figyelmet arra, hogy Keletindiaiban egyre nő a monarchiából való szögbelozatal, s hogy a kivitelben részes cégek nem képesek a megrendeléseknek eleget tenni. Ez a tény az exporttal foglalkozó kereskedelmi körökben már a múlt év közepétől ismeretes volt, a Keletindiaiban való kivittel foglalkozó kereskedők — sajnos, csupa bécsi és triestzi cég — nem tudtak felhajtani elég gyárat, amely a tömeges keresletnek meg tudott volna felelni. Magyar gyár pedig egyáltalában nem akarta magát az exportra elhatározni. Az utolsó időben *Törökországba* élénk sodronyszegkivitelünk fejlődött Fiumán át; 1897-ben 8194 métermázsát vittek ki *Szalonikibe*, *Deoghba*, *Cavallába* és *Konstantinápolyba* és pedig kizárólag magyar gyárakból. A kivitel még egyre emelkedik, a múlt hónapban már 1316 métermázsát szállítottak el tengeren. Különben a magyar gyárak termelése még a belföldi szükségletet se képes fedezni, amit bizonyít az, hogy a múlt évben vasszögekből 117,970 métermázsát importáltunk, míg a kivitel csak 45,457 métermázsá volt.

A magyar tengerészet 1897-ben. A múlt évi kedvezőtlen viszonyok hátráltatták ugyan tengerészetünk fejlődését s a hajóraj szaporodása körül stragnáció volt tapasztalható, a meglevő hajózási társaságok azonban elég kedvező eredménnyel működtek, hála a kormány célirányos intézkedéseinek. A kereskedelmi tengerészet segélyezéséről szóló 1893. törvény, amely új vállalatok létesítését lehetővé tette, megadta ugy vitorlásainknak, mint gőzhajóinknak is a módot, hogy távol tengereken, dicsőségesen meghordozzák a magyar lobogót.

Ha volt tengerészetünknek panaszra oka, ez csakis abban áll, hogy az osztrák szabad hajózás kedvezőbb feltételek mellett működik a magyarnál, amennyiben az osztrák szabad hajózás az Adria által fenntartott vonalakon is közlekedhetik, míg a magyar hajók se az Adria, sem pedig a Lloyd által érintett kikötőket nem kereshetik fel, ha a mértékdilletékre igényt tartanak. Ezen a régóta érzett viszás állapoton mielőbb segítenie kell a magyar törvényhozásnak. A hajósvállalataink élén álló *Adria hajótársaság* a tengerészeti hatóság most közzétett adatai szerint Fiume kikötőjében 1897-ben 2,715,808 métermázsányi forgalmat közvetített, míg 1896-ban 2,579,982 métermázsát. A forgalom emelkedését főképp a borbáhozatal növekedése okozta, de azért az Adria forgalmában még mindig az export viszi a főszerepet. A *magyar-horvát társaság*, amely Fiume és az osztrák-magyar tengerpart (Dalmácia-Herczegovina, Isztria, Triest) közt tart fenn járatokat, Fiuméba és Fiuméből 656,275 métermázsá árut szállított 1897-ben. Ennek a társaságnak a forgalma 76,346 métermázsával csökkent, amit azonban ellensúlyozott az, hogy a személyforgalom az 1896-iki 286,387-ről 1897-ben 336,120-ra emelkedett. Az emelkedés mutatja, hogy *Fiume kedvezőbb geográfiai fekvésénél fogva, inkább van hivatva a dalmát forgalom lebonyolítására, mint Triest*. Az Olaszországgal közlekedő két vonal, a következő eredményt érte el: *Személyt* szállítottak *Fiume és Ancona* közt 1897-ben 12,105-öt (1896-ban 11,048-at), *Fiume és Velence* közt 5832-öt (1896-ban 3724-et), *árut* ellenben *Fiume és Ancona* közt 84,227 (76,576) és *Fiume-Velence* közt 52,575 (65,729) métermázsát. E két hajóvonal tudvaleg, csatlakozik a magyar államvasutak *budapest-fiumei* vonalához.

A cukorprémiumok eltörlése. Mint Brüsszelből jelentik, hogy Franciaország kijelentette, miként hajlandó a cukorprémiumok ügyében összeírvott nemzetközi értekezleten résztvenni, de csak azon feltétellel, hogy az értekezlet csupán a közvetlen kivételi tarifák eltörlésének kérdésével foglalkozzék, a jelenlegi francia törvényhozást azonban érintetlenül hagyja.

Magyar vállalatok külföldi beszerzései. A m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár, valamint a két nagy hajózási vállalat együttvéve 1896-ban 10,490.154 forintot érő összes beszerzéséből 79,36%-ot belföldön, 20,64%-ot pedig külföldön szerzett be. A két hajózási vállalat közül a *Dunagőzhajózási társaság*-nak összes beszerzései 2,733.506 forintot, még pedig a belföldi beszerzések 1,624.513 forintot, a külföldiek 1,108.993 forintot tesznek ki; a *Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság* belföldi beszerzései 2,456.821 forintot, külföldi beszerzései 92.902 forintot tesznek ki. A két hajózási vállalat összes anyagszereinek 77,25%-át belföldön, 22,75%-át pedig külföldön szerezte be.

Csődnyitások. Faragó László körösladányi kereskedő ellen a gyulai királyi törvényszék részéről. Csődbíró: Balogh Samu törvényszéki bíró; tömeggondnok: Sal Károly, szeghalmi ügyvéd; bejelentési határidő: márczius 14, felszámolási határidő: április 14.

Kőbányafertésplác, február 10. Magyar elsőrendű: Fintal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 53¹/₂—54 krajczárig. Közép (páronként 251—320 kilgrig terjedő súlyban) 53—54 kr. Könnyű (páronként 250 kilgrig terjedő súlyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilgr. felüli súlyban) 52—53 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 52—53 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 51—52 krajczárig. Sertéslelészám: 1898. február 8. napján volt készlet 17552 drb, február 9-én felhajtattott 216 drb, február 9-én elszállított 433 drb, február 10-én maradt készletben 17,335 darab. A hizott sertés üzletirányzata: élénk.

Budapesti konzum-sertés vásár, február 10. A ferenczvárosi petroleumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. február 9-én érkezett 571 drb. Készlet 50 darab, összes felhajtás 621 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 474 drb.; elszállítatlan maradt 147 drb. Napi árak: 120—180 kilós 53—54 kr., 220—280 kilós 53—54 kr., 320—380 kilós 50 kr., öreg, nehéz 52 kr., malacz 38—42 krajczár. A vásár hangulata élénk volt.

Sovány sertés vásár, február 10. (Pfeifer Jakab és fia bizományosok heti jelentése.) Sertésveszen átment: 80—120 kilgig 54—56 kr., 120—160 kilgig 53—56 kr., 160—200 kilgig 52—54 kr., veszen át nem ment 80—120 kilgig 40—42 kr., 120—160 kilgig 42—44 kr., 160—200 kilgig 43—44 kr. Az árak pusztán átvéve 4 százalék levonással értendők. Kőbányára szállítva különként 3 krral többet fizetünk. Az üzlet élénk.

Budapesti szurómarhavásár, február 10. (A budapesti közbizományos és marhavásári igazgatóság jelentése.) A mai vásárra felhozott: 272 drb belföldi borju, 110 drb élő bárány, 3 drb belföldi, 1734 drb élő bárány. A borjuvásár hangulata élénk volt. Jegyzett árak: élő borjuk: belföldi 40—46 frt, élő bárány: belföldi 44—50 frt, élő bárány 5—7.50 forint, élő bárány 3.50—7.50.

Budapesti vágómarhavásár, február 10. (A budapesti közbizományos és marhavásár-igazgatóság jelentése.) *Felhajtattott:* 1564 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 1043 drb magyar és tarka ökör, 437 drb magyar és tarka tehén, 12 darab hoszniai ökör, 89 darab bika és 3 darab bivaly. — Minőség szerint 230 darab elsőrendű hizott, 1192 drb középminőségű és 162 alárendelt minőségű. A csekély felhajtás következtében a hangulat minden fajta állatiránt élénkebb volt, az árak métermázsánként 1—2 forinattal emelkedtek. Különösen jó minőségű árut élénken keresték és jól fizették. *Következő árak jegyeztettek:* Hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 31—34 frtig, hizott magyar és tarka ökör, középminőségű 25—30 frtig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 22—25 frtig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 22—32 frtig, kivételesen tarka tehén 36 frt; magyar tehén középminőségű 22—32 frtig, hoszniai ökör alárendelt minőségű 20—23.75 frtig, hoszniai bika 23—30 frtig kivételesen 31 frtig, métermázsánként elsőhelyben.

Budapesti gazdasági és tenyészmehavásár, február 10. (A budapesti közbizományos és marhavásár-igazgatóság jelentése.) *Felhajtattott:* 224 drb, ugyanint: jármos ökör, első minőségű 34 darab, közép minőségű 96 darab. — Fejőstehén: tarka 57 drb, bonyhádi 38 drb. Igás és hizalmi való-

ökörök a közelgő tavaszi idény miatt jobban keresték; előreláthatólag úgy a felhajtás, mint a kereslet ezek iránt az állatok iránt a közel jövőben emelkedni fog. Fejős teheneikért a kis felhajtás dacára, nagyobb fevők hiányában, csak mult heti árak voltak elérhetőek. *Következő árak jegyeztettek:* Elsőrendű jármos ökör 320—350 frtig prknt., középminőségű jármos ökör 270—300 frtig páronként. Fejős teheneikért és pedig: Tarka, kevert származású tehén 80—120 frtig, darabonként. Bonyhádi tehén 115—150 frtig darabonként.

Bécsi szurómarhavásár, február 10. A mai vásárra felhozottak 3955 darab borjut, 1198 darab élő sertést, 2136 leölt sertést, 561 darab leölt juhot és 2293 darab bárány. A borjuvásáron az árak 100 kilonként 2 frtit emelkedtek. A sertésvásáron fiatal sertés irányzata lanya volt, ellenben nehéz sertés irányzata kedvező. Eladatott leölt borju 36—42 kr., I. min. 44—50 kr, igen finom 52—56 kr, kivételesen 58—60 kr, fiatal sertés 30—39 kr, leölt nehéz sertés 50—52 kr, I. min. süldő 42—50 kr., leölt juh 28—36 kr. kilonként. Bárány 4—12 forint párja.

Pénzügy.

Budapesti fővárosi kölcsön. A fővárosi pénzügyintézetek, amelyek tavaly Budapest főváros 4%-os kölcsönéből 100 millió korona névértékű összeget átvettek, már közelebb optiót fognak gyakorolni további 16 millió koronára. Az átvételi árfolyam az annak idején megkötött szerződés értelmében, 96³/₄% lesz. Hogy ezt a 16 millió korona névértékű kötvénymennyiséget nyilvános aláírás útján, vagy más módon fogják-e az érdekelt bankok elhelyezni, még nincsen eldöntve.

A bankkimutatás. A bankhitei igénybevétele február hó első hetében ismét jelentéktelen volt. Az osztrák-magyar banknál a visszafizetések 3.53 millióval haladták meg az új váltóbenyújtásokat és a lombardkölcsönök állománya is 0.23 millióval apadt. A bankjegyforgalom 1.30 millióval kevesbedett, ellenben az adómentes bankjegytartalék 2.70 millióról 79.59 millióra emelkedett.

Versenyárgyalási hirdetések.

a) Építési ügyekben.

Budapest. (Iskolaépítés Breznóbányán) f. é. márczius hó 4-én, déli 1 óra (Vallás- és közoktatásügyi magyar és királyi miniszterium segédhivatali főigazgatója). Bánatpénz 5 száz.

Temesvár. (Gyálalagsági laktanya építés) f. évi február hó 22-én, d. e. 10 óra (175,441 frt) városi polgármesteri hivatal. Bánatpénz 8800 frt.

Szentes. (Ütépítési földmunkák) folyó év február hó 24-én, délelőtt fél 11 óra (10,740 frt 71 kr.) Bánatpénz 100 frt.

Nyiregyháza. (Kórházépítés) folyó év márczius hó 12-én, d. e. 10 óra, (176,917 forint 49 kr.) Szabolcs-vármegye alispáni hivatala. Bánatpénz 5 százalék.

Somlyóvásárhely. (Épületet helyreállítás) folyó év február hó 23-án, délelőtt 10 óra. Közalapítványi uradalom felügyelőség. Bánatpénz 765 frt.

Versenyárgyalások eredményei.

(Építési ügyekben.)

Csikszentmárton. (Ut-átvezetés.) A szerződés Pallami Péter és Társával 10.75 százalék engedménnyel lett megkötve.

Óregfalu. (Község-ház-átalakítás.) A folyó hónap 3-án megtartott versenyárgyaláson Worth Bernát és társa cég 3616 forint 40 krajczáros ajánlata lett elfogadva.

Széplak. (Vizimalom-átalakítás.) Stern Mórca (Széplak) 1999 forintos ajánlata lett elfogadva.

Kunszentmiklós. (Templomépítés.) Novák Ferencz, bajai építőmester 2 százalék felülízetéssel tett ajánlata elfogadva.

Pruzsina. (Egyházi épületek helyreállítása. Löwenstein Simon fél százalék engedménnyel tett ajánlata lett elfogadva.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, február 10.

Nem kell ahhoz nagy megerőltetés, hogy valaki a tavaszi búzát megvegye, nyugodtan bevárja az áru szállítását, ha ugyan bele nem öszül a várakozásba és aztán egy fél forintra drágább áron szépen tovább adja. Vagy akinek sürgős a dolga, azt is előékenyen kiszolgálják a tőzsdén, persze ha némiképp leszallítja az igényeit. Az kilesi egyszerűen, hogy mikor leledzik morózus állapotban a spekuláció, például mint tegnap délben, amikor a tavaszit 11 forint 91 krajczáron vesztegették, akkor megveszi a kötést. Aztán vár egy pár órát, míg a hangulat ismét derültre válik, például mint ma délben, amikor kapkodták ugyanazt a terminust 12 forint 6 krajczáron és akkor eladja. Igaz, hogy ez sovány eredmény, de hát rossz idők járnak, meg kell elégedni százötven forintos napi díjjal.

Denique ma délelőtt ismét szilárd volt az irányzat és a hetek óta aknt emésztési zavarokban szenvedő malmok jókora étvágyat fejtettek ki a nyersárura nézve. Összevásároltak hetet-havat, tekintet nélkül az áru minőségére, provenienciájára, sőt tekintet nélkül majdnem az árkövetelésre, jóllehet a pompás verőfényes idő, az emelkedő vizállás a hajózás rövid időn belül várható megkezdését helyezik kilátásba, amikor majd megjönnek a sokat emlegetett uszályok, roskadásig megtelne idegen gabonával. Már is kinalják a hajótulajdonosok és közvetítők alkalmatosságait gabonaszállításra és pedig feltűnően olcsó díjtétel mellett, ami csak azt bizonyítja, hogy a hajófuvarpiacson nincsenek tájékoztatva arról, hogy mily óriási mennyiségek várnak elszállításra.

Az „elrejtett gabonakészletek” szintén előkerülnek lassan. Ma is eladtak egy tétel 1896-iki termésű 79.5 kilogrammos minőségű tiszai búzát tizenhárom és fél forinton, tehát egész csinos áron. Hiszen, ha a fogyasztás továbbra is ilyen árakat engedélyez, akkor a legelrejtettebb magtárak is megnyílnak. E tételt csak azért emeljük ki e helyütt, mivel a hivatalos jegyzékből kifelejtették, pedig háromezerhatszáz métermázsáról volt szó, érdemes lett volna tehát feljegyezni, vagy éppen az a három vagon 76 kilogrammos minőségű pestvidéki buza szoritotta volna ki a lisztából, amely 12 forint 65 krajczáron kelt el? Vagy talán ez utóbbi ár kevésbé zavarja az árjegyzési lap ensemble-ét? Nem bírnak elég szakértelemmel a hivatalos jegyzékek rendezése körül, hogy ezt megmondhassuk.

Csak a szokásnak hódolva emlékezünk meg a külföldi gabonapiacokról, mert ezek lefolyása mostanában pusztán akadémikus értékkel bír nálunk.

Newyorkban fél centsig terjedő árjavulás állott be; kezdetben szilárd volt a hangulat, mivel a kivitel 25 hajórakományt vásárolt a kikötőkben, később lanyhulás állott be, mivel az argentinai buzafeleslegről szóló újabb taksálás azt 37 millió bushelre teszi. Ez körülbelül tíz millió hektoliter. Ezért kár volt ellanyhulni, mert e mennyiségtől Európában már rég nem ijednek meg. Chicagóban változatlanok maradtak az árak. Az európai piacokon szintén.

Buza.

Eladatott 20,000 métermázsas buza, 5—10 krajczárral magasabb áron; e között 4000 métermázsas román buza.

Előfordult eladások búzában.

Minőség	Előfordult	Ár	Minőség	Előfordult	Ár
150	uj	12.50	77	Budapest	12.15
1400		78	78		13.05
150		78			13.06
150		78			12.96
400		78			13.00
200		78	átlagban		12.90
350		78			12.90
100		75			12.72 ¹ / ₂
200		75			12.75
100		75			12.82 ¹ / ₂
100		75			12.77 ¹ / ₂
400	pestvidéki	78 ¹ / ₂			19.92 ¹ / ₂
200		78			12.80
800		76	sárga		12.65
500	Tolnai	80			13.40
800		78			12.77 ¹ / ₂
600	felső-tiszai	79			13.35
200		78			12.77 ¹ / ₂
4000	román	72	transitó		9.80

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Minőség	100 kilogr. árap	Minőség	100 kilogr. árap
Tiszavidéki	uj	12.50	75	12.70
		12.80	77	12.95
		13.10	79	13.25
		13.35		13.50
Pestvidéki	uj	12.45	75	12.65
		12.75	77	12.90
		13.05	79	13.20
		13.30		13.55
Fajánegyei	uj	12.55	75	12.75
		12.85	77	13.10
		13.15	79	13.45
		13.45		13.80

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 119.400 métermázsas buza és 62.700 métermázsas liszt. A nyugotiban 53.004 métermázsas buza és 2823 métermázsas liszt. Silos 40,200 métermázsas buza.

Határidőüzlet búzában: Tavaszi és ősz buza irányzata szilárd; délután az üzletnyereség realizációkra ellanyhult.

Előfordult határidőkötések búzában.

Table with columns: Határidő, Délutáni és déli tőzsde, Délutáni tőzsde. Rows for márczius, május, szept.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns: Határidő, Dél tőzsde zárata, Leszámloló árfolyamok. Rows for márcs, szept.

Rozs.

Készárúüzlet rozszban: Elkelt néhány kocsi-rakomány változatlan áron.

Előfordult eladások rozszban.

Table with columns: mennyiség mázsában, faj, származás, minőség megj., átadási hely, ár, netto 100 kgr. kint, Kész vagy 3 böra.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Table with columns: ó vagy új, faj, hektoliterenkinti súly kilogrammban, 100 kilogramm készpénz ára.

Raktárállomány rozszban: A közraktárban 30.000 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 5456 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban. Tavaszi rozszban kevés forgalom volt emelkedő árak mellett.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Table with columns: Határidő, Délutáni és déli tőzsde, Délutáni tőzsde. Rows for márczius.

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Table with columns: Határidő, Dél tőzsde zárata, Leszámloló árfolyamok. Rows for márczius.

Takarmányfélék.

Készárúüzlet takarmányfélékben. Zab nagyon szilárd. — Árpa változatlan. — Tengeri iránt az érdeklődés megcsappant.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség mázsában, ó vagy új, faj, minőség, átadási hely, ár, netto 100 kgr. kint, készp. vagy 3 böra.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, ó vagy új, Faj, Hektoliterenkinti súly kg-ban, 100 kg. készp. frtől, frtig.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 40.000 métermázsza árpa, 9900 métermázsza zab, 61.300 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 3933 métermázsza árpa, 11.137 métermázsza tengeri. A Silosban 13.600 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Tengeriben alig fordult elő tizlet, zab feltűnően szilárd.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, Délutáni és déli tőzsde, Délutáni tőzsde. Rows for Tengeri, Zab.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Ár, Határidő, Dél tőzsde zárata, Leszámloló árfolyamok. Rows for Tengeri, Zab.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi február hó 9. este 6 óráig február 9. este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővárosi határidőnél előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Table with columns: Az árú megnevezése, Erkezett, Elszállított. Sub-tables for helyi forgalomba and a fővárosi határidőnél előjegyzett.

Table with columns: Az árú megnevezése, Visszkivétel, Az árú megnevezése, A visszkivételre előjegyzett mennyiség.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, február 10.

Oroszországnak a krétai kérdésben jelzett tartózkodó politikája, a mai reggeli üzlet menetére még mindig gyakorolt némi hatást. Az üzlet fölötté gyöngye is volt egészen délig. Ekkor azonban Bécsben ismét az osztrák hitelintézet újabb nagyobb szabású üzleteiről kezdtek beszélni és e hírelesek nyomán az üzlet újra megjavult. A jobb hangulat, habár a déli hírelelést később már némi kételyvel fogadták, mégis főmaradt a négy órai zárlatig. E kedvezőbb irányzat az osztrák államvasut részvényeinek is javukra volt; estefelé háromnegyed forinttal voltak drágábbak. A helyi piac nálunk fölötté csöndes volt; a közúti ára fél forinton belül ingadozott; a Drasche-féléké 2 forinttal ment följebb; az általános köszénbányáé 3 forinttal.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészv. 363.80—363.90, Osztr.-magyar államvasut 341.75—340.40, Közúti vaspálya 404.25, Magyar általános köszénbánya 119—120 forinton köttetett.

Délutáni 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 363.50, Magyar hitelrészv. 381.50, Aranyjáradék 121.40, Koronajáradék 99.50, Leszámloló bank 255.—, Jelzálogbank 272.25, Rimamurányi 246.—, Osztr.-magy. államvasut 304.25, Ipar- és kereskedelmi bank 103.—, Déli vasut 81.—, Közúti vasut 404.—, Villamos vasut 278.—.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Közúti vasut 403.75—404.—, Magyar hitelrészvény 381.25—381.75, Magyar jelzálogbank 271.50—271.75, Osztr. hitelrészvény 363.10—363.60, Osztrák-magyar államvasut 340.25—341.—, Regalekötvények 101.35—101.40, Orsz. központi takarékpénztár 847, Drasche 763—765, általános köszénbánya 120.50—121.50, cukoripar 153, magyar villamossági 142, újpesti villamos 81.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 frt; 8 napra 5.—6.— frt; február utóljára 8.—9.— frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámloló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsdén jobb berlini jegyzésekre szilárd volt az irányzat; Osztr. hitelr. 363.10—362.75—364.90, leszámloló bank 246, osztrák-magyar államvasut 340.40—341.—, közúti vasut 404.— forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, Leszámloló bank, Jelzálogbank, Rimamurányi vasmű, Közúti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, február 10. Zsiradék szilárd irányzat mellett kis tételekben teljes árakon köttetett. Szilva és Szilvaiz üzletelen és ára nem változott. Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ar 100 kilogrammkint. Rows for Bismarck, Szalonna, Szilva, Szilvaiz, Szilva, Szilvaiz, Heremag.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, febr. 9. A vásári forgalom: Husnái a forgalom élénk, árak szilárdak. — Baromfi-nál igen lanya, árak szilárdak. Halban csendes, árak csökkentek. — Tej és tejtermékek élénk — Tojásnál csendes, árak szilárdak. — Zöld-ségnél csendes. — Gyümölcsnél élénk. — Fűszereknél csendes. — Időjárás: derült, hideg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahus hátulja I. 30—36 frt, II. 23—30 frt. Borjúhús hátulja I. 52—70 frt, II. 48—52 frt. Sertésbús elsőrendű 53—54 frt, vidéki 46—49 frt. (Minden 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 70—80 kr (kilonkint). Sertészsír hordóval 54—55 frt (100 kilonkint). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 1.10—1.30 frt. Csirke 1 pár 1.00—1.30 frt. Lud hizott kilonkint 0.52—0.58 frt. — Különb-félék. Tojás 1 láda (1440 drb) 35.0—37.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—4.00 frt. Petrezselem 100 kötés 3.00—4.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 08—16 frt. Paprika I. 100 kiló 30—45 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 70—80 frt. Vaj-tea kilonkint 0.90—1.20 frt. Burgonya-rózsza 100 kiló 2.20—3.— frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.60—3.00 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.60—1.10 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.50—0.80 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.40—0.60 frt.

Szesz.

Budapest, február 10. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 18.—18.25, Finomított szesz nagyban 56.—56.25, Finomított szesz kicsinyben 56.50—56.75, Élesztő-szesz nagyban 56.—56.25, Élesztő-szesz kicsinyben 56.50—56.75, Nyersszesz adózva nagyban 55.—55.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 55.50—55.75, Nyersszesz adózatlan (exknt.) 15.50—15.75, Denaturált szesz nagyban 19.50—20.—, Denaturált szesz kicsinyben 20.50—20.—. Az árak 10.000 literfokonkint hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, febr. 10. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 19.20—19.60 frton kelt el, márczius-májusi szállításra 19.25—19.75 frt.

Párga, febr. 10. Adózott tripplo szesz nagyban 55.25—55.50 frton kelt el. Adózatlan szesz 18.25—18.50 frt.

Trieszt, febr. 10. Kivíteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenkint nagyban 11.50 forinton, február-áprilisi szállítás 11 forinton jegyeztetett.

Berlin, febr. 10. Szesz helyben 42.50 márka = 25.— frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 litereszállék. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Stettin, febr. 10. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 42.30 márka = 24.88 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Boroszló, febr. 10. Szesz (50-es) pr. február 60.60 márka = 35.64 frt; szesz (70-es) pr. február 41.10 márka = 24.17 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, február 10. Szesz február 22.—márka = 12.94 frt; febr.—márcz. 21.75 márka = 12.79 frt; márcz.—ápril 21.40 márka = 12.59 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 forint.

Páris, febr. 10. Szesz folyó óra 44.— frk = 23.19 frt; márcz.—ra 43.50 frk = 22.93 frt; négy első óra 42.75 frk = 22.52 frt; májustól 4 óra 39.50. frk = 20.92 frt. Az árak 10,000 liter százálekonkint 1/4% leszámitással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Cukor.

Prága, febr. 10. Nyerscukor 88% cukortartalommal franco Auszig. Azonnali szállításra 12.60 frt. (kt.-decz.-re 12.85 forint).

Hamburg, febr. 10. Nyerscukor f. o. b. Hamburg, azonnali szállításra 9.27 márka, márcziusi szállításra 9.30 márka, májusi szállításra 9.47 márka, augusztusi szállításra 9.67 márka. Irányzat szilárd.

Páris, febr. 10. Nyerscukor (88 fok) kész áru 24.—25.50 frk., fehércukor februárra 31.50 frk., márcziusra 31.50 frk., 4 első óra 32.75 frk., 4 óra májusiól 30.— frk. Finomított készáru 101.—101.50 frk.

London, febr. 10. Jávacsukor 10 3/4 shilling, nyugodt. Nyers cukor bányadt, finomított szilárd. Jegyzetelt cukor nyugodt. Külföldi tört ártartó, javult árákkal. Jegyzetelt: készáru 10.10 1/2 sh., márcz-áprilisra 10.11 1/4 sh., május-augusztusra 11.3 1/4 sh. Répacsukor szilárdan indult és ártartóan zárult. Német (88% febr.-ra 9.2 1/4 sh., áprilisra 9.4 sh., májusra 9.5 sh., júniusra 9.6 sh. Határidőszilárd: februárra 9.2 1/2 sh., márcziusra 9.3 sh., áprilisra 9.4 1/4 sh., májusra 9.5 sh., júniusra 9.6 sh.

Olajok.

Páris, febr. 10. Repceolaj folyó óra 52.75 frk (= 24.83 frt); márcz-ra 52.75 frk (= 24.83 frt); 4 első óra 53.75 frk (= 25.30 frt); négy óra májusiól 54.— frk (= 25.42 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, febr. 10. Repceolaj helyben 53.— márka (= 31.16 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Köln, febr. 10. Repceolaj májusra (hordóval). 55.50 márka (= 32.64 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

London, febr. 10. Repceolaj 22.9 sh. Lenolaj 16—16.1 1/2 shill. Gyapotmagolaj 14—14.6 sh. Terpentin 24.6 sh.

Petroleum.

Hamburg, febr. 10. Petroleum helyben 4.80 márka = 2.82 frt.

Antwerpen, febr. 10. Petroleum fin. helyben 14.— frank = 6.65 frt.

Bréma, febr. 10. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.91 frt.

London, febr. 10. Petroleum, amerikai 4 1/2 sh., orosz 4 1/4 sh.

Newyork, febr. 10. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Rife Line Certificated márcziusra 65.—; Nyers petroleum márcziusra 5.95 cents.

Kávét, tea, rizs.

London, febr. 10. Santos határidő gyengébb. Jegyzetelt: februárra 29.9 shilling, márcziusra 29.9 sh., májusra 30 sh., júliusra 30.3 sh., szeptemberre 30.9 sh., decz.-re 31 shilling. Tea: Indiai ártartó, előbbeni árákkal. Rizs: szilárd, üzlettelen.

Fémek.

London, febr. 10. Réz, G. M. Brütöde 49 1/4—49 1/2 font sterling készáru és 49 1/4—49 1/2 font sterling 3 óra; best sel. 53—53 1/2 font sterling. Ón: finom külföldi 63 1/2—63 1/2 font sterling, készáru és 63 1/2—64 1/2 font sterling 3 óra. Ólom: angol 12 1/2 font sterl.; külföldi 12 1/4—12 3/8 font sterling. Horgany: külföldi 17 1/2—18 font sterling. Higany: 7.— font sterling első és 6.19 font sterling másodikból. Vas: A glasgovi nyersvaspiac gyengén indult és nyugodtan zárult mérsekelt üzlet mellett. Zárlatárak: 45.8 1/2 sh. készáru és 45.10 1/2 sh. egy óra; Cleveland 40.7 sh. készáru és 40.9 1/2 sh. egy óra; Hemati 48.8 1/2 sh. készáru és 48.31 sh. egy óra; Middlebrough 49.4 1/2 shilling készáru és 49.7 1/2 sh. egy óra. A nyersvaskészlet Glasgoban 335.320 és Middlebroughban 47.974 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, február 10. A kevésbé élénkülő külföldi jelentések dacára az irányzat itt szilárd volt, mivel készáru kínálata tartósan csekély. Köttetett: buza tavaszra 11.85—11.86 frton, rozs tavaszra 8.83—8.85 frton, zab tavaszra 6.78—6.79 frton, tengeri május—júniusra 5.58 forinton.

Hivatalosan jegyzetelt: Buza tavaszra 11.85—11.87, rozs tavaszra 8.84—8.86, tengeri május-júniusra 5.57—5.59, zab tavaszra 6.78—6.80 frton.

Boroszió, febr. 10. Buza helyben 18.80 márka (= 11.05 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márka (= 10.99 frt). Rozs helyben 14.90 márka (= 8.76 frt). Zab helyben 14.20 márka (= 8.35 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.91 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Hamburg, február 10. Buza holsteini 180—190 márka (= 10.58—11.17 frt). Rozs meklenburgi 140—148 márka (= 8.23—8.70). Rozs orosz 103—109

márka (= 6.35—6.41 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.80 frt.

Páris, febr. 10. (Megnyitás.) Buza folyó óra 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza márcziusra 28.60 frk (= 13.72 frt). Buza 4 első óra 28.60 frank (= 13.63 frt). Buza májusiól 4 óra 27.60 frank (= 13.15 frt). Rozs folyó óra 17.40 frank (= 8.29 frt). Rozs márcziusra 17.60 frank (= 8.38 frt). Rozs 4 első óra 17.75 frk (= 8.44 frt). Rozs májusiól 4 óra 17.25 frank (= 8.21 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.55 forint.

Páris, február 10. (Zárlat.) Buza folyó óra 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza márcziusra 28.80 frank (= 13.72 frt). Buza 4 első óra 28.60 frank (= 13.63 frt.) Buza 4 óra májusiól 27.75 frank (= 13.22 frt).

London, február 10. Gabona nyugodt, ártartó. Hozatalok: buza 28.520, árpa 13.560 és zab 44.860 Tengeri helyben 17 1/2 sh.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, február 10. Daczára az alacsonyabb párisi jegyzéseknek, a kedvezőbb hangulat nem ment veszendőbe. Különösen Tramvayrészvények a mai tőzsdén 10 forinttal emelkedtek. Ezenkívül Lloyd, Magyar ált. közszénbánya részvények emelkedtek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 363.50—363.87, Union-bank 303, Lloyd 430, Tramvay 511—521, Osztr.-magyar államvasut 341.50—340, Déli vasut 80.75—81, Alpesi bánya 148.50—149.50, Osztrák villamossági 320—320.75, Magyar koronajáradék 99.55, Török sorsjegy 59—59.20 forinton köttetett.

Délelőtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 363.62, Magyar hitelrészvény 382.—, Anglo-bank 161.75, Union-bank 302.50, Länderbank 218.75, Osztrák-magyar államvasut, 340.25, Déli vasut 81.—, Alpesi bánya 148.50, Rimamurányi 246.—, Májusi járadék 102.55, Török sorsjegy 58.75.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 363.50. Magyar hitelrészvény 382.—, Länderbank 218.75, Unionbank 302.50, Anglo-bank 162.—, Bankverein 264.50, Osztr.-magy. államv. 341.—, Déli vasut 81.—, Elbevolgyi vasut 265.—, Északnyugoti vasut 250.75, Alpesi bánya 148.30, Rimamurányi 246.—, Prágai vasipar 708.—, Májusi járadék 102.55, Magyar koronajáradék 99.50, Török sorsjegy 59.—, Német márka 58.78 forinton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Magyar aranyjáradék: 121.40, Magyar koronajáradék 99.50, Tiszai kölcsönsorsjegy 140.70, Magyar földterhermentesítési kötvény 97.30, Magyar hitelrészvény 383.—, Magyar nyerevénykölcsön sorsjegy 157.—, Kassa-oderbergi vasut 192.—, Magyar kereskedelmi bank 144.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.75, Magyar keleti vasuti állami kötvények 122.10, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 255.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.20, 4.2% papírjáradék 102.40, 4.2% ezüstjáradék 102.40, Osztrák aranyjáradék 122.45, Osztrák koronajáradék 102.85, 1860. sorsjegyek 148.75, 1864. sorsjegyek 190.50, Osztrák hitelsorsjegyek 199.50, Osztrák hitelrészvény 364.50, Angol-osztrákbank 162.—, Union-bank 302.50, Bécsi Bankverein 264.75, Osztrák Länderbank 219.—, Osztrák-magyar bank 935.—, Osztrák-magyar államvasut 340.75, Déli vasut 81.—, Elbevolgyi vasut 264.50, Dunagőzhajózási részvény 448.—, Alpesi bányarészvény 149.—, Dohányrészvény 134.50, 20 frankos 9.53, Császári királyi vert arany 5.88, Londoni váltóár 120.15, Német bankváltó 58.80.

Bécs, február 10. (Utótőzsdé.) A déli tőzsdé zárlatá után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 364.87, Magyar hitelrészvény 383.—, Anglo-bank 162.75, Bankver. 264.75, Union-bank 303.—, Länderb. 219.75 Osztrák-magyar államvasut 341.—, Déli vasut 81.—, Elbevolgyi vasut 264.25, Északnyugoti vasut 250.75, Török dohányrészvény 135.—, Rimamurányi, vasmű 246.50, Alpesi bánya 149.—, Májusi járadék 102.45, Magyar koronajáradék 99.55, Török-sorsjegy 59.20, Német márka azonnali szállításra 58.80.

Berlin, február 10. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék —, 4.2% ezüstjáradék 102.20, 4% osztr. aranyjáradék 103.80, 4% magyar aranyjáradék 103.60, osztrák hitelrészvény 228.80, magyar koronajáradék 100.10, déli vasut 35.50, osztrák-magyar államvasut 145.—, Károly Lajos-vasut 107.30, Kassa-oderbergi vasut —, orosz bankjegy 216.60, bécai váltóár 169.95, 4% új orosz kölcsön 100.10, magyar berubázási kölcsön 103.—, olasz járadék 94.10, Az irányzat csendes.

Berlin, február 10. (Utótőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 229.10, Magyar koronajáradék 100.—, déli vasut 35.50, Magyar aranyjáradék —, osztrák-magyar államvasut 145.10, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 10. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 87.—, 4% osztr. aranyjár. 103.90, 4% magy. aranyjár. 103.35, magy. koronajár. 100.15, osztr. hitelrészv. 307.75, osztrák-magy. bank 794.50,

osztr.-magy. államvasut 293.62, déli vasut 71.87, bécsi váltóár 170.—, londoni váltóár 30.425, párisi váltóár 80.933, bécsi bankverein 225.25, villamos részvény 142.10, Az irányzat csendes.

Frankfurt, február 10. (Utótőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 308.37, osztrák-magyar államvasut 294.25, Déli vasut 71.87.

Frankfurt, február 10. (Esti tőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 308.75, Déli vasut 72.—, Osztrák-magyar államvasut 294.25, Az irányzat szilárd.

Hamburg, február 10. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.70, osztrák hitelrészvények 308.50, osztrák-magyar államvasut 736.25, déli vasut 171.—, olasz járadék 93.80, 4% osztr. aranyj. 103.60, 4% os magyar aranyj. 103.75, Az irányzat szilárd.

Páris, február 10. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.70, 3 1/2% francia jár. 106.67, olasz járadék 93.95, osztrák földhitelrészv. 1272.—, osztrák-magy. államvasut 731.—, Franciaórl. jár. 102.10, 4% osztrák aranyjáradék 104.50, 4% magy. aranyj. 103.25 ottomanbank 592.—, dohányrészvény 286.—, párisi bankrészvény 943.—, osztrák Länderbank 484.—, alpesi bányarészvény 322.—, Az irányzat szilárd.

London, február 10. (Zárlat.) Angol consolok 112.5/8, déli vasut 7.75, spanyol járadék 61.25, olasz járadék 92.3/8, 4% magy. aranyjáradék 101.50, 4% rupia 63.75, Canada pacificvasut 90.50, leszámítolási kamatláb 2 1/4, ezüst 26.1/16. Az irányzat ártartó.

New-York, február 10. Ezüst 56.3/8.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirat jelentése 1898. február 10-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Lágyvíz hőm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm, Állomások, Lágyvíz hőm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Csapadék mm. Lists various weather stations and their readings.

A Biskaya-öböl felett elterült maximum áthelyezkedett a kontinens nyugoti részére és majdnem egybeolvadt az északi felel maximummal. A régi depresszió nyoma megvan a Földközi-tenger keleti medencéjén, új (presszió) jelenkezik az Atlanti-óceán északnyugoti részén. A csapadék leggyűrűbb volt Európa délkeleti táján, egyebütt inkább csak szórványosan fordult elő. A hőmérséklet Közép-Európában kissé leszűnt.

Hazánkban az idő azután fordult és tegnap már csak a délkeleti megyékben esett kevés, hó illőleg havas eső. Méréskelet északi azetek mellett az éjjeli lehűlés kissé fokozódott. Átmenetileg derült, száraz idő várható, éjjel mérsékelt fagygal.

VIZALLÁS.

— Február 10-én. —

Table with columns: Feljő, Vízvártás, Vizallás reggel, Áradás v. apályok, Csontiméter, Feljő, Vízvártás, Vizallás reggel, Áradás v. apályok, Csontiméter. Lists water levels and tides for various locations.

Felelős szerkesztő: Liposy Adám.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Miközben szótlanban, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstárbeli díj is fizetendő. — Céljazzár az apróhirdetést postautalványon beküldeni, a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., Tárnok-utca 22. **Öv. Balasovits György** nagytűzde.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos** fűszerkereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Bánó Már** dohánytűzde.
- IV. „ Farsich-bazár **Dóval József**, dohánytűzde.
- V. „ Nagykorona-utca 20. sz. **Lévinger Gyula**, fűszerkereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Wall Vilmos**, dohánytűzde.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Morano Janka**, dohánytűzde.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wollák Zsigmond**, dohánytűzde.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer nővérek**, dohánytűzde.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Bohonyi Ilona**, dohánytűzde.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **Hopponyi V.** dohánytűzde.

ugyanne helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

LEVELEZÉS.

- Azókat** az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelölésétől számított négy hét alatt címzettje el nem viszi, a kiadóhivatal megsemitéli. 8174-1
- Többeknek.** Csakis olyan levelekre válaszolunk, melyekhez a válasz helyeg mellékelve van. A kiadóhivatal. 1384-1
- Jürelmetlenek** levele van, kérem biztosan átvenni. 867-1
- Jlonka.** Kérem a kifürott helyen a mondott időben megjelenés. Viszontlástig üdvözlő Árpád. 2890-1
- Csak rövid** idős óta a fővárosban lakó fiatal hölgy, egy szép házi ismeretséget keres. Idősebb előnyben részesül. Választ ezen lapban „Anna” néven kerek. 2688-1
- Szöke haju,** barna szemű leányka óhajt szellemes ural hölgy-zésbe lépni, minden érdeket kizárva. Levelet „Magdolna” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába küldendők. 2592-1
- Gleichenberg.** Vasárnap reggel olutagom, kérem tehát lehetőleg még e héten irni nekem. Azt hiszem igen rövid ideig maradok távol, de azt megelőzőleg mégis szeretném a maga levelét olvasni. Marietta. 2693-1
- Előkelő,** jómódu ur egy szinten jómódu, szép asszony díszes ismeretséget óhajtja. Levelet „Tökértartás” címmel kéré a lap kiadóhivatalába folyó hó 19-ig. 849-1
- Levelezni** óhajtok szórakozás céljából egy fiatal hölgyvel. Leveleket a lap kiadóhivatalába küldendők. 2648-1
- Egy** független, intelligens, özvegy úri nő, gazdag előkelő úri ember barátságát óhajtja. Választ „Magános” címmel a kiadóhivatalba küldendők. 2498-1
- Jgen csinos** miniszteri tisztviselő, ki e mellett igen szépen játszik zongorázik, ez uton keresi egy kedves független állású fiatal asszony ismeretséget. Levelet „Mikádó” cím alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2588-1
- Egy csinos** kis leány levelezni óhajt egy szellemes fiatal emberrel. Levelet „Margit” jelleg alatt kéré a kiadóhivatalba. 2590-1
- Csillag.** Kérem azon hölgyet, kit tegnap így szólítottam, jelző cím alatt velem tudatni, hogy közelebbi ismeretségre lehetséges-e? 2586-1
- Egy csinos barna asszonyka** szórakozás céljából levelezni óhajt magas állású hivatalnoktal. Levelet „Fess asszony” cím alatt kiadóba kéré. 2584-1

HÁZASSÁG.

- 5—6000 frt** hozománytal keres egy izr. leányt szöke, csinos, 28 éves fiatal ember, ki egy nagyobb városban 180 frt fizetéssel mint diszponens alkalmazva van, mitől egy házba és jól jövedelmű üzletet óhajt nyitni. Öt családból való leánynál, ki által egy biztosabb és jobb alkalmazást nyújthatna el, a hozomány mennyiségére nem tesz szűrt. Csakis komoly szándékú levelet kérék esetleg cím és arcképpel „Sék” jelleg alatt főposta poste-restante. 2430-2
- Fiatal,** 25 éves fodrász-segéd vagyok, feleségül venném jobb módú fiatal, iparos leányt, kinek annyi hozományra volna, hogy üzletet nyithatnék vele. Levelet kérék a kiadóhivatalba „Völegény-jelölt” jelleg alatt és kérem azt az apróhirdetéseik között indatni. 2850-2
- Vagyonos** csinos külsejű fiatal földbirtokos vagyok ki nagyobb utazásomból hazra térve, ismeretségre hiányában, házasság céljából az uton óhajtok megismerni egy csinos nőt és jó családból való fiatal leánynyal. Levelet „Diskret” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérék, melyet azonban az apróhirdetéseik között jelteni kérék. 1784-2

ALLÁST KERES.

- Pénztárnoknői** vagy egyéb irodai alkalmazást keres fiatal intelligens nő, ki már mint ilyen alkalmazás volt. Szíves megkeresést kéré a kiadóba „Intelligens és szorgalmas” címmel. 2608-8
- Jó családból** való fiatal nő, ki jelenleg is kiadóhivatalban van alkalmazva, hasonló minőségben alkalmazást keres. Szíves megkeresést kéré a lap kiadóhivatalába „Hírlop” jelleg alatt. 2810-8
- Urasági szakácsnő,** ki évek hosszú során át több nagy és kis urasági háznál volt alkalmazva, a francia, angol, valamint polgári főzésben és cukrászati tudományban tökéletes jártassággal bír, szakácsnő vagy gazdasszonyi állást keres márczius elejére. Cím a kiadóban. 808-8
- Házmesteri állást** keres egy fiatal gyermektelen házaspár. Cím a kiadóhivatalban. 2518-8
- Egy több évi** gyakorlatlalt bíró, a magyar, német és tót nyelvet beszélt, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező nőnél fiatal gazdasági, nagyobb utalványon gazdasági állást keres. Levelet kérének a kiadóhivatalba „Gardalitz” jelleg alatt. 1404-8

- Irodai** alkalmazást keres fiatal úri nő, ki ez idő szerint is alkalmazva van. Cím a kiadóhivatalban. 2506-8
- Intelligens** fiatal nő, ki a gyors-és gépirást jól érti, ügyvéd irodában alkalmazást keres. Szíves megkeresést kéré „Distingualt” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 2502-8
- Özvegy asszony,** 38 éves, nagyon ügyes a tejgazdaságban, sertésbirtalában kertészetben s b. gazdasásonyi kuleségű vagy háztartásnői állást keres. Buzsák magyarai és németül, jó főző és kitűnő ajánlatokkal rendelkező. Szíves megkeresések a lap kiadóhivatalába kérének „Özvegy asszony” cím alatt. 2476-8
- Egy** fiatal leány, ki az írópárt is kezeli, irodai alkalmazást keres. Szíves ajánlatok „Irodai alkalmazás” alatt a kiadóba kérének. 2304-8
- Állást** keres mint magyar bonne, 18 éves, intelligens leány, ki végzett óvónő. Cím a kiadóhivatalban. 2154-8
- Ügyes** gyors-és gépiróni ügyvéd vagy más irodában alkalmazást keres. Levélbeni szíves megkeresést kéré „Györstrónó” címmel a kiadóba. 2532-8
- Papi hához** ajánlkozik háztartásnőnek, intelligens csinos 40 éves asszony, ki a vidéki háztartást tökéletesen érti, és reprezentatív megjelenése van. Cím a kiadóhivatalban. 2256-8
- Zársalkodónak** házi vagy magántitkárnak ajánlkozik idősebb, vagy heges urhoz délfelít, vagy délutáni órákra intelligens fiatal ember. **Magyar, német, társalgás.** Kitűnő szakista. Ajánlatok az „Országos Hírlop” kiadóhivatalába „Széles barát” alatt kérének. 2176-8
- Bármily** irasbeli munkát ellátó szöpirású fiatal ember. Szíves megkeresést kéré a kiadóhivatalba „Szorgalmas 60” jelleg alatt. 2844-8
- Házfelügyelői,** vagy házigondnői állást keres lakásért, egy tel-ház kiadóhivatalban, josen megbízható bírósági hivatalnok. Cím a kiadóhivatalban. 2100-8
- Jó családból** való csinos 17 éves leány alkalmazást keres erkörszabásban mint elárutónő. Igényei a fizetés illetőleg igen szerények. Cím a kiadóhivatalban. 2482-8
- Mint bonne** keres alkalmazást intelligens leány, ki a háztartásban is segítőkész. Cím a kiadóhivatalban. 2270-8
- Kitűnő** nyelvismeretű bíró, a magyarországi gazdasági akadémiát sikerrel végzett fiatal ember, magántitkari vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat „Bírói állás” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéré. 1408-8

ALLÁST KAPHAT.

- Gazdasszony,** ki a háztartás minden ágában jártas, azonnali belépésre kerestetik vidéki papi házhöz. Levelet „Állás” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2580-4
- Politikai** hetilap meggyőzőtörvénnyel terjesztéshez pénzes társat keresek. Ajánlatokat „Politikai” cím alatt a kiadóba kérék. 865-4
- Nevelőnőt** keresek leányaim mellé. Cím a kiadóhivatalban. 2333-4
- Észak-német** bonne kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 2578-4
- Nevelőnőt** keresek, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 1988-4

OKTATÁS.

- Okleveles** tanítónőt keresek két leányom mellé 15 frt havi fizetés és teljes ellátás mellett. Ajánlatok „Vidék” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kérék. 2584-5
- Gyakorlott okleveles gyermekkertész** órák adására vállalkozik. Elemi osztályokra is előkészít. Cím a kiadóhivatalban. 2402-5
- Negyedéves** képeződő fiatal intelligens leány, szerepny díjazásért órákat ad, egy képeződésnek, mint kisebb gyermeknek, kik az elemi tantárgyakban gyengék. Cím a kiadóhivatalban. 1870-5
- Zongora-brákat** óhajt adni egy e terep már évek óta működő zongora-művésznek. Cím a kiadóhivatalban. 1890-5

TELEK ÉS HÁZ ELADÁS.

- Háztelkek** Kosuthfalván, kispesti határánál, 150 és 200 négyzetméter területtel parcellázva, ára 2 frt 80 krajczár 4 frt, havi 10 frt, vagy heti 3 frt részletfizetésre kaphatók. Bővebbet Szécsenpályán Zsigmondnál, vendéglős, VIII., Nap-utca 13. 6419-7
- Egy háromemeletes** régi belvárosi, bérház mely 1900-05 évi tiszta jövedelmét hoz, megfélelt értéket s lehetőleg Felső-Magyarországon fekvő birtokkal cserélhetők. A ház teljesen tehermentes. Ajánlatokat „Jó csare” címmel a kiadóhivatal továbbít. 1900-7

ELADÁS.

- Eladó** egy almászürke hátsó ló, igen jól betanítva, női nyereghez szokva. Cím a kiadóhivatalban. 2328-8
- Egy nagy,** azonnali eladó jutányos árért. Cím a kiadóhivatalban. 2498-8
- Eladó** egy jó állapotban lévő cimbalom minden áron. Cím a kiadóhivatalban. 2463-8
- Gőzmotor** hat lóerőjű alig használt, egészen jókarban, azonnali eladó. Cím a kiadóhivatalban. 8480-8
- Eladom** a postai oldalon lévő szép, kicsi fekvésű nyaralómát igen jutányos áron. Cím a kiadóhivatalban. 2574-8
- Eladó** egy teljesen felszerelt, egészen jó állapotban lévő bicikli igen olcsó árért. Cím a kiadóhivatalban. 2584-8

VÉTEL.

- Kávéházat** keresek megvételre, lehetőleg az Erzsébet-városban. Ajánlatokat kérék „Erzsébetvárosi kávéház” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 2484-8
- Keresek** megvételre, használt, de jó állapotban lévő Mignon-féle zongorát. Eladó kérék velem az ár és pontos címét „Mignon” jelleg alatt a kiadóhivatal utján tudatni. 2423-9
- Bycikli,** de jó karban lévő, megvételre kerestetik. Ajánlatok „Bycikli” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérének. 2010-9
- Butort** óhajtok venni részletfizetésre. Ajánlatokat kérék a kiadóhivatalba „Butort” jelleg alatt. 2288-9
- Keretestik** egy 900—1200 kat. holdig terjedő fundus instructussal ellátott földbirtok lehetőleg Szatmármegyében megvételre, olyan, hol tehénészet is be van vezetve, előnye részéről. Levélbeni ajánlatok „Szép birtok” cím alatt a kiadóhivatalba kérének. 2582-9
- Szöllőt** keresek megvételre a Balaton vidékén, lehetőleg épülettel. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „Szőlő” cím alatt. 2458-8
- Keresek megvételre** kisebb házat a főváros közelében, mely alkalmas volna nyaralónak. Lehetőleg kerttel, udvarral. Ajánlatokat kérék a kiadóba „Kis ház” jelleg alatt. 2288-8

KIADÓ SZOBÁK.

- Egy** csinosan butorozott szoba első em. utcán, özvegy úri nőnél kiadó, utazó ügynök vagy oly úri ember részére ki nem állandóan tartozkodik a fővárosban. Cím a kiadóhivatalban. 2496-10
- Elegánsan** butorozott nagy utcai szoba alcovall, fűtött szoba használatlalt II em. egy ur esetleg úri nő részére töltes ellátással is kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2600-10
- Kiadó** a József-körút közvetlen közelében magányos urinél egy elegánsan butorozott szoba, intelligens nő részére. Cím a kiadóhivatalban. 2444-10
- Urinél** kiadó egy elegánsan berendezett szoba. Cím a kiadóhivatalban. 2744-10
- Intelligens** fiatal nő, kinek szépen berendezett lakása van, kinek hasonló lakótársnő (külön szobát ad). Megkeresést kéré a lap kiadóhivatalába, „Comme il faut 20” jelleg alatt. 2400-10
- Kiadó** egy szépen butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, özvegy úri nőnél. Cím a kiadóhivatalban. 2122-10
- Teljes** ellátást kaphat úri családnál intelligens nő kinek teljes állása van. Cím a kiadóhivatalban. 2198-10
- Kiadó** a Wesslényi-utczán egy külön bejárattal szépen butorozott szoba első emeleten. Cím a kiadóhivatalban. 2370-10
- Egy csinosan** butorozott szoba azonnali kiadó a Ferenz-körút uton. Cím a kiadóhivatalban. 2580-10
- Szép, világos,** külön bejárattal szoba a Ferenz-körúton, esetleg teljes ellátással kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 1836-10

LAKÁS KERESTETIK.

A főváros közelében keresek egy csinos nyaralót Lőrinc május elsőjére. Ajánlatot kérék „Nyaraló” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 2316-11

SZOBÁ KERESTETIK.

Zuglitzban szép 4 szobás nyaraló gyümölcsösökkel, fenyvesekkel és gyönyörű kilátással, a villamos vasút mentén kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 2546-12

Keresek a József-körút közelében egy csinosan butorozott, külön bejárattal szobát, lehetőleg fűtött szoba használatlalt. Ajánlatokat ár megjelölésével kérék „K. J.” cím alatt a kiadóhivatalba. 2532-12

Külön bejárattal szobát, lehetőleg lépcsőházba nyíló, keres egy fiatal ember az Országos Hírlop közelében. 2530-12

Szobát keresek a József-városban, lehetőleg külön bejárattal és fűtött szoba használatlalt. Levélbeni ajánlatokat kérék „Állandó” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 2158-12

Keresek tiszta butorozott hónapos szobát a József vagy Erzsébet körúton. Levélbeni ajánlatok kérének „Szoba 10” jelleg alatt a kiadóhivatalban. 1584-12

Külön bejárattal, tiszta, légmentes utcai szobát keresek, elegánsan butorozva. Ajánlatokat kérék a kiadóhivatalba „Szoba” jelleg alatt. 1714-12

Kiadó egy nagy lakás, mely különösen alkalmas hivatalos helyiségek is. Cím a kiadóhivatalban. 1672-13

KIADÓ LAKÁSOK.

A Felső-erdősorban egy szoba és konyha február hó 1-étől 180 forint kiadó. Bővebb értesítés a lap kiadóhivatalában. 2168-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizációs kölcsönökkel budapesti házakra és telkekre I., II., III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden előzetes költség nélkül, közvetlen a legrovidebb idő alatt, előkelő fővárosi telekért, csekély utalvány honorigam fejében. Telekötényi kivonattal és kataszteri birtokviszteségek. Ertekezhetni d. u. 1—8-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 850-14

KÖNYVEK.

Jókai összes műveit szeretőim megvenni olcsó áron. Ajánlatot a kiadóba kérének **Jókai műveit** cím alatt. 2892-15

Eladok könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Cím a kiadóhivatalban. 1772-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

- Nagy bolthelyiség** (esetleg kávéháznak vagy vendéglőnek alkalmas) a József-körúton. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2514-17
- Azonnali** kiadó a főváros egyik legélősebb forgalmu helyén egy bolthelyiség. Cím a kiadóhivatalban. 2544-17
- Kiadó** bolthelyiséget keresek május 1-étől, Levelet „Dohánytűzde” jelleg alatt továbbít a kiadóhivatal. 1820-17

KÜLÖNFÉLE.

- Egy ügyes** nőruha szabónő elfogad elegáns utcai ruhákat 8 forintért, esetleg házhoz 1 frt 50 krajczárért. Cím a kiadóban. 2550-18
- Házassulandóknak!** Egy gyönyörű szép 5 szobás lakás a fővárosban májusra az ott lévő lakás berendezésével együtt átvethető. Levelet „Házassulandó” cím alatt a lap kiadóhivatalába kérének. 2524-18
- Kedves otthon!** kaphat intelligens nő vagy akár kosztos gyermekkel lakik. Essetleg teljes ellátás és zongorahasználat vagy zongorakísérettel. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Csendes otthon” címmel. 2204-18
- Egy igen** tehetséges festő művészönvendék ismeretségre hiányában ez uton keres olyan műbarátot, ki öt egy a kéli területen díszeset nyert festményeket átengedne ellenében 60 forint sárgón kisgigéző. Levelet kéré „Igazi művész” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 2554-18
- A legjobb** magyar élezcip az „Östökös”. Most surra közli pompás karrikturákban a nevezetesebb írókat és művészeket. 2518-18
- Fiatal** leányokat, kinek szüleik nem laknak a fővárosban és őket tanulmányaik ide költi, teljes ellátást kaphatnak magános úri nőnél. Levelet kéré „Ellátás” cím alatt a kiadóba. 2542-18
- Ébédet** adok márczius hó elsőjéig kezdve két előkelő egyennek. Essetleg vasnapra is. Nőknek teljes ellátást is. Levélben megkeresést kérék „Úri nő” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 2540-18
- Ügyes** szabónő készit olcsón elegáns ruhákat, valamint fehéreneműket is. Cím a kiadóhivatalban. 2450-18
- Örökre** szeretném adni 7 éves róm. kath. erőteljes csinos külsejű, igen fogékony eszt. fiatait, ez által óhajtom kénytelen nehez anyagi helyzetemben. Címem megduható a kiadóhivatalban 2518-18
- Fontos háziasszonyoknak!** Mosott ferli-igek, egy ház vasalónőnél igen szépen és olcsón vasaltatnak. Cím a kiadóban. 1408-18

A Darányi íróasztalára.

Az alábbi két cikket két országgyűlési képviselőtől kapjuk, kik a szabadelvű párt hívei. Mindenikben egy komolyan mérlegelendő indítvány foglaltatik, amelyekből az elsőt sürgősnek is mondhatjuk.

A miniszterek íróasztalához, sajnos, nagyon közel van a papirkosár és nagyon távol áll a pénzügyminiszter kasszája. Jól tudjuk mi ezt. Mindamellet különös gondot kérünk ennek a két indítványnak.

I.

Az inségesekről.

Nincs miért titkolni, hiszen a mindenható sokszor legigazabbjait is aláveti a megpróbáltatásoknak; de a titkolás nem is lehetséges, mert az éhező gyomor feljajdulása messze elhalatszó szavakban szokott nyilvánulni.

Ilyen feljajdulások erős szavai hallatszanak Magyarországnak igen számos vidékéről: és azt mondhatjuk, hogy az ország lakosainak harmincz százaléka a mindennapi kenyeret kénytelen nélkülözni. E feljajdulás moraja megközelítette már a kormány hallóérzékeit is s elismeréssel konstatálhatjuk, hogy a kormány kiküldöttök által, mint például Biharmegyében Jankovics mezőhegyesi intéző által, adatokat szerez a létező szükség és fenyegető veszély mérvéről és tárgyalásokat folytat, hogyan lehetne a bajokat orvosolni s a lakosság jelentékeny részét az éhségtől megoltalmazni.

Készséggel elismerjük, hogy a kormány köteleességszerűen kezébe vette az országot fenyegető szerencsétlenség elhárítására szükséges intézkedések vezetését és a fenyegetett megyék illetékes faktoraival komoly tárgyalásokat folytat. De tárgyalásokkal nem lehet az éhséget lecsillapítani. Mielőbb alkalmat és módot kell nyújtani, hogy az éhezők legalább annyi kenyérhez juthassanak, hogy az éhenhalástól biztosítva legyenek.

Már ma, a cséplési, tehát a kereseti munkaidő befejezte után alig öt hónapra igen számos vidéken nagyon sok ezer ember —

talán száz ezrekben is beszélhetünk — kenyér nélkül van, sőt mint például Bihar, Szatmár Torontál s több vármegyék nagy vidékein a lakosság nagyrésze már most is az éhségtől teljesen elcsigázva az elbetegülés kezdetén áll. Pedig arra, hogy az éhezők az új termésből szerezhessenek kenyeret, még teljes hat hónap szükséges és így kétségtelen, hogy a már most létező veszedelmes szükség napról-napra fokozódni fog.

Ily körülmények között feltétlen kötelessége a kormánynak a gyors és előrelátó gyökeres intézkedés; mert egyfelől az ország lakosainak éhségtől való elbetegülése s nagymérvű elhalálása már magában szegyenletes mulasztást igazolna; de másfelől ilyen eset bekövetkezése sok időre kiható országos szerencsétlenséget jelentene abban még más, igen nagy veszélyek csirái is rejtőzködnének.

Mert azt se kívánni, se feltenni nem lehet, hogy az éhségtől gyötört százezrek csendes megadással várják a fenyegető éhhalál bekövetkezését, hanem saját létük és életük fentarthatásáért olyan tényekre is vetemedhetnek, amelyekről rendes körülmények között őket a becsület és törvénytisztelet visszatartja.

Ily viszonyok között kötelessége a kormánynak, hogy megmentésére siessen Magyarország polgárainak és még nagy állami áldozatok árán is mindent elkövessen, hogy az éhenhalástól megoltalmazza őket.

Kötelessége gyorsan intézkedni a már aktuális veszélyek sürgős orvoslása iránt, de kötelessége a jövő hónapokban még nagyobb veszéllyel fenyegető bajok elhárításáról gondoskodni.

A kormány gyakorlatias bölcsessége bizonyára meg fogja találni az utat: melyen a segélyezés, illetve mentés legjobb sikerrel létezhet s mi ez alkalommal csakis a következőkre hívjuk fel a kormány figyelmét:

1. Ott, ahol munkanyújtás által akar alkalmat adni az embereknek, hogy a kenyérre valót megszerezhessék, a munka megindításával egyidőben az illető munkahelyeken — lehetőleg azok központjain — megfelelő kenyérnek való kisebb raktárakat is rendeztessen be köz-

ségek vagy egyesek által, hogy ott a szegény munkás napi, vagy heti kenyérnek valóját bizonyos meghatározott, de illő árban bevásárolhassa. Mert különben a munkás népet okvetlenül kiszákmányolják és a kenyeret kétszeres áron lesz kénytelen beszerezni.

2. Vagyonnal bírónak adjon az állam kölcsönképen, vagy bizonyos meghatározott áron, egy vagy több év alatt visszafizetendő összegért kenyérnek valót. A teljesen szegény, vagyontalan embereknek pedig nyújtsa a mentő segélyt visszafizetési kötelezettség nélkül; mert azt kívánni nem lehet, hogy egy szegény munkás a bekövetkező aratási és más munkaidőben tudva azért dolgozzék, hogy keresetét az elmúlt télen élete fentarthatására az államtól kapott kölcsön letörlesztésére fordítsa. Ez annál inkább nem követelhető: mert ebben az esetben ismét a következő évben volna kénytelen szükségét szenvedni.

Oly csapás ez, melyből az állam is köteles kivenni a maga részét. Miért is egész bizalommal kérjük a kormány jóakarátát, hogy minden eszközzel mentse meg hazánkat attól a szerencsétlenségtől és szegénytől, hogy Magyarországon magyar állampolgárok éhen haljanak. E cél elérése érdekében ne kiméljen áldozatot s ha ebből néhány milliónyi kiadás nehezede is az államkincstárra, ettől ne rettenjen vissza; mert egy állam nem áldozhat szentebb és fontosabb célokra, mint saját polgárainak megmentésére.

Egy állam, melynek költségvetése száz-
ezreket bír el ménlovak beszerzésére és milliókat krétai komédiákra — az pár milliót áldozhat adófizető polgárai életének megmentésére is.

II.

Földművesek képzéséről.

Pénzügyi helyzetünk nem engedi meg, hogy a mostaninál tetemesen nagyobb összeget hocsássanak rendelkezésére a földművelési miniszternek, dacára annak, hogy minden irányadó tényező ismeri a helyzet nehézségeit és tudja, hogy a jelenlegi gazdasági helyzeten javítani kötelesség.

Igaz, hogy a rendelkezésre álló csekély eszközök helyes felhasználásával, — minden téren

A palatinus.

Egynehány nap óta sokat emlegetik az emberek a palatinust. Hamvai régen elpörladtak, de az emléke nem halványodott el s most, hogy az ő utódairól hoznak nap-nap után híreket az újságok, újra eszébe jut mindenkinek az a tényszerű adoma, érdekes epizód, melyet a nagy palatinusról a krónikások feljegyeztek. Minden, amit róla tudunk, minden, amit tett és mondott, csak növeli azt a szeretetet, melyvel a magyarok az ő népszerű sarjadéka: József főherceg iránt viseltek. Ha hír jön József főhercegről vagy családjának bármelyik tagjáról, érdeklődéssel olvassák az emberek és visszazsájl emlékezetük a nagy palatinus idejébe, amikor gyökeret eresztett ez a nagy szeretet.

Ne hagyjuk sohasem elvészni ezeket az emlékeket. Mondjuk el azokat, jegyezzük fel őket, valahányszor mód és alkalom kínálkozik rá.

Ott, ahol most az István főherceg-szálló van, régi időkben a Palatinus-hoz címzett vendéglő volt. Jó volt a konyhája s a vidéki földesurak, ha bejöttek a fővárosba, ha idejük engedte, elmentek, hogy egyenek a Palatinus főztjéből. Történt pedig, hogy néhai Földváry Miklós, aki holmi ügyesbajos dolgok elintézése végett bejött Pestre és régi szokásához híven a Vörös ökör-ben szállott meg Fráter Palival meg Dubraviczky Györggyel együtt, kedvet kapott arra, hogy a Palatinus-nál ebédeljen.

A kocsisát magához rendelte és kiadta neki a parancsot:

— János, menjen kend a Palatinushoz és mondja meg, hogy mi hárman ma ott fogunk ebédelni. Jó legyen hát az ebéd és ami fő: libapecsénye és turócsusza legyen!

A Palatinus és a palatinus között csak épen egy betű a különbség, de a derék János még ezzel az egy betűvel sem törődött. A parancs, parancs volt, fogta hát magát s felment Budára a palatinushoz. A sok lakáj meg huszár ugyancsak nagyot nézett odafönn, amikor nagypoczkosan beállított a János kocsis az üzenettel. Eleinte csak néztek, később keményen rászóltak a tágitani nem akaró legényre s már épen azon gondolkodtak, hogyan lehetne őt a legegyszerűbben eltávolítani, amikor a nagy zajra kijött maga a palatinus. A szolgánépség tiszteletteljesen félreállott, János pedig azt gondolhatta:

— Hála Istennek, csakhogy itt van, legalább megmondhatom neki az üzenetet!

S nem is habozott sokáig, oda állott a palatinus elé és megnyomva minden szót, még egyszer elmondotta az üzenetet, melyet a lakájok sehogysé akartak az előbb hatalmas uruk tudtára adni:

— Tisztelteti a Földváry tekintetes ur, hogy a Fráter tekintetes urral, meg a Dubraviczky tekintetes urral ma eljön ide ebédre. Jó legyen hát az ebéd és ami fő: libapecsénye és turócsusza legyen!

A palatinus töviről-hegyire megmagyaráztatta az üzenetet, azután mosolyogva csak annyit mondott az üzenet hozójának:

— Jól van, fiam! Meglesz!

Földváry tekintetes ur egészen nyugodt volt, amikor János megmondotta, hogy ott volt a Palatinusnál és azt üzenik onnan, hogy: jól van, meglesz!

Délben két cimborájával be is állított a Palatinushoz. Bizony nem várta ott se libapecsénye, se turócsusza, hanem helyette a palatinus hintaja és tisztje, aki nagy bámulatára azt jelentette neki, hogy mivel a János kocsis hármuk számára libapecsényét és turócsuszát rendelt a palatinusnál, tessék most már a hintóba ülni, mert a palatinus türelmetlenül várja őket.

S a budai várban Földváry, Fráter meg Dubraviczky tekintetes urak, úgy amint rendelték, libapecsényét meg turócsuszát ettek a palatinusnál, akinél szivesebb házigazdát, kedvesebb embert bizony aligha találtak volna.

Az 1801. esztendő nagy szomorúságot hozott a palatinusra. Épen nevenapját készült nagy fényvel, diszszal megülni a testvér-főváros; mikor egyszerre csak márczius 16-án busan kondultak meg a várbeli harangok.

Zugtak-bugtak — és bánatos zugásuk nyomán nagy csoportok támadtak a csöndes utcákon és szájról-szájra ment a hír, hogy:

— Meghalt a palatinus felesége!

A szép, viruló Alexandra Paulowna, a hatalmas orosz czár leánya, akit olyan messze földről hozott magának a Comes et Judex Jazygum

dicseretes buzgalmat fejtre ki — szép eredményekre mutathat rá a földművelési miniszter.

A gazdasági helyzet azonban, melynek súlyos voltát különböző okok idézték elő, olyan, hogy az-
szemben a rendelkezésre álló néhány millió, ha
materiális uton akar a kormány a gazdákon segí-
teni, számba sem jöhet és mégis néhány százezer
forint — *kulturális* célokra helyesen alkalmazva
— elegendő lehetne arra, hogy az általános helyze-
tet megjavítsa.

Ha a gazda szakértelmét emeljük és a nagy
magyar Alföld kisbirtokosát helyesebb eljárás módra
oktatjuk, megismertetve vele az intenzívebb gazdál-
kodás előnyeit, s ha ezzel elérjük, hogy holdankint
csak egy mázsával is többet és könnyebben ter-
mel; ha megtanítjuk rá, hogyan kell gazdasági
állatait helyesebb és jobb takarmányozással, a
fajok és apaállatok helyesebb megválasztása által
értékesebbé tenni, úgy, hogy ez alapon nevelt állatja
darabját néhány forinttal drágábban tudja értékesíteni,
tessék kiszámítani, hány millióval emelkedik a kis-
gazda közönség évi jövedelme, mennyivel emelkedik
évenként a nemzeti vagyon? S ha mindez néhány
százezer forint költséggel s bizonyos előállható ne-
bészségek leküzdésével elérhető, nem szabad sem az
egyiknek alkalmazásától, sem a másiknak leküzdé-
sétől visszariadni.

Elérhető pedig ez az eredmény a *gazdasági
szakoktatás* általánosításával, részben pedig a mai
szakoktatás megváltoztatásával.

Állítsunk egy *gazdasági főiskolát*, mely
hivatva van tanárokat, tudókat nevelni, s itt ta-
nítsák a gazdaságtant theoretikusan *gazdasági
tanintézetek* pedig foglalkozzanak kevesebbet a
theoriával, többet a gyakorlattal, akkor fognak az
életnek, még pedig a gyakorlati életnek megfelelő
közép birtokos-osztályt és gazdatiszteket nevelni.

Földműves iskoláink, úgy látszik, célt tévesz-
tettek. Hivatva volnának ügyes előmunkásokat, fel-
ügyelőket nevelni, és ehelyett egy csomó akarokot
nevelnek, aki mind gazdatiszt szeretne lenni. Abbeli
hivatásuknak pedig, hogy értelmes kisgazdát nevel-
jenek, ez iskolák nem tudnak megfelelni.

Mi történik ezalatt az Alföldön a közoktatás
terén?

Nagyobb városaink majd mindegyike dicse-
kedhetik egy-egy gimnáziummal, mely azonban
legtöbb, helyült csonka, 4—6 osztályu. Az e városokat
lakó tehetősebb gazdaember odaküldi fiát és kijarat
véle 4—6 osztályt, mert azt akarja, hogy a fiu
különb legyen az apjánál; tanul is ott a fiu mértant,

földrajzt, még a latinhoz is konyit. Ez idő alatt felesle-
peredett akkorára, hogy az apja hasznát veheti a
gazdaságban: félre tehát a betűvel, fogd meg az
ekeszarvát! De mi hasznát veszi ott a tanulásának?
Semmit! Legfeljebb, ha idővel bekerül a városhá-
zára, lesz belőle orátor és mond olyan diétit, hogy
a sült paraszt bámulja, mert egy szót sem ért be-
lőle, vagy ha kissé megemésztette a betűt, még
veszedelmesebb a dolog, mert demagóg lesz belőle.

Gazdasága azonban mozog ugyanolyan meder-
ben, mint azelőtt, ott ugyan semmi hasznát nem
veszi kevés tudásának.

Aki pedig végig járja a gimnáziumot, az el-
vesztett a földművelésnek, az nagyobb részben segít
szaporítani a szellemi proletárok számát.

Mennyi hasznát tehetnének pedig ezek az
iskolák, a nép mily széles rétegeibe vinnék be a
szakértelmet, ha *átalakítanák azokat, vagy leg-
nagyobb részét polgári iskolákká, földműves
jelleggel*; milyen gyümölcsöző volna a nép azon
iparkodása, hogy gyermekeit jobb iskolázásban
részesítse; mennyivel emelnék az ezen iskolákból
kikerült ifjak a magyar földműves szellemi nivea-
ját és mennyivel szállítanók le ez intézménnyel a
proletárok számát!

Két nagy akadályt látok e terv kivitele ellen.
Az egyik, hogy az iskolafentartók legnagyobb
részben felekezettek s ezek nehezen egyeznének bele
az illetlen változtatásba.

De hiszen a vezetők itt ugyanazok, mint akik-
nek-jobbváltára célozlatnák az átalakítás s alig hi-
szem, hogy a józan magyar nép, ha kellően infor-
málják, ennek czélszerűségét be ne látná.

A másik, hogy az alapítók annak idejében
határozottan megjelölték az alapítvány célját, de
meg minden városban vannak gyermekek, kiknek szük-
séglet és nagy könnyebbség a helyben levő középiskola.

Mindkét körülményen úgy lehetne segíteni,
ha ezen alapítványok egy része áttételeznék a legkö-
zelebbi nagy város gimnáziumához, és az alapít-
ványi helveket adományoznák az illető vidék maga-
sabb oktatást igénylő ifjainak, — az intézeteknél
így előálló pénzhányt pedig pótolná az állam.
Főképpen erre kellene az említett néhány százezer
forint.

Alkalmos tanárok képzéséről gondoskodni,
természetesen, szintén az állam kötelessége lenne.

Szalonta, Karczag, Kun-Szent-Miklós, Halas és
hasonló körülmények között levő városok lakói!
gondolkozzatok higgadtan és segítsétek az eszmét
megvalósítani.

Telcsdi József.

MINDENFÉLE.

Don Juan, a hamisító. Sok szép ifju mondta
magát a belgiumi Gent város egyetemi hallgatójá-
nak, de egy se volt közöttük olyan szép, mint Don
Juan des Gonsalves y Gutierrez. Ez az ifju,
mint neve is elárulja, telivér spanyol hidalgó-csa-
ládból származik. Mint a genti leányok és asszo-
nyok közös ideálja, nem nagyon kedvelte a tanulást
és az egyetem ősi falai, ha tudnának is beszélni,
nem szólhatnának sokat Don Juanunk egyetemi él-
ményeiről, mivel ő jóformán nem is tudta, hogy hol
van az egyetem, ellenben nem volt olyan sörház a
városban, amely törzsvendégül ne tisztelte volna Don
Juan des Gonsalves y Gutierrez urat. Így folytak napjai
szép egymásutánban; mindenik hozott neki valami
élvezetet, és hogy valahogy meg ne unja az élve-
zeteket, hát változatosságról is gondoskodott a sors.
Hanem akármilyen szépen süt a nap, egyszer le
kell nyugodni. Don Juanunkra is rossz napok
virradtak. Apja ugyanis, nyilván valami régi könyv-
ből, komoly véleményt kezdett táplálni a tanulás
iránt, olyannyira, hogy fia kénytelen volt hirtelené-
ben bizonyítványokat szerezni az elbliccelt szemeszte-
rekről, ha csak le nem leplezi magát. Már pedig egy
spanyol hidalgótól senki sem kívánhatja, hogy ilyen le-
sújtó beismerést kövessen el. Nem maradt hát egyéb
hátra, mint hogy a szükséges bizonyítványokat meg-
szerezze. Hamisító persze akad elég, aki ilyesmit ki-
fogástalanul elvégez és a nagy szorgalomról és
tudásról tanuskodó igazolványok nemsokára ott vol-
tak Don Juan kabátjában. Így tért haza Madridba,
ősi hazájába, dagadó önértelme és nem csekély re-
ményekkel az apai megjutalmazásra nézve. Ott-
hon nagy örömrivalgással fogadták a fiatal tudóst;
anyja és hugai sirtak a boldogságból, hogy ilyen
komoly, szorgalmas az ő fiuk. Az apa büszkén mu-
togatta ösmerőseinek:

— Látjátok fiamat, Don Juan des Gonsalves y
Gutierrez? Ő a genti egyetem legkitünőbb hallga-
tója. Még világhírű tudós lesz belőle, meglássátok!

Don Juan ez a nagy eredmény holdogta-
lanná tette. Leikiismereti furdalásokat kezdett érezni,
hogy csalással szerzett örömet családjának és arra
gondolt, hogy milyen holdogtalanok lesznek, ha
rajónnek, hogy fiuk rutul rászede őket s hogy ő
közönséges szédelő. Gyötrődései azonban nem tar-
tottak sokáig, mert egy ösmerőse valahogy lelep-
lezte szülei előtt. Szegény Don Juant elküldték
hazulról, mert az apja kimondta a szentencziát:

— Ha nem tanul a spanyol nemes, az csak
kára, de ha bizonyítványt is hamisít, az már szé-

et Cúmaenórum, ahogy a fiskális emberek mon-
dották.

Mélységes mély csönd borult a nádori lakra,
mikor eltemették a szép asszonyt, a palatinus
Ürömben pedig külön pompás mauzoleumot emelte-
tték a drága hamvoknak.

Jöttek, mentek az évek, háboruk zajával telt
meg Európa, a fiatal nádor pedig munkában kere-
sített vigaszt oly hamar elhervadt családi boldogsá-
gáért és a pesti parton elkésett hazamenők, ha vi-
lágot láttak kicsillanni a budai várakból, egyre
mondogatták egymásnak:

— Ni, a palatinus még most is dolgozik, most
fundálja ki, milyen lesz Pest ötven esztendő múlva.

Ekkor történt, hogy a budai vén konziliárius-
nék az uzsonnai kávénál összedugták a fejüket és
valami rendkívül érdekes *szokatlan* pikantériát
meséltek.

A palatinusról volt szó, akit neje hálála óta
valóságos anachoretának ismertek Budán. És ime,
most egyszerre csak esténként — mikor a hold fá-
tyolt ölt magára és halkán rezdülnek meg a lom-
bok a langyos ősi estében, ott látják a daliás ifju
nádort, amint jön le a várból és átmenve a Szarvas-
térre bekanyarodik egyik emeletes házba.

Ákárhányan fölismerették már, a vállra vetett
bő, fekete olaszos köpönyegben, háromszögletű kalap-
ját mélyen benyomva homlokára.

Abban a házban pedig — még most is áll,
közel a *szarvas pékhez*, a Tabánba vezető uton,
egy híres szépség lakott akkor.

Az inárrékező évében költözött Budára, Ba-

rországból jött és nem volt senkije, aki multjáról
valamit tudott volna. Mindössze annyit tudtak meg
róla, hogy *Wallner* Francziskának hívják, mindent
kiszépített a házba és hogy férje még eddig nem volt
ugyan, de azért már nem jár leányfővel és *Gna'
Fraz*-nak hívhatja magát.

Később aztán meglehetősen nyíltan kezdtek
beszélni Budán a palatinusnak erről az idyljéről.

Özvegy ember lévén, kivált a férfiak nem is
igen ütköztek meg a dolgon. Egyszer, mikor Szent-
királyi László viczispán uramnak szóba hozta egyik
megyei ur, hogy vajjon igaz-e a pletyka, az is csak
a vállát vonogatta és egy régi magyar strófával
felelt:

— Nincs az ember fából,
Ki kell rugni a hámfából.

Annál inkább, mert a daliás palatinus nyakát
nem is övezte akkor a házasság járma, tehátlan
kiragásnak sem volt az eset minősíthető.

Wallner Francziska időközben pedig elkezd-
ett nagylábon élni. Pompás selyem, meg bársony
ruhákba öltözött, négylovas hintón koczikázott Buda
regényes vidékén és fényes nappal is meglátogatták
nagy urak, mint Alvinczy generális, gróf Beckers, a
palatinus főudvarmestere és a többi.

A szép asszony apródonkint nem is nagyon
titkolgatta ezt az idylt és egyik-másik ismerősének,
titoktartás mellett — megmutatta azt az ezüst ka-
rikára fűzött kis kulcseszmót, amelynek segítségével
ő akkor mehetett a nádori várakba, amikor neki
tetszett.

A titkot olyan jól megőrizték az ismerősök,

hogy nemsokára Bécsben is neszét vették a do-
lognak.

Ferencz császár azonnal hívatta Thugutot:

— Schau, schau, der *kleine Rákóczy!*

Akkor még nem volt *alter* Rákóczy a délceleg
fiatal palatinus:

— Meg kell házasítani. — Ezt határozták el
Bécsben, ürügy is volt rá csakhamar. A szép, oly
korán elhervadt Alexandra Paulowna nem hagyott
maga után ivadékot, kár volna, ha a palatinus ága
kiveszne.

József főherczeggel tudatták a császár akara-
tát, és ő meghajlott előtte.

Maga is érezte, hogy minden vágya, álma a
családi tüzhely, hogy nem romantikus szerelmekre
termett, de igazi, jó, hűséges polgári férjnek — és
elindult lánynezőbe.

Csakhamar talált is magához méltó párt — a
Schaumburg-bernbürgi herczeg leányát: *Herminát*,
aki védőangyala, jó szelleme lett a testvér főváros
szegényeinek; árváinak.

A szép, csábító *Wallner* Francziska pedig
átköltözött Pestré, nagyhamar férjhez ment egy
Hoffmann nevezetű udvari ágenshez, aki *később
megmagyarosította a nevét* és nagy szerepet
játszott a harminczas évek társaséletében. Még a
nádori lak udvari estélyeire is kapott meghívót
és ez a körülmény mutatja, mennyire bálványozták
a palatinust nálunk, hogy soha senki nem akadt,
aki *Hermina* főherczegnőnek besugott volna valamit
férjének erről az özvegykori *intermezzójáról*.

d'Aragnan.

gyene. Nem spanyol és nem flam, aki erre adja magát!

Hajózási csatornák Oroszországban. A vízi közlekedés érdekében sokat fáradozik Oroszország. Most is két nagy csatorna ügye van napirenden. Az orosz kormány legújabbán elhatározta, hogy csatornát létesít a Visztula és a Nerew-folyók között és az erre vonatkozó előmunkálatokat a tavasszal megkezdi. A Keleti-tenger és a Fekete-tenger közötti csatorna munkálatait pedig már meg is kezdték. A nagyszabású víziút hossza terv szerint 1400 kilométer és Rigától Chersonig fog vezetni. A csatorna tükörszélessége 66 méter, fenékszélessége 19 méter, mélysége 9 és fél méter és kikötőinek száma 18 lesz. Az építési költségek 500 millió frankkal vannak előirányozva és remélik, hogy a magyszerű mű négy év alatt be lesz fejezhető.

Egy művész gyermekkorából. Minnie Hauk. a világhírű énekesnő kedvesen írja le visszaemlékezéseiben azt az estét, amely sorsa fölött döntött:

Egészségi okokból egy a Missuri mentén levő városba küldte családjukat orvosunk. Mig apám megfelelő várost keresett, mi Cansas Cityben állapodtunk meg, ahol szállóban laktunk. Éppen akkor érkezett oda más vidékről egy színésztársaság hosszabb tartózkodásra. Az első előadáson mindjárt nagy baj érte az igazgatót. Megbetegedett egy segédszínész, és nem volt kívül helyettesítse, pedig darabváltatásról szó sem lehetett. Megesett a szívem, mint hat éves leánykának, az igazgató, és odamentem hozzá a színpadra és megszólítottam:

— Kérem, igazgató bácsi, hád játszam el azt a szerepet.

— Oh, te kis pötty, mit nem gondolsz? És hangos nevetésre fakadt s vele együtt az egész személyzet.

Erre nagyon keservesen zokogtam. Az igazgató felesége megsajnálta ölébe vett, megvigasztalt és így szólt a férjének:

— Próbáld meg, hátha tud valamit.

Az igazgató végre is ráállott. Elolvasta néhányszor kis szerepemet, mert magam még nem tudtam olvasni. Egy többszörös gyilkos leányának szerepét kellett adnom. A szerepet hamarosan megtanultam és mindjárt megtartottuk a próbát is. Az igazgatónak annyira megtetszett játékom, hogy karjaiba kapott, ölelt és csókolt. Igaz, hogy úgy beleéltem magamat a környezetbe, mintha az valóság lenne. Következett az előadás ideje. Eljárt az előadás néhány jelenetét, aztán megadják a jelt, hogy most már rajtam van a sor. Kilépek a színpadra. A közönséget nem is láttam, csak azt, ami a színpadon történt. Mikor jelenésemnek vége volt, óriási tapsvihart zúgott a színházban. Valaki megtudta a nevemet, aztán szájról-szájra adták és kiabáltak, éljeneztek. Én szinte elkábulatlan néztem egyideig a közönségre, aztán féltem és sirni kezdtem. Bevittek a kulisszák mögé, ahol anyám, szintén sirva, már várt reám. Ez a jelenet mindannyiszor megismétlődött, valahányszor a színpadra léptem. Az előadás végén az egész személyzet végigölelt és csókolt. Az igazgatóné egy nagy kosár cukrot adott. Aztán egy ur is megszólította anyámat:

— Mondja, asszonyom, mennyi idő óta van a leánya a színészi pályán?

— Ma délelőtt óta, felelt anyám, aztán elbeszélte az egész történetet. Az idegen ur aztán rábeszélte, hogy adjon egészen a színházhoz, ott fényes jövő vár rám. Ugy is történt. Sok nehéz órát töltöttem el pályámon és sokat-sokat tanultam, az igaz, de azért hálát adok az istennek, hogy annak az urnak a jóvendőlést teljesülni engedte.

Goethe fallórja. A Hamburg mellett levő Altonában egy árverésen ingaórárt vásárolt egy fogorvos 25 márkáért. A csekély értékűnek látszó órát óráshoz vitte javítani végett. Mikor az szétszedte, először is konstataulta, hogy ötszáz forint aranyértéke van, másodsor pedig, hogy az valaha Goethe tulajdona volt. Az ingára ugyanis rá van vésve: *Goethenek, a költők fejedelmének.* Az óra értékét természetesen nagyon fölemelte ez a körülmény s most mindenáron ki akarják kutatni, hogy hogyan került Altonában árverésre Goethe órája.

A czetihalak véit. Egy német folyóirat érdekes megfigyeléseket közöl a czetihalakról. A kardhalról tudva van, hogy néha nekimegy az emberekkel télt csolnaknak is. A czetihal azonban ritkán veszi így fel a harczt. Nemrégén megtörtént, hogy egy háromszáztónás angol bárkát New-Seeland és Sydney között több czetihal megtámadott. A bárka kedvező széllel az ausztráliai kikötő felé haladt, amikor a hajósok két, nyílsebesen uszó czetihalat vettek észre. A czetek hirtelen megváltoztatták utjokat és egyenesen a hajó felé usztak. Amikor elérték, az egyik alámerült, a másik ellenben teljes erővel odavágta magát a járműhöz, amely meg is sérült, szerencsére azonban léket nem kapott. A támadó maga rosszábbul járt. Amikor a czet, rövid vonaglások után, eltűnt a tengerben, véréből vörös lett a víz a bárka mellett. Czetalak és csolnakok között véletlen összeütközések gyakran fordulnak elő, ezáltal azonban határozott gonosz szándékai voltak a czeteknek. A czet általában könnyebben felboszankodik és idege-sebb, semmint azt a természettudósok annak idején megállapították. Erre egy másik példát is fel lehet hozni. Nem régen a Karolina-szigetek körül több czetihalat vettek észre a czetihalhalászok. Egy csolnak gyorsan üzöbe vette őket és az egyik czet csakhamar martaléka lett a halálhozó szigonynak. A többi azonban nem is gondolt a menekülésre, hanem rémületökben szorosan egymás mellé nyomultak, mozdulatlanul várakoztak a víz felületén és csak néha-néha rángatóztak. Az ijedség annyira megbénította őket, hogy a feléjük evező halászok még egy czetet ölhettek meg; a czetek izgatottsága azonban eközben nőttön-nőtt. Az egyik megsebesített hal ekkor egyenesen nekiment az egyik bárkának és oly hatalmas erővel taszította meg annak az előrészt, hogy a halászok a bárka fenekére estek és a bárka léket kapott. Alig kezdtek hozzá a szivattyúzáshoz, amikor a czet másodsor is nekirohant a járműnek, amely el is süllyedt volna, ha egy szomszédos hajóról le nem lövik az utolsó pillanatban a dühöngő állatot.

Törökország iskolái. Török lapok jelentése szerint ez idő szerint 29.106 mohammedán iskolája van a szultán birodalmának, amelyekből 9800-at Abdul Hamid uralkodása alatt alapítottak. A 29.106 iskolában 896.000 gyermeket vezetnek be a világi ismeretekbe. A nem mohammedánok oktatására nem ügyel fel a kormány, iskoláikat nem segívezi, tanítási terveiket nem ellenőrzi, egyáltalában számon se tartja őket. A zsidóknak és keresztényeknek is nagyon sok iskoláik vannak a török birodalomban, de a mohammedánoktól nagyon szigorúan elzárkóznak.

Dékány Istvánnak

az igazsággal való bajlódása.

Az igazság — igazság és ez mindenkor igen szép, akár fáj, akár nem fáj, hanem örömet keltő; akár azt mondja, hogy azon ur, aki a magyar állam szüzereit elvitte Amerikába, ártatlan, mint a ma született bárány, akár azt mondja, hogy Dekány István kocsislegény, aki az orvos ur lovait hajta egész napon át, bűnös orgazda, mert im, ahogy ment volna az utcán, egy kis fiutól öt krajczáron megvásárolt egy olyan botot, amely lopott tárgy vala. Ez baj pedig.

Az igazsággal nem lehet tréfálkozni, az nem válogat. Dékány István kocsislegény, ön megvette a lopott botot 5 krajczárért, holott az esetleg 30 krajczár is megért, ön mint orgazda ezennel 24 órai fogságra ítéltetik.

Ha azonban ön szegény ember létére fizetni tud: öt forinttal megválthatja ezen kellemetlen szabadságvesztést.

Az igazság így szólt Dékány István szegény kocsislegényhez, aki ezt az ítéletet a lehető legbarátságatlanabban fogadta és kesergett a gazdájához, hogy:

— Uram, az igazság szegénybe törszi az embért, mert a csak egy kis pázca vót, oszt egy grislivel se adtam vóna erőtte többet.

Mondta neki a gazdája, hogy ez már most hiába való beszéd. Mert amit egyszer az igazság mond, azon változtatni nem lehet.

Ekkor aztán Dékány István nagyon nagy küzdelembe esett, hogy ha ilyen nagyon hatalmas az igazság, miltérv legyen: az öt forintot adja-e, neki a büntetésbe, vagy huszonnégy órát üljön a mars-

teri lázban? Ott, ahol a Jäger Mari néni üldögel és a kosarat fonja. Ez azonban sokkal erősebb kérdés volt, semhogy egy olyan a becsületre is tartó, még szegénynek is igen szegény legény egyhamar megbirt volna vele.

Egyszer aztán mégis csak a pénz győzött Dékány István szegény kocsislegény viaskodásában. Öt forint igen nagy summa, huszonnégy óra pedig nem a világ.

Osztán megint a gazdájához fordult, hogy:

— Tekintetős ur, mán be vagyok hivatalos, most pedig vagy fizetni köll, vagy rabságba mőnni.

— Hát mit határozottál, István?

Nehezen esett erre a szó. De csak köllött szólni, ha János megértetni kívánja magát. Ki is esett belőle a beszéd nehéz elhatározással:

— Ugy gondoltam, hogy csak inkább leülöm hát, mer most is lyukas a csizmám. Hanem, ha mög nem sérteném, a tekintetős ur is vethetne mellettem egy jó szót.

— Mit, János?

A legény kérte:

— Az ur szavát jobban értik odabent is, mint a parasztét, hátha valamit tudna igazinni a dógon. Gyűjön be velem a tekintetős ur.

Az orvos azt gondolta, hogy a hű családért csakugyan szót tesz odabent az ügyészségnél, legalább, hogy későbbre halaszthassa azt a huszonnégy órát. Mert most egész nap hajtani kell. Járványos világ van.

Ugy volt aztán, hogy a delinquent elkísérte a gazdája az ügyész ur elé és ottan jelentkezett Dékány István és mondá:

— Én vónék az a szögény kocsislegény, aki nek azé a boté fogságba kö gyünni . . .

— Az ám, az ám . . .

Ekkor előadta a doktor a kérését a legény javára, hogy ez igen szegény fiu, a dolog is sok most, hajtani kell, nem lehetne-e tán a jövő hónapig felfüggeszteni azt a huszonnégy órát. Azonban ez a beszéd is hiábavaló volt.

— Hanem ekkor Dékány István, a legény vette föl a szót:

— Vóna egy jobb kérésöm, ha a nagyságos ur belevélekönne.

— No, hát az hogy szól?

A kerekhomlokú legénynek reményágyban csillant a szeme és úgy gondolta, hogy ő most mindjárt tuljár az urak eszén.

És azt mondta:

— Az a bot usé ért sömmit, azt engedje mög hát a nagyságos ur, hogy úgy szenvedjék végötte, a hogy löhet.

— Hát hogy lehet.

— Ahogy az időtül telik.

— Hogy érti ezt?

— Hát — magyarázta a legény — a tekintetős doktor urnak hajtok röggeltül délig, mög délután négy órától estig, délután kettőtől négyig rendölésünk van, akkor ráérnek.

Az ügyész arczára a derű vonása szaladt föl. Már érteni kezdte, de azért tovább firtatta:

— Hát akkor ráérne, István?

— Rá ám, mindön nap délután kettőtől négyig, e pejjig egy nap két óra, tizenkét napra gyün ki huszonnégy óra . . .

§ Hozzáette meggyöződéssel:

— Akkó az igazság se vesz, a doktor ur se vezt, oszt én se vesztök . . .

Akármielyen bölcsen mondta ezt Dékány István, a szegény kocsislegény és bár a bírósági férfiú lakén is végig szaladt a paraszt-okoskodás ezen zamatos humora, mindazonáltal nem mehetett így a dolog, mivelhogy nincs még törvény a fogságnak részletekben való leüléséről.

Meggyült Dékány István szive keserűséggel és az öt előtt, akinek átadatott leveletetés végett, ment erős lépésekkel, a folyosón még egyszer visszafordulván az urához:

— Tekintetős ur, a Rárónak mög a Fecskének gondját viseltesse, amög hazakerülök . . .

Az ám, ni, a Ráró meg a Fecske . . . Mivelhogy István ilyen szép reményességjött ide, azoktól el se bucsuzott.

Békefi Antal

KÉT ASSZONY

BARANCZEVICZ SZ. KÁZMÉR REGÉNYE

oroszból fordította SZABÓ ENDRE (23)

De azért ne féljen: ez fő; ő — Ivanovna Lynbov — Istennek hála! nem ujoncz, nagyon jól érti a dolgát, (amiről tanúságot tehetnek nagyszámu páciensei), s most még nem is tartja szükségesnek, hogy itt töltse az éjszakát.

— De kérem — vág közbe Sztepanics Péter — az nem lesz jó! Hát ha valami történik? hol keressék én akkor kegyedet?

— Hol? — csodálkozik Ivanovna Lynbov, kinyujtva a libanyakát, — hát talán nem tetszik tudni, hol lakom? innen két lépésnyire.

— Ez mind igen szép — veti ellen komoran Sztepanics Péter — de ha kegyed nem akar nálunk hálai, hát hol akar? bizonyára nem otthon? Bizonyosan odamegy ahhoz a kegyed ezredesnéjéhez, aki a Spalernája-utcában lakik.

— Oh, nem, nem! — hadonáz a kezével, valami érthetetlen elszörnyűködésben a bába-asszony — majd én az ezredesnéhez megyek! hiszen annak még van vagy két hete hátra.

— No, hát azért mondom! De kegyed mégis mindig oda jár! — makkoskodik Sztepanics Péter.

— Ah, Sztepanics Péter, mit beszél, kérem! — kiált fel Ivanovna Lynbov, miközben arczának két alapszínéhez egy harmadik: a vörös járul — érdekel is engem annyira az ezredesné! Én csak azért mondtam, mert ma egy névestéren leszek s nem akarnám önöket kései hazatéréssel háborgatni.

— Az se baj! — kiált fel Sztepanics Péter gyorsan, mintha valaminek megörült volna — az nem baj, az kegyedet ne nyugtalanítsa. Csak tessék itt hálai, kérem.

S így mult el Sztepanics Péternek minden napja, azzal a különbséggel, hogy mentől közelebb értek a véghez, annál nyugtalanabb volt a szegény, de egyuttal boldog férj.

S egyszer aztán este tízet ütött az óra. Minden igen jól ment. Nagyénka kissé fáradt volt és aludni ment. Sztepanics Péter a dolgozószobájában ült és hivatalos iratait dolgozta; várva Ivanovna Lynbov visszatérését a névestéről.

Egyszerre csak valami elnyomott nyögéshez hasonlót hallott. Honnan jöhetett az? Csak nem a felesége hálószobájából? Hirtelen előntölte Sztepanics Pétert a hőség; felkelt s kezével a butorok közt tapogatódzva, odament a hálószoba ajtajához.

A nyögés ismétlődött s felismerhető volt a Nagyénka suttogó hangja:

— Oh Istenem!

Egy pillanat mulva Sztepanics Péter már bent volt a hálószobában. Az első szögletben égett a kis lámpa a szent kép előtt s a félhomályban látni lehetett a felesége alakját, amint fehér hálózubonykájában az ágyon ült...

— Mi bajod, kedvesem? kérdezte izgatott suttogással Sztepanics Péter, nem mervén előre lépni s még mindig az ajtókilincsen tartva a kezét.

— Semmi! Eredj, végezd a dolgod.

— Talán...

— Semmi, ha mondom. Menj! — ismételte ingerülten Nagyénka, olyan mozdulatot téve, mintha le akarna feküdni.

Sztepanics Péter eltűnt az ajtó mögött, de ahelyett, hogy dolgozó asztalához üljön, ledobta a házi kabátját s öltözni kezdett.

Keze remegett s ujjával sehogy sem bírta megelni a mellénye gombjait, s az félig gombolatlan is maradt; a kabátjával egy ideig ide-oda járt a szobában, mintha meg akarná azt kefélni, de amint meglelte a keféit, hirtelen eszébe jutott, hogy ostobaság volna most az időt vesztegetni, ledobta a keféit az írományaira s felső kabát nélkül kiment a vendéglátó szobába.

Vjéra egy kerek asztal előtt ült, olvasmányaiába merülve.

Sztepanics Péterre pillantva rögtön észrevette, hogy mi a baj s elébe ment a sógorának.

— Vjéra, galamboeskám, úgy látszik... hogy kezdődik — suttogta Sztepanics Péter.

— Jól van. Megyek, megnézem — felelt Vjéra, szeliden mosolyogva, látva a Sztepanics Péter remegő alakját, tétova tekintetét.

— De hát látod, milyen az a vén asszony — mondá az ajtóra nézve — tizenegy óra s ő még mindig nem jön.

— Nem baj. Nincs is rá szükség.

— Hogy ne volna! — ugrott fel Sztepanics Péter, de Vjéra csak intett neki a kezével s lágyan lépkedve szövet-czipőcskéiben, eltűnt az ajtó mögött.

Sztepanics Péter elkezdett nyugtalanul járkálni a vendéglátó szobában s örökösen az órát nézegette. Bántotta, hogy Vjéra olyan nyugodt, sőt szivtelenséggel is vádolta őt. Aztán azt hitte, hogy ő itt hiába vesztegeti el a drága időt s okvetetlenül kell valamit cselekednie, valahova elfutnia; aztán megint az órára nézve, azt mondta magában: „no, még vagy három perczig várok és... ez így nem tarthat... no még két perczig, akkor aztán elég.” Hogy hova, kihez és miért menjen el, azzal nem volt tisztában, csak azt tudta, hogy neki valahova sietnie kell, mert ez így nem maradhat.

Vjéra bejött a vendéglátó szobába. Arcza komoly volt, de bármint igyekezett Sztepanics Péter valami nyugtalanítót felfedezni rajta, az nem sikerült neki.

— Nos, mi történt? — kérdezte erősen szembenézve Vjérát.

— Semmi — felelt az nyugodtan — apró fájdalmak.

— Fájdalmak! — kapott Sztepanics Péter mind a két kezével a fejéhez — no hát látod... ugy-e? vagyis... elkezdődött... és az a semmirevaló, bajszatlan vén szipirtó vendégeskedik. Agyon kéne vágni. „De még te is derék leány vagy ám,” tette hozzá magában.

— Ugyan ne legyen olyan izgatott — felelt Vjéra megnyugtató hangon, megfogva a Sztepanics Péter kezét — mondom, hogy apró fájdalmak. Ez még számtalanszor fog ismétlődni, de a kezdet még messze van.

— Nem érted te azt. Te is olyan vagy! — kiáltott fel mérgesen Sztepanics Péter, lábujjhegyen járva a szobában és keresve a kabátját; — azt mondd, hogy ismétlődni fognak? Ez bizonyos? — kérde Vjéra előtt megállva.

— Bizonyos.

— És... izé... nem kezdődik még hamar?

— Nem. Meglehet, hogy csak 3—4 óra mulva.

— Négy óra mulva? No ezt ugyan kitáldad. Nem értesz hozzá semmit, de semmit. Tapasztalatlan vagy. Hanem az a vén asszony! Mit szólsz hozzá?

— De kérem, ne nyugtalanodjék! Menjen be a szobájába és nyugodjék meg. Ön nélkül is minden megtörténik. Mit keres?

Sztepanics Péternek hirtelen eszébe jutott, hogy a kabátját a dolgozó szobájában hagyta és oda sietett. De mikor meglelte és felöltötte a kabátját, rögtön megint az jutott eszébe, hogy be kellene menni a feleségéhez. Lábujjhegyen oda ment az ajtóhoz, kinyitotta azt és benézett. Nagyénka ült az ágyon, kerekre kinyitotta a szemét és így nézett magá elé.

— Nagyénka! — suttogott Sztepanics Péter.

A felesége oda nézett s csak a kezével tett egy mozdulatot.

— Nagyá, galamboeskám... Én mégis csak elmegyek... Ez így nem maradhat...

— Hová mégy? minek? maradj itthon, — felelt Nagyá tompán.

— De hiszen nem alszol... rosszul vagy... Meglehet, hogy... Már akármit mondasz is, én elfutok...

Felesége nem felelt s Sztepanics Péternek úgy rémlett, hogy tehát Nagyá hallgatag beleegyezett az ő elmenetelébe.

Bezárta az ajtót, odament az asztalához és egy pillanatra elgondolkozott.

Jó lesz-e az, ha ő elmén a bába-asszonyért? Persze, hogy jó. Isten tudja, mikor jönne meg Ivanovna Lynbov, sőt az is meg lehet, hogy egyáltalán el sem jön, (ki tudja

miféle asszony az, hiszen csak egy hete ismerik), már pedig a dolog, amint látszik, nem tréfa. Nagyvezsda erőt vesz magán, de hogy rosszul van s hogy nemsokára *elkezdődik*, az kétséget nem szenved. Az egy Vjérában bízakodni, kockázatos dolog volna, következőképp ő neki most el kell mennie, még pedig mentől hamarabb.

A vendéglátó szobában Sztepanics Péter Vjérával találkozott, aki a testvéréhez indult.

— Én megyek a bába-asszonyért! Ez így nem maradhat! — szolt Sztepanics Péter ellenvetést kizáró határozottsággal.

— De minek? Most itt még bába-asszonyra semmi szükség sincsen. Ivanovna Lynbov így is mindjárt itt lesz.

— No, csak várd azt a — vén bört! Én nem várom tovább. Nem vagyok bolond. Most minden percz drága.

— Ön nem ért ehhez semmit sem — szolt Vjéra fejét ingatva.

— Na, te ugyan sokat értesz! — pattant ki Sztepanics Péter és kiment a lépcsőre.

A legelső lépcsőfokon megállt.

Helyesen cselekszik-e ő most, hogy itt hagyja a feleségét? — gondolta magában. — Micsoda férj az, aki feleséget ilyen válságos pillanatban elhagyja? Elhagyja? Dehogy! Ő épen segítségért megy, mert nincs kit küldeni.

Vjéra mégis csak használhat valamit, ha a testvére mellett marad. De mit tehet az a leány? Szaladgálni fog egyik szögletből a másikba, jajgat, a fejéhez kapkod. Nem volna a legjobb mindjárt egy másik bába-asszonyt keríteni s azt idehozni. Persze, hogy ez a legjobb.

Az utcára érve, a gázlámpák alatt, a járókelők között, Sztepanics Péter megkönnyebbült s ezért rögtön szemrehányást tett magának. Igazán, mintha csak megszökött volna a nehéz jelenetek elől s most, hogy nem hall, nem lát semmit — mindjárt megkönnyebbült! Milyen önzés!

— Kocsis! — kiáltott Sztepanics Péter egy bérkocsisra — a Raznezzsaja-utczába!

Sztepanics Péter, mint körültekintő ember, Ivanovna Lynbovon kívül még néhány bába-asszonyt kinézett volt magának, tudniillik megjegyezte azokat a házakat, amelyekben bábaczégek voltak. Utóbbi időkben ez a foglalkozás szinte szórakoztatta Sztepanics Pétert.

— Tetszik adni 40 kopejkát?*)

Sztepanics Péter összerántotta szemöldökét. „Mintha csak tudná a gazember, hogy sietek, — gondolta magában — mily istentelen nagy árat követel! Hiszret gyalog egy negyed óra alatt oda lehet jutni.”

Az a gondolat, hogy gyalog menjen, nagyon megtetszett neki, de aztán megint azt gondolta, mikor elindult: „Mégis: miért nem ültem kocsiba? Hát talán jól esik nekem elodáznai a mihamarabbi visszatérést? És hát most ott már oly rosszul állnak a dolgok, hogy minden pillanatnyi késés egy életbe kerülhet?”

Nem ment, hanem futott, meglökdösve a járókelőket; keresztül szaladgált az utcákon, nem egyszer épen a vágató lovak orra előtt. S bármily izgatottan vert a szive a felesége miatti aggodalomtól, a szabad levegőn való gyors mozgás jó hatással volt reá.

Gyorsan futott fel egy sáros, piszkos lépcsőn a harmadik emeletre és erősen becsengetett egy ajtónál, melyre egy fekete táblán fehér betűkkel ez volt felírva: „Szülésznő”.

Egy öreg, kopott ruhás, ősz hajú asszony nyitott neki ajtót.

— Itthon van az asszonyság? kérdezte Sztepanics Péter.

Miféle asszonyság? — szolt az öreg asszony, rámereszve a szemét.

— A háziasszony, a szülésznő.

— Micsoda szülésznő vagyok én? Ugyan, bátyénka, hova gondolsz, — mondá az öreg asszony visszalépvé.

— Piha! ördög vigye a dolgát! Azt kérdelem, itt lakik-e a bába-asszony? Hiszen ez a 18-ik szám. Kegyed a háziasszony?

— Én vagyok a szállás háziasszonya. A bába-asszonyt keresed? Jefimovna Nataliát? No lám. Az bizony kiköltözött, bátyuskám, kiköltözött.

(Folytatása következik.)

*) Tudniillik a pétervári bérkocsisok nem megállapított tarifa, hanem alku szerint szolgálnak; nem is állnak egy helyen, hanem folytonosan czirkálnak, utast keresve.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. február 10-én.

Main table containing market data for various securities, including gold, bonds, and stocks. It is organized into columns for different categories and includes sub-sections like 'I. Államadósság', 'II. Más közkölcsönök', 'III. Záloglevelek és kölcsönkötvények', etc.

A felmért értékpapírokra, melyek ártékét az utolsó napot követő napra...

SZÍNHÁZAK.

Budapest, péntek, 1898. február 11-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Evi bérlet 34. Havi bérlet 10.

Fra Girolamo.

A gróf Telczi alapítványból 100 arany pályadíjjal jutalmazott tragédia 5 felvonásban. Írta: Somló.

Személyek:

Medici Lorenzo Beresényi
Piero fia Dezső
Pico della Mirandola Zilahi
Fra Mariano Ivánfi
Tornabuoni Somló
Vittorio Keceli I.
Piero Capponi Egressy
Michelo di Lando Szacsavay
Bertacio festő Mihályfi
Fra Girolamo Gyenes
Fra Ambrogio Gabányi
Fra Don-nico Császár
Fra Sylvestro Paulay
Fra Virginio Vízváry M.
Lazzaro orvos Fricelle P.
Bambino Nagy I.
Strozzi Ghitta P. Markus
Gaspara koldusné Hoer H.
Andrea, leánya Cs. Alszezi

Kedzete 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Blaha Lujza asszony mint vendég.

Talmi hercegnő.

Kredeti operette 3 felvonásban. Írták: Masaf Emil és Kövesi A. Zenéjét szerzerette Konti József.

Személyek:

Dáris Németh
Mirabella M. Csáti
Gaston Raskó
Margarita Hegyi
Kazinir Vidor
Ivonne Blaha
Cognac báró Solymosi
Rigobert Ujvári

Kedzete 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy *Egy Japán teaház története.*

Enekes játék 3 felv. Írta Owen Hall, Ford, Fai J. B. és Makai E. Zenéjét szerzerette Sidney J.

Személyek:

Hegyalit Szentmiklós
Bronville Ferenczy K.
Cunningham Odry Z.
Grimston Iványi A.
Stanley Serlegi
Downey Erdődy L.
Roltton Fodor R.
Vun-Csi Sziklay K.
Imári mári Boross E.
Mimóza Vind G.

Kedzete 7 óraker.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Evi bérlet 25. Havi bérlet 7.

Bohéme.

Opera 4 felvonásban. Szövegét (Murger nyomán) írta és zenéjét szerzerette Leoncavallo Ruggiero.

Fordította Radó Antal.

Személyek:

Marcel Larizza
Rudolf Beck
Schaunard Takács
Colline Várady
Barbeinucha Korona
A kis gróf Mihályfi
Célestine Dalozki
Musette Abrányiné
Mimi Kaczer M.
Eulénia Yánot V.
Eulalia néni de Ponty B.
Hivatalnok Kárpát
Fűszerkereskedő Fekete

Kedzete 7 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

599. szám. 599. szám.

Tina di Lorenzo—Flavió

Andó és társulata

második vendégszeretése:

Il Padrone Delle

Ferriere.

(A vasgyáros.)

Személyek:

Claire Beauhien Tina di Lorenzo
Marchesa Beauhien C. Palandri
Alonide Moro Pílotto
Baronessa Prefont Cavallucci
Susanna A. Pórró
Filippe Derblar F. Antó
Moulinet L. Pílotto
Duca di Bligny B. Cappelli
Buchelin U. Piperno
Barone di Prefont V. Talli
Ottavio A. Falcofi
Il Generale G. De Napoli
Góbert V. Giurini
Il Prefetto V. Frigério
Di Pantar E. Rizzardi
Giovanni C. Rissone
Dottor Serrau A. Zea

Kedzete fél 8 óraker.

Az egyedüli szikvíz, mely sterilizálva bacteriummentesen kerül forgalomba a

SANITAS SZIKVIZ

kapható minden jobb elárusítónál

Sanitas paradicsom-kivonat

francia rendszer szerint conserválva a legtöbb fűszerkereskedésben.

Dr. Schöffer-féle

köszvényeszesz

(Antirheumatikon)

az 1895. évi párizsi egészségügyi kiállításán az aranyéremmel és érdemkereszttel vöröszalaggal kitüntetve,

melyet elismerésükkel tüntettek ki; nagyméltóságú Bende Imre nyitrai m. püspök ur, nagym. özv. bellnai Baross Gábor ur és még számos előkelő személytől használt s elismeréssel kitüntetett, ugy több tekintélyes orvos által betegeknek kipróbált és melegen ajánlott csálhatatlan s egyedüli gyógyszer fejfőrcs (migrain) esuz, oldalszurás, influenza és köszvény ellen.

Ezen gyógyszer a főraktár Budapest, Török József gyógyszerháza által kapható és azonkívül minden gyógyszerháza.

Ára üvegenként 1 frt, vidéken 1 forint 20 kr.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

6 cs. és kir. fensége József főhercegy védőnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Flu gyermekek legkönnyebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szombat	Pry Pál	Marcelle	Bohéme	Il Padrone della Ferriere	A talmi hercegnő	A könyvtáros	—
Vasárnap d. u.	Ármány és szerelem	—	—	Szöke Katalin	A tót leány	A gésák	—
Este	Folt, amely tisztít	—	Tannhäuser	Fedora	A baba	A könyvtáros	—

Előfizetések

és

Hirdetések

felvételeink lapunk kiadó-hivatalában,

VIII. József-körút 65. szám

és főkiadóhivatalunkban

V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Elsőrangú

szabónő

ajánkozik a n. é. hölgyközönségnek.

Heim Irén

BUDAPEST,

Csengery-utca 62/a. sz.

MEGHIVÓ.

A

Salgó-Tarjáni kőszénbánya részvénytársulat

folyó évi március hó 7-én délelőtti 10 óraker fogja budapesti központi irodájában (V., Erzsébet-tér 16.)

XXX. rendes évi közgyűlését

megtartani, melyre t. cz. részvényesait meghívja.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1897-ik évről.
2. Az 1897. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség megállapítása és határozathozatal ennek hováfordítása iránt.
3. Az igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak adandó felmentvény az 1897-ik évre vonatkozólag.
4. A felügyelő-bizottság tagjainak választása.

Budapest, 1898. február 10-én.

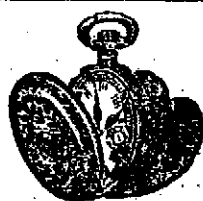
Az igazgatóság.

Megjegyzés. Felkérjük az ezen közgyűlésen résztvenni akaró t. cz. részvényeseket, hogy részvényüket az alapszabályok 19-ik szakaszában értelmében legkésőbbén bezárólag folyó hó 20-ik napjáig, vagy a társulat fenn megjelölt központi pénztárára, vagy pedig a k. k. priv. allg. -oszt. Kőszénbánya-társulatnál Bocsban (I., Teinfaltstrasse 6) tegyék le.

Minden 25 részvény egy szavazatra jogosít, de 10 szavazatnál többet saját nevében senki sem gyakorolhat.

Az alapszabályok 52-ik szakasza értelmében az évi mérleg és az évi jelentés 1898. február 27-ik napjától kezdve nyomtatásban a t. cz. részvényeseknek társaságunk központi irodájában rendelkezésre állanak.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

El ne mulassza senki sem

postá utján, utánnét mellett megrendelni,

míg a készlet tart.

Extraktívált kell mindenütt az újonnan kitalált (Goldin) márazay eredeti

Genfi

Remontoir zsebóra

Ezen órák meg nem különbözethetők az igaz aranytól még szakember által sem. Az órák pontoságáért 3 évi kezesny nyújtatik. Ára most, míg a raktár tart, 6 frt. Egy horzá illő Goldinlanx széles rond sportlakban 1 frt 50 kr. Minden órához ingyen egy ezarvas bőrszacsó csakis 245

BIERMANN SAMU csemagszétküldési áruháza

Budapest, Kossuth Lajos-utca 1. szám.

Küldemények utánnét mellett; meg nem felelő a pénz visszafizetése mellett visszavéteik.

Fontos! Zsebóra valódi értékűl frt 2.50 valódi tulleantat. 11-

Magyar királyi államvasutak igazgatósága.

16.166/1898. C—II. szám.

Hirdetmény.

Magyar adriai vasuti kötelék.

(Sajtóhíba-helyesbítés.)

A magyar adriai vasuti köteléki díjszabás 1. füzetében a 2. külön díjszabás tételei:

Druje-Drávapartnál	105 ról	96,
Dugoslonál	86-rol	80,
Gradenél	92-rol	80,
Kapronczánál	102-rol	96,
Körösnél	94-rol	84,
Lepavinánál	99-rol	92,
Sesveténél	84-rol	80,
Vrbovecnél	89-rol	80,
Susine Gjurjevavnál	145-rol	137 fillérre.

A 2. füzet 121. oldalán pedig Székesfehérvárnál a VI. kiv. díjszabás tétele 144 fillérről 164 fillérre helyesbítendő.

Budapest, 1898. január 28-án.

M. kir. államvasutak.

a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

7620/1898. C—II. sz.

Hirdetmény.

Délnémet-osztr.-magy. vasuti kötelék.

(Kivételcs gabonadijszabás (III. rész 4. füzet) életbeléptetése gácsországi állomásokkal való forgalomban.)

Fenti kötelékben 1895. évi április hó 1-től érvénybe volt gabonadijszabás (III. rész 4. füzet) a pótlékkal és függelékkel együtt 1898. évi február hó 1-én hatályon kívül helyeztetik s helyette ugyanazon napon egy új gabonadijszabás lép érvénybe, mely díjszabás részben mérsékléseket, de több viszonylatban díjfelemléseket is foglal magában.

Az eddig érvénybe volt díjszabás olcsóbb díjtételei, valamint az oly viszonylatokra fennállott közvelen díjtételek, melyek az új díjszabásban már nem foglaltatnak bent, még 1898. évi március hó 15-ig maradnak érvényben.

Az új díjszabás ára: 0.40 márka = 0.50 korona.

Budapest, 1898. február hó 1-én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága,

a többi részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Antisepticus és hygienicus

HÖLGY-ÓVSZER.

Teljes bizts hatással, használathat kíméletos és nem kellenek többé semminemű gyöngédelen és artalmas gunni vagy spongya-cikket. 1 doboz (12 drb) ára 1 frt 50 kr. pontos használati utasítással. 1 frt 75 kr. előleges beküldése után hermentve. Kapható a feltalálónál:

László József gyógyszerésznél,

Maros-Ujvár (Erdély).

Budapesti főraktár: Altstádtér J., Gyár-utca 26. sz. Klein, VII., Aréna-utca 58. szám. Gyors és diákret szétküldés.